PROTOKÓŁ Z NARADY PROJEKTU PLANU

DLA PLANU URZĄDZENIA LASU

Nadleśnictwa Mrągowo

NA OKRES 01.01.2027 r. – 31.12.2036 r.

Mrągowo; 20 października 2026 r.

Posiedzenie Narady Projektu Planu dla Nadleśnictwa Mrągowo odbyło się 20 października 2026 r. w siedzibie Mrągowskiego Centrum Kultury. Posiedzeniu przewodniczył Zastępca Dyrektora Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Olsztynie - Wojciech Matuszak.

Uczestnicy Narady Projektu Planu:

Lista obecności

Narada Projektu Planu dla Nadleśnictwa Mrągowo

20.10.2026 r.

lp	Imię i Nazwisko	Jednostka	Stanowisko	Członek Zespołu Lokalnej Współpracy (Proszę wpisać "Tak" lub "Nie")	Podpis
1	Tomasz Szwiłło-Bogdanowicz	RDLP Olsztyn	Spec. SL	NIE	[illegible]
2.	Dawid Lewandowski	RDLP Olsztyn	st. referent	nie	[illegible]
3	Adam Pietrzak	RDLP OLSZTYN	RECZNIK	nie	[illegible]
4.	Kamila Ołownia	RDLP Olsztyn	st. spec SL	NIE	[illegible]
5	MAŁGORZATA GRUCA	RDLP w Olsztynie	st. spec SL	NIE	GRUCA MAŁGORZATA
6	Piotr Miedunowski	RDLP w Olsztynie	naczelnik	NIE	[illegible]
7.	Angelika Szydlik	Urząd Miejski w Mrągowie	inspektor	Nie	[illegible]
8	Jolanta Grzyb	Towarzystwo Miłośników Reszla i Okolic	prezes	TAK	[illegible]
9.	[illegible]	Zadna Zady Powiatu Kętrzyńskiego	radna	TAK	[illegible]
10	Tomasz Joryk	RDLP Olsztyn	naczelnik	NIE	[illegible]
11	Wojciech Pawiński	UG Mrągowo	kierownik RSK	TAK	[illegible]
12	Cała Aleksandra	Stowarzyszenie Luz Europy	Prezes	Tak	[illegible]
13	Paweł Wiewiórka	Nadleśnictwo Mrągowo	Spec. SL	NIE	[illegible]
14	Hubert Sadownikow	Gmina Piecki	z-ca wójta	TAK	[illegible]
15	Ewa Prehaak	N-ctwo Mrągowo	st. spec SL	NIE	[illegible]
16	Aneta Bieńko	N-ctwo Mrągowo	st. spec. SL	NIE	[illegible]
17.	PAWEŁ STYPIK	Z-ca nadleśniczego	N. MRĄGOWO	NIE	[illegible]
18.	PAWEŁ ULEWICZ	sekretarz	N. MRĄGOWO	NIE	[illegible]
19	NATALIA MAJKA-NIEDŹWIEDZKA	N-ctwo MRĄGOWO	SPEC. SL	NIE	[illegible]
20	Sławomir Chodkowski	N-ctwo Mrągowo	Specjalista SL	NIE	[illegible]
21	Gabriela Ulewicz	N-ctwo Mrągowo	SPEC. SL	NIE	[illegible]
22	Wojciech Olszewski	ZOL Olsztyn	Kierownik	NIE	[illegible]
23	Tomasz Bałdyga	BULiGL	spec. d/so. przyr.	NIE	Tomasz Bałdyga
24	Andrzej Buciński	BULiGL	Z-ca Dyrektora	NIE	[illegible]
25	Wojciech Radziszewski	BULiGL	kierownik pracowni	NIE	[illegible]
26.	Plichta Lucjeka	Urząd Gminy Sorkity	Wójt	TAK	[illegible]

lp	Imię i Nawisko	Jednostka	Stanowisko	Członek Zespołu Lokalnej Współpracy (Proszę wpisać "Tak" lub "Nie")	Podpis
27	Włodzimierz Serwiński	BULiGL O/Olsztyn	Dyrektor	Nie	[illegible]
28	Wojciech Maturzak	RDLP w Olsztynie	Z-ca Dyrektora	Nie	[illegible]
29	Beata Woźniak	Starostwo Powiatowe w Mrągowie	Naczelnik Wydz. Rolnictwa, Środowiska i Leśnictwa	TAK	[illegible]
30	Irena Skowron	N-ctwo Mrągowo	Główny księgowy	NIE	[illegible]
31.	Grzegorz Mrągowa	N-ctwo Mrągowo	Spec. ds. market.	NE	[illegible]
32	Czesław Hołdyński	WMOP KE Dan Bin	prezes	tak	[illegible]
33.	Jarosław Błyskun	Nadleśnictwo Mrągowo	nadleśniczy	TAK	[illegible]

Część A:

Ocena gospodarki leśnej za okres obowiązywania dotychczasowego planu urządzenia lasu oraz ustalenia dotyczące wykonania etapów umowy na prace urządzeniowe

Sprawozdanie nadleśniczego z wykonania gospodarki leśnej za okres obowiązywania dotychczasowego planu urządzenia lasu

Sprawozdanie nadleśniczego z wykonania gospodarki leśnej za okres obowiązywania dotychczasowego planu urządzenia lasu stanowi załącznik do niniejszego protokołu.

Informacja naczelnika właściwego ds. urządzania lasu z wykonania monitoringu dotyczącego skutków realizacji planu urządzenia lasu na środowisko i obszary Natura 2000

Podczas posiedzenia Narady Projektu Planu naczelnik właściwy od spraw urządzania lasu przedstawił obowiązujące wytyczne w zakresie prowadzenia monitoringu przyrodniczego w Lasach Państwowych wynikające z Zarządzeń Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych jak i Zarządzeń Dyrektora Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Olsztynie. Podano również informacje o dodatkowych opracowaniach związanych z monitoringiem stanu środowiska przyrodniczego zleconych przez nadleśnictwo, w tym również dotyczących obszarów N2000 oraz gatunków priorytetowych. Zaprezentowano informacje dotyczące zmian: powierzchni nadleśnictwa na przestrzeni mijającego 10-lecia, gatunków panujących, układu klas wieku, zmian w powierzchni siedlisk przyrodniczych wynikających z SDF oraz opracowania fitosocjologicznego wykonanego na terenie Nadleśnictwa Mrągowo, a także liczby stref ochrony gatunkowej.
Wnioskiem z przedstawionych danych było stwierdzenie, że skutki realizacji planu urządzenia lasu nie wpłynęły negatywnie na środowisko i obszary Natura 2000 zlokalizowane na terenie nadleśnictwa. Do przedstawionych danych oraz stwierdzeń członkowie posiedzenia nie wnieśli zastrzeżeń.

Zatwierdzenie ewentualnych korekt podziału powierzchniowego, w tym na obręby leśne, leśnictwa, numeracje oddziałów leśnych, zmian ich zasięgu

Projekt planu urządzenia lasu opracowywany na lata 2027-2036 nie zmieniał podziału na obręby leśne. Numeracja leśnictw oraz oddziałów leśnych również nie uległa zmianie. Podczas minionego 10 lecia miały miejsce zmiany administracyjne leśnictw tj. zlikwidowano Leśnictwo Sarż w obrębie Gązwa, co skutkowało zmianą zasięgów administracyjnych 5 leśnictw w obrębie Gązwa. Zabieg ten spowodował optymalizację prowadzenia gospodarki leśnej w leśnictwach poprzez dostosowanie wielkości leśnictw do rzeczywistego zakresu i pracochłonności realizowanych zadań.

Akceptacja testu kontroli pomiaru miąższości

Zaakceptowano test kontroli pomiaru miąższości. Kontrola miała miejsce w dniach 06-08.05.2026 r. i polegała na powtórnym pomiarze miąższości na powierzchniach próbnych. Kontrola została przeprowadzona na 50 wylosowanych powierzchniach z 1724 założonych w nadleśnictwie. Został stwierdzony jeden błąd gruby.

Ocena Dyrektora RDLP w Olsztynie dotycząca gospodarki przeszłej za okres 01.01.2017 r. – 31.12.2026 r. w Nadleśnictwie Mrągowo

Ocenę przeprowadzono w oparciu o dane przedstawione w referacie Nadleśniczego (stan na 1.10.2026 r) dotyczącego stanu posiadania, wykonania zadań gospodarczych i ochrony lasu, informacji o realizacji zadań z zakresu ochrony przyrody oraz informacji naczelnika właściwego ds. urządzania lasu o wykonaniu monitoringu dotyczącego skutków realizacji planu urządzenia lasu na środowisko i obszary Natura 2000.

W okresie obowiązywania dotychczasowego planu urządzenia lasu gospodarka leśna w nadleśnictwie była prowadzona zgodnie z ogólnymi celami i zasadami trwałej i zrównoważonej gospodarki leśnej, przy jednoczesnym zachowaniu funkcji przyrodniczych, produkcyjnych i społecznych lasu. Działania hodowlane, ochronne i użytkowanie lasu realizowano w sposób zapewniający zachowanie trwałości lasów, ich ciągłości produkcyjnej oraz stabilności ekosystemów.

Na koniec obowiązującego planu urządzenia lasu określono zmiany wielkości zasobów ogółem oraz przeciętnej zasobności z 265 m3/ha w 2017 r. na 264 m3/ha w roku 2027 r. W analizowanym okresie struktura klas wieku zmieniła się w kierunku wzrostu powierzchni w starszych klasach wieku, zwłaszcza w drzewostanach IVb klasy wieku, co jest wynikiem naturalnego procesu starzenia się drzewostanów. Szczególnie jest to widoczne przy zmianie wielkości zasobów drzewnych, które w IVb klasie wieku zwiększyły swój udział ponad dwukrotnie w stosunku do danych z 2017 r. Wyraźny jest również wzrost Ib klasy wieku oraz jednoczesny spadek klasy odnowienia (KO) co świadczy o udanym przejściu części odnowień do najmłodszych klas wieku.

Prowadzone zadania gospodarcze w dotychczasowym okresie obowiązywania PUL przyczyniły się także do zmian powierzchni wg. gatunków rzeczywistych. Na uwagę zasługuje znaczny wzrost powierzchni z udziałem Db, który zwiększył w obecnym dziesięcioleciu swój areał w skali nadleśnictwa o około 2,1%, oraz innych gatunków liściastych, które zwiększyły obszar swojego występowania [Ol (0,37%), Lp (0,37%), Bk (0,33%) oraz Jw. (0,23%)]. Trend ten wpisuje się w statutowe działania leśników zmierzające do dostosowania składów gatunkowych upraw do zdiagnozowanych typów siedliskowych lasu. Powierzchnia niektórych gatunków uległa natomiast redukcji, czego szczególnym przykładem jest Brz, której powierzchnia zmniejszyła się o 1,85% oraz So (1,3%). Spadek powierzchni dotyczy również w mniejszym zakresie takich gatunków jak Św (0,52%) oraz Js (0,11%). Pozytywnie należy ocenić również wzrost udziału odnowień naturalnych, które w okresie obowiązywania planu urządzenia lasu stanowiły około 11% ogółu powierzchni odnowień. Szczególnie dotyczy to odnowień uzyskanych pod okapem drzewostanu (Bk) oraz zainicjowanych na powierzchniach otwartych (So, Brz).

Poprzedni okres gospodarczy był obciążony dużymi szkodami w drzewostanach, przede wszystkim spowodowanymi przez porywiste oraz huraganowe wiatry (69,61 ha) a także przez podtopienia drzewostanów (47,02 ha). Główną przyczyną podtopień jest budowanie tam oraz zapychanie urządzeń melioracyjnych przez bobry. Duży wpływ na kondycję zdrowotną drzewostanów miała również ekstremalna susza w latach 2022 – 2024, która przyczyniła się do zmniejszenia odporności drzewostanów na szkodniki biotyczne (w tym głównie gradacje korników). Dzięki bieżącemu monitorowaniu stanu zdrowotnego drzewostanów oraz sukcesywnego usuwaniu na czas posuszu, złomów oraz wywrotów udało się zachować dobry stan sanitarny lasu. Do znacznych szkód w drzewostanie doszło również w

wyniku działalności zwierzyny, która wyrządziła szkody łącznie na 677,89 ha powierzchni, głównie z powodu łosia oraz jelenia.

W mijającym okresie Nadleśnictwo wykonało również szereg prac związanych z realizacją programu ochrony przyrody, w tym m.in. coroczny monitoring i inwentaryzacje cennych elementów środowiska (stanowiska chronionych roślin, zwierząt, grzybów) oraz ich ochrona m.in. poprzez pozostawianie kęp ekologicznych oraz fragmentów lasu w stanie nienaruszonym, pozostawianie drzew dziuplastych, promowanie odnowienia naturalnego oraz składów gatunkowych zgodnych z typem siedliskowym lasu, kształtowanie stref ekotonowych oraz wiele innych. Nadleśnictwo prowadziło również szereg działań ochronnych zgodnie z planami zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000.

W nowym planie urządzenia lasu na lata 2027-2036 zakłada się kontynuację dotychczasowego kierunku prowadzenia gospodarki leśnej, ze szczególnym naciskiem na:

- Zwiększenie zasobów drzewnych do roku 2037 r., z poziomu 4 987 465 m3 do poziomu 5 429 358 m3 oraz przeciętnej zasobności na 1 ha z 264 m3/ha do 288 m3/ha w 2037 r. z także zwiększenie przeciętnego wieku drzewostanów z 57 lat na 61 lat;
- Utrzymanie oraz dalszy wzrost stabilności ekosystemów leśnych, poprzez maksymalizację zabiegów zwiększających różnorodność gatunkową (rębnie złożone) oraz strukturę wiekową drzewostanów;
- Kontynuacji przebudowy drzewostanów w kierunku dostosowania składów gatunkowych do struktury troficznej siedlisk;
- Zwiększanie udziału odnowień naturalnych w miejscach gdzie warunki siedliskowe na to pozwalają;
- Utrzymanie różnorodności biologicznej oraz zachowanie stanu siedlisk przyrodniczych oraz gatunków objętych ochroną, a także kontynuowanie zadań z zakresu ochrony czynnej;
- Racjonalnego użytkowania zasobów drzewnych, nieprzekraczającego spodziewanego przyrostu bieżącego (etat nie przekraczający 71,5% przyrostu tabelarycznego, w tym użytkowania przedrębnego wynoszącego 40 % przyrostu w drzewostanach nieobjętych użytkowaniem rębnym);

- Zwiększanie możliwości retencyjnych lasu oraz zdolności adaptacyjnych lasów do zmian klimatu, poprzez m.in. popieranie gatunków bardziej odpornych na stresy środowiskowe;
- Rozwój funkcji społecznych lasów, poprzez wyznaczanie lasów oddziaływania społecznego, gdzie gospodarka leśna jest zmodyfikowana lub ograniczona do cięć utrzymujących pożądany stopień bezpieczeństwa na tych obszarach;

Pożądanym stanem lasu na koniec kolejnego dziesięciolecia będzie zróżnicowany gatunkowo i wiekowo las, o stabilnej strukturze i wysokiej odporności biologicznej, zapewniający trwałe użytkowania zasobów oraz zachowanie wszystkich funkcji ekosystemu leśnego.

Szczegółowe informacje dotyczące realizacji użytkowania, wykonania prac z zakresu hodowli lasu znajdują się poniżej.

1. Pozyskanie grubizny za lata 2017 – 2026 wg kategorii cięć i porównanie z etatem.

Rodzaj użytkowania	Wykonanie ogółem (stan na 01.10.2026 r.)	Etat za 10 lat	% wykonania etatu
<u>Użytki rębne</u>			
- powierzchnia w ha	2007,61	2054,92	97,70
- grubizna r-m m^3	400 229,63	503 855	79,43
<u>Użytki przedrębne</u>			
- czyszczenia ha	154,15	232,70	66,24
- czyszczenia m^3	2761,75	x	x
- trzebieże ha	11008,95	11 386,67	96,68
- trzebieże m^3	429 558,29	x	x
- przygodne m^3	160 669,35	x	x
Razem przedrębne ha :	11 163,1	11 619,37	96,07
Razem przedrębne m^3 :	592 989,39	618 000	95,95
Ogółem pozyskanie m^3	**993 219,02**	**1 121 855**	**88,53%**

Należy nadmienić, że pierwotna wartość etatu użytków głównych zaplanowana w PUL wynosiła 1 000 000 m^3. Na skutek pogarszającego się stanu sanitarnego drzewostanów, w szczególności świerkowych Nadleśnictwo dwukrotnie wystąpiło o zwiększenie użytkowania przedrębnego, które zostało zaakceptowane przez Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych Decyzją nr 137 z dnia 17.12.2024 r. oraz Decyzją nr 143 z dnia 19.09.2025 r. Ostatecznie, możliwe do pozyskania w ciągu minionego dziesięciolecia było 1 121 855 m^3 drewna.

Jak wynika z powyższej tabeli na stan 01.10.2026 r. etat grubizny użytków rębnych został wykonany w wymiarze powierzchniowym w 97,70%, natomiast w układzie masowym został zrealizowany na poziomie 79,4%, co wynikało ze zmian sposobów cięć rębnych (min. powołanie stref całorocznych, wykonanie rębni sanitarnych o zmniejszonej zasobności). Przy realizacji prognozowanej masy drewna do końca roku 2026 r. wykonanie użytków rębnych szacuje się na 81,50%.

Użytki przedrębne do 01.10.2026 r. wykonano masowo w rozmiarze 95,95% w stosunku do planu łącznie pozyskując 592 989,39 m^3 grubizny. W użytkach przygodnych pozyskano ogółem 160 669,35 m^3 drewna, co wynikało z konieczności porządkowania stanu sanitarnego lasu. Prognoza pozyskania użytków przedrębnych do końca 2026 r. zakłada wykonanie masowe na poziomie 99,94% planu.

Trzebieże wykonano powierzchniowo na poziomie 96,68%. Wykonanie trzebieży (łącznie TW i TP) wiązało się z realizacją bieżących potrzeb hodowlanych lasu, a także było podyktowane ponadnormatywnym usuwaniem drzew uszkodzonych na skutek wiatru na powierzchniach zaplanowanych do zabiegu pielęgnacyjnego. Intensywność użytkowania przedrębnego ostatecznie (po zwiększeniu użytkowania przedrębnego) wyniosła 53,12 m^3/ha.

Ogółem pozyskanie w ramach użytkowania głównego na dzień 01.10.2026 r. wyniosło 993 219,02 m^3, co stanowiło 88,53% planowanej masy do pozyskania w minionym dziesięcioleciu. Po uwzględnieniu prognozy pozyskania do końca roku 2026 zaawansowanie pozyskania powinno stanowić 91,66% użytków głównych.

2. Wykonanie prac z zakresu hodowli lasu w latach 2017 – 2026 w porównaniu z planem urządzenia lasu.

Rodzaj zabiegu	Wykonanie [ha] (stan na 01.10.2026 r.)	Plan [ha]	% wykonania planu
Odnowienia i zalesienia			
- otwarte	385,02	365,05	105,47
- po rębni złożonej	841,01	874,54	96,17
Podsadzenia produkcyjne	4,37	1,50	291,33
Dolesienia luk	26,7	8,60	310,47
Poprawki i uzupełnienia	63,27	126,08	50,18
Wprowadzenie podszytów	x	x	x
Pielęgnowanie			
- gleby	1275,58	1849,52	68,97
- upraw	1218,17	1482,14	82,19
- młodników (CP)	2138,69	1919,86	111,40
Melioracje			
- agrotechniczne	1252,85	1396,85	89,69
- wodne	x	x	x

Wykonanie planowanych czynności z zakresu hodowli lasu wynikało z realizacji potrzeb pielęgnacyjnych lasu.

3. Stan upraw i młodników do 10 lat założonych na powierzchniach otwartych.

W wyniku prac taksacyjnych w Nadleśnictwie Mrągowo zainwentaryzowano 371,18 ha upraw i młodników do 10 lat. Skład gatunkowy zgodny ze składem pożądanym posiada 316,55 ha. tj. 85% ; na 54,63 ha powierzchni skład upraw określono jako częściowo zgodny, który

stanowi 15%. Nie stwierdzono upraw niezgodnych ze składem pożądanym oraz upraw przepadłych.

Na podstawie przedstawionych materiałów stwierdzam, że zadania gospodarcze wynikające z planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Mrągowo z zakresu ochrony przeciwpożarowej, ochrony przyrody, gospodarki łowieckiej a także zagospodarowania turystycznego i realizacji programu edukacji leśnej społeczeństwa wykonane zostały prawidłowo zgodnie z potrzebami wielofunkcyjnej gospodarki leśnej.

Ocena końcowa gospodarki leśnej

Dyrektor Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Olsztynie na podstawie przeprowadzonej analizy gospodarki przeszłej przedstawionej przez Nadleśniczego oraz informacji naczelnika właściwego ds. urządzania lasu uznaje:

- **gospodarkę zasobami leśnymi w wymiarze masowym, powierzchniowym i przestrzennym;**
- **wykonane zadania z zakresu hodowli i ochrony lasu, ochrony przeciwpożarowej i ochrony przyrody, edukacji ekologicznej społeczeństwa, gospodarki łowieckiej i użytkowania ubocznego;**
- **realizację zadań w zakresie infrastruktury technicznej i zagospodarowania turystycznego lasów;**

za prowadzone i wykonane prawidłowo, zgodnie z zasadami zawartymi w artykule 8 Ustawy o Lasach z dnia 28 września 1991r. i założeniami obowiązującego w minionym okresie planu urządzenia lasu a także faktycznymi potrzebami gospodarki leśnej.

Wojciech Matuszak

Elektronicznie podpisany przez Wojciech Matuszak
Data: 2026.11.09 09:30:39 +01'00'

Dyrektor Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Olsztynie

Część B:
Projekt planu urządzenia lasu.

„Projekt planu urządzenia lasu" zawiera wszystkie dane końcowe dotyczące planu urządzenia lasu wraz z programem ochrony przyrody, w szczególności dane liczbowe dotyczące zadań gospodarczych zatwierdzanych przez ministra właściwego do spraw środowiska.

1. Stan posiadania

Tabelę obrazującą stan posiadania zestawiono wg powierzchni geodezyjnej ustalonej w oparciu o dane z Ewidencji Gruntów i Budynków, prowadzonych przez Starostów.

Do planu urządzenia lasu przyjęto stan posiadania na 1 stycznia 2027 r.

Powierzchnia ogólna:	20 042,9031 ha
Powierzchnia lasów:	19 355,4604ha
w tym leśna zalesiona:	18 179,7680 ha
leśna niezalesiona:	676,7617 ha
związana z gospodarką leśną:	498,9307 ha
Grunty nieleśne:	687,4427 ha

Nadleśnictwo nie posiada gruntów we współwłasności.

Zasięg terytorialny oraz numeracja leśnictw zostały zachowane. Przebieg granic niektórych oddziałów uległ niewielkim zmianom wynikającym z przejęcia bądź przekazania gruntów oraz optymalizacji podziału powierzchniowego.

2. Podział lasów

Zestawienie powierzchni leśnej wg dominującej funkcji lasu

Lp.	Kategoria lasu	Powierzchnia	
		ha	%
1	*2*	*3*	*4*
1	Rezerwaty	249,31	1,32
2	Lasy oddziaływania społecznego	1 076,31	5,71
3	Lasy gospodarcze	17 531,00	92,97
Razem		**18 856,62**	**100,00**

Zestawienie powierzchni leśnej w ramach gospodarstw

Gospodarstwo	ha	%
1	*2*	*3*
Specjalne (S)	2 023,45	10,73
Lasów oddziaływania społecznego (OS)	1 076,31	5,71
Odbudowy lasów niestabilnych (N)	135,16	0,72
Zrębowe (GZ)	3 277,70	17,38
Przerębowo-zrębowe (GPZ)	12 344,00	65,46
Ogółem	**18 856,62**	**100,00**

Zestawienie powierzchni lasów wg kategorii ochronności

Lp.	Kategoria ochronności	Powierzchnia	
		ha	%
1	*2*	*3*	*4*
1	Ochronne glebochronne	8,4	0,13
2	Ochronne glebochronne, cenne fragmenty przyrody	14,57	0,22
3	Ochronne glebochronne, wodochronne	2,11	0,03
4	Ochronne wodochronne, glebochronne, cenne fragm. przyrody	16,54	0,25
5	Ochronne wodochronne	2 544,88	38,11
6	Ochronne wodochronne, cenne fragm. przyrody	876,83	13,13
7	Ochronne wodochronne, ochronne miast	36,91	0,55
8	Ochronne cenne fragmenty przyrody	3 160,74	47,34
9	Ochronne nasienne	16,36	0,24
Razem		**6 677,34**	**100,00**

3. Wieki rębności

Przeciętne wieki rębności dla panujących gatunków drzew w Nadleśnictwie przyjęto zgodnie z IUL, a dla pozostałych gatunków zgodnie z decyzją NPP.

Przyjęte wieki rębności

Gatunek	Wiek rębności
1	*2*
Db.b, Db.s	140
So	110
Bk, Md, Js, Jw, KL	100
Św	90
Brz, Brz.o, Ol, Gb, Lp, Db.c,	80
Oś, Ol odr.	60
Tp, Wb, Olsz	40

4. Użytkowanie lasu

4.1. Użytkowanie rębne

Przyjęto wielkość przewidzianego do pozyskania drewna w użytkowaniu rębnym w następującej wysokości:

Użytkowanie rębne

Użytkowanie rębne	Nadleśnictwo	
	m^3 brutto	**m^3 netto**
1	*2*	*3*
Użytki rębne zaliczone na poczet przyjętego etatu (powierzchniowego)	547 799	467 364
Spodziewany przyrost 5% miąższości użytków rębnych	27 390	23 375
Użytki rębne nie zaliczone na poczet przyjętego etatu (powierzchniowego)	2 941	2 531
Razem etat cięć użytków rębnych	**578 130**	**493 270**

4.2. Użytkowanie przedrębne

Do planu urządzenia lasu przyjęto następujące wielkości w użytkowaniu przedrębnym: **422 730 m^3 grubizny netto** (528 412 m^3 brutto) na powierzchni **8621, 00 ha**. Stanowi to **39,8%** przyrostu bieżącego, spodziewanego w okresie obowiązywania planu w drzewostanach nieobjętych użytkowaniem rębnym. Wskaźnik intensywności pozyskania w użytkowaniu przedrębnym wynosi **49,03 m^3/ha**.

4.3. Użytkowanie łączne

Rodzaj cięcia	Miąższość do pozyskania	
	brutto (m^3)	netto (m^3)
1	*2*	*3*
Etat cięć użytków rębnych	578 130	493 270
Etat cięć użytków przedrębnych	528 412	422 730
Razem	**1 106 542**	**916 000**

Łączny etat użytkowania brutto stanowi **22,19%** zasobów brutto nadleśnictwa. Projektowany etat użytkowania stanowi **71,45%** spodziewanego bieżącego przyrostu tabelarycznego miąższości w dziesięcioleciu.

W niektórych wydzieleniach nie projektowano zabiegów na najbliższy okres gospodarczy, ich łączna powierzchnia wynosi **4 222,72 ha** co stanowi **23,23%** powierzchni leśnej zalesionej.

Drzewostany bez projektowanych zabiegów gospodarczych to przede wszystkim:

- większość drzewostanów zaliczonych do gospodarstwa specjalnego,
- drzewostany gospodarcze, w których zabiegi pielęgnacyjne wykonane zostały w ostatnich latach minionego okresu gospodarczego,
- drzewostany niedostępne,
- drzewostany rębne i starsze, w których nie zaprojektowano użytkowania rębnego ze względu na ograniczenia wynikające z przyjętego etatu oraz konieczność zachowania ładu czasowego i przestrzennego - **1 757,57 ha**. Dodatkowo bez wskazań dotyczących użytkowania rębnego drzewostanów rębnych i starszych pozostawiono **162,93 ha** drzewostanów, stanowiących części wydzieleń objętych planowanymi rębniami. To fragmenty, których ze względu na ich powierzchnię nie przewidziano do użytkowania w bieżącym dziesięcioleciu. Łączna powierzchnia drzewostanów rębnych i starszych pozostających bez planowanego użytkowania rębnego wynosi zatem **1 920,50 ha**.

.

5. Hodowla lasu

Typy drzewostanów oraz orientacyjne składy gatunkowe odnowień dla poszczególnych typów siedliskowych lasu z uwzględnieniem zbiorowisk roślinnych i siedlisk przyrodniczych przyjęte przez Naradę Projektu Planu.

TD i orientacyjne składy gatunkowe odnowień

Typ siedliskowy lasu	Zespół roślinny	Siedlisko przyrodnicze	Kierunek [O – ochr., G – gosp.]	TD	Przykładowy skład gatunkowy odnowienia
1	2	3	4	5	6
Bśw	P-P	-	O i G	So	So 80, inne 20
			G	Brz So	So 50, Brz 40, inne 10
Bw	M-P	-	O i G	So	So 80, inne 20
			G	Brz So	So 50, Brz 40, inne 10
			G	Św So	So 50, Św 30, inne 20
Bb	Vu-P	*91D0-2	O	So	So 80, inne 20
BMśw	Q-P[1)]	-	O i G	Db So	So 50, Db 30, inne 20 So 70, inne 30
			G	So	So 70, inne 30
			G	Bk Db So	So 50, Db 20, Bk 20, inne 10 So 50, Db 30 inne 20
			G	So Db Brz[4)]	Brz 40, Db 30, So 20, inne 10[4)] Brz 60, So 20, inne 20
	S-P	-	O i G	Db Św So	So 50, Św 20, Db 20, inne 10 So 60, Św 20, inne 20
			G	Św Db Brz[4)]	Brz 40, Db 30, Św 20, inne 10[4)] Brz 60, Św 20, inne 20
BMw	Q-P[1)]	-	O i G	Db So	So 50, Db 30, inne 20 So 70, inne 30
			G	Db So Brz	Brz 30, So 30, Db 20, inne 20 Brz 50, So 30, inne 20
	Q-Pic	-	O i G	Db Św	Św 40, Db 40, inne 20
			G	Db So Św	Św 30, So 30, Db 30, inne 10
			G	Db Św Brz	Brz 30, Św 30, Db 30, inne 10 Brz 50, Św 30, inne 20
BMb	Vu-P	*91D0-2	O	So	So 80, inne 20
			O	Brz So	So 60, Brz 30, inne 10
			O	So Brz	Brz 50, So 40, inne 10
	Sg-P	*91D0-5	O	So Św	Św 60, So 20, inne 20
			O	Brz Św	Św 60, Brz 30, inne 10
	Q-P[1)]	-	O i G	So Db	Db 50, So 30, inne 20
			G	Db So	So 40, Db 30, inne 30
			G	Jw So	So 50, Jw 30, inne 20
			G	Dg So	So 50, Dg 30, inne 20
			G	Bk Db So	So 40, Db 30, Bk 20, inne 10

Typ siedliskowy lasu	Zespół roślinny	Siedlisko przyrodnicze	Kierunek [O – ochr., G – gosp.]	TD	Przykładowy skład gatunkowy odnowienia
1	2	3	4	5	6
LMśw					So 50, Db 30 inne 20
			G	So Db Św	Św 30, Db 30, So 30, inne 10
			G	So Db Brz[4)]	Brz 40, Db 30, So 20, inne 10[4)] Brz 50, So 30, inne 20
	S-C[2)]	9160-1	O i G	Gb Lp Db	Db 40, Lp 20, Gb 20, inne 20 Db 60, Lp 20, inne 20 Db 70, inne 30 Db 50, Lp 20, Brz 20, inne 10
			G	Gb So Db	Db 40, So 30, Gb 20, inne 10 Db 50, So 30, inne 20
	S-C[2)]	9160-1	G	Gb Bk Db	Db 40, Bk 30, Gb 20, inne 10 Db 50, Bk 30, inne 20 Db 70, inne 30 Db 50, Brz 20, Bk 20, inne 10
			G	Db	Db 70, inne 30
			G	Brz Db[4)]	Db 50, Brz 30, inne 20[4)]
	Lp-F	9110-1	G	Bk	Bk 90%, inne 10%
	T-C[2)]	9170-2	O i G	Gb Lp Db	Db 40, Lp 20, Gb 20, Inne 20 Db 60, Lp 20, inne 20 Db 70, inne 30 Db 50, Lp 20, Brz 20, inne 10
			O i G	Gb So Db	Db 40, So 20, Gb 20, inne 20 Db 50, So 30, inne 20
			O i G	Gb Św Db	Db 50, Św 20, Gb 20, inne 10 Db 60, Św 20, inne 20
			G	Db	Db 70, inne 30
			G	Brz Db[4)]	Db 50, Brz 30, inne 204)
LMw	Q-P[1)]		O i G	So Db	Db 50, So 30, inne 20
			G	Db So	So 40, Db 30, inne 30
			G	So Db Św	Św 30, Db 30, So 30, inne 10
	Q-Pic		O i G	Św Db	Db 40, Św 30, inne 30
			G	So Db Św	Św 30, Db 30, So 20, inne 20
			G	Db Św Brz	Brz 40, Św 20, Db 20, inne 20
	S-C[2)]	9160-1	O i G	Gb Lp Db	Db 40, Lp 20, Gb 20, inne 20
			G	Gb Ol Db	Db 30, Ol 30, Gb 20, inne 20
			G	Gb Św Db	Db 40, Św 20, Gb 20, inne 20
	T-C[2)]	9170-2	O i G	Gb Lp Db	Db 40, Lp 20, Gb 20, inne 20 Db 60, Lp 20, inne 20 Db 70, inne 30 Db 50, Lp 20, Brz 20, inne 10
			G	Gb Ol Db	Db 30, Ol 30, Gb 20, inne 20 Db 40, Ol 30, inne 30
			G	Gb Św Db	Db 40, Św 20, Gb 20, inne 20 Db 60, Św 20, inne 20
LMb	Ss-A	-	O	Brz Ol	Ol 60, Brz 30, inne 10
	Sg-P	*91D0-5	O	Brz Ol Św	Św 40, Ol 30, Brz 20, inne 10

Typ siedliskowy lasu	Zespół roślinny	Siedlisko przyrodnicze	Kierunek [O – ochr., G – gosp.]	TD	Przykładowy skład gatunkowy odnowienia
1	2	3	4	5	6
	Bp-T	*91D0-6	O	So Brz	Brz 70, So 20, inne 10
Lśw	S-C[2)]	9160-1	O i G	Gb Lp Db	Db 40, Lp 20, Gb 20, inne 20 Db 60, Lp 20, inne 20 Db 70, inne 30 Db 50, Lp 20, Brz 20, inne 10
			G	Gb Bk Db	Db 30, Bk 30, Gb 20, inne 20 Db 50, Bk 30, inne 20
			G	Db	Db 70, inne 30
			G	Brz Db[4)]	Db 50, Brz 30, inne 204)
	T-C[2)]	9170-2	O i G	Gb Lp Db	Db 40, Lp 20, Gb 20, inne 20 Db 60, Lp 20, inne 20 Db 70, inne 30 Db 50, Lp 20, Brz 20, inne 10
			G	Gb Św Db	Db 40, Św 20, Gb 20, inne 20 Db 60, Św 20, inne 20
			G	Db	Db 70, inne 30
			G	Brz Db[4)]	Db 50, Brz 30, inne 204)
	A-Tc	9170-3	O	Gb Kl Lp	Lp 40, Kl 30, Gb 20, inne 10 Lp 50, Kl 30, inne 20
	Go-F	9130-1	G	Bk	Bk 80, inne 20
			G	Gb Db Bk	Bk 40, Db 30, Gb 20, inne 10 Bk 50, Db 30, inne 20
Lw	S-C[2)]	9160-1	O i G	Gb Lp Db	Db 40, Lp 20, Gb 20, inne 20 Db 60, Lp 20, inne 20 Db 70, inne 30 Db 50, Lp 20, Brz 20, inne 10
			G	Gb Ol Db	Db 30, Ol 30, Gb 20, inne 20 Db 40, Ol 30, inne 30
			G	Db	Db 70, inne 30
			G	Ol Db	Db 50, Ol 30, inne 20
	T-C	9170-2	O i G	Gb Lp Db	Db 40, Lp 20, Gb 20, inne 20 Db 60, Lp 20, inne 20 Db 70, inne 30 Db 50, Lp 20, Brz 20, inne 10
			G	Gb Ol Db	Db 30, Ol 30, Gb 20, inne 20 Db 40, Ol 30, inne 30
			G	Gb Św Db	Db 40, Św 20, Gb 20, inne 20 Db 60, Św 20, inne 20
			G	Db	Db 70, inne 30
			G	Ol Db	Db 50, Ol 30, inne 20
	F-U	91F0	O	Js Wz Db	Db 40, Wz 20, Js 20, inne 20
Łł3)	F-U	91F0	O	Js Wz Db	Db 40, Wz 20, Js 20, inne 20
			O	Js Db	Db 60, Js 20, inne 20
			O	Db	Db 70, inne 30
			O	Db Ol	Ol 50, Db 40, inne 10
Ol	Rn-A	-	O i G	Ol	Ol 80, inne 20

Typ siedliskowy lasu	Zespół roślinny	Siedlisko przyrodnicze	Kierunek [O – ochr., G – gosp.]	TD	Przykładowy skład gatunkowy odnowienia
1	2	3	4	5	6
OlJ3)	F-A	*91E0-3	O	Js Ol	Ol 70, Js 20, inne 10
			O	Ol	Ol 70, inne 30

*Siedliska priorytetowe

[1)] W zespołach Q-P dąb występuje zarówno w pierwszym, jak i drugim piętrze.

[2)] W zespołach S-C i T-C grab pełni rolę głównego gatunku drugiego piętra.

[3)] Na siedliskach olsów jesionowych i lasów łęgowych, w przypadku utrzymującej się tendencji do silnego wydzielania się jesionu należy zwiększyć alternatywnie udział innych gatunków o zbliżonych wymaganiach siedliskowych (np. Ol, Wz).

[4)] dopuszczalny przy zalesieniach oraz na siedliskach silnie zniekształconych.

Rozwinięcie skrótów zespołów roślinnych:

P-P – Subkontynentalny bór świeży *Peucedano-Pinetum*

M-P – Bór trzęślicowy (Śródlądowy bór wilgotny) *Molinio caeruleae-Pinetum*

Vu-P – Kontynentalny bór bagienny *Vaccinio uliginosi-Pinetum*

Q-P – Subkontynentalny bór mieszany *Querco roboris-Pinetum*

S-P – Suborealny bór mieszany *Serratulo-Pinetum*

Q-Pic – Jegiel (Suborealny wilgotny bór mieszany) *Querco-Piceetum*

Sg-P – Borealna świerczyna na torfie *Sphagno girgensohnii-Piceetum*

S-C – Grąd subatlantycki *Stellario holosteae-Carpinetum betuli*

T-C – Grąd subkontynentalny *Tilio cordatae-Carpinetum betuli*

A-Tc – Grąd zboczowy *Acer platanoides-Tilia cordata* (zbiorowisko)

Ss-A – Ols torfowcowy *Sphagno squarrosi-Alnetum*

Bp-T – Borealna brzezina bagienna *Betula pubescens-Thelypteris palustris* (zbiorowisko)

F-U – Łęg jesinowo-wiązowy *Ficario-Ulmetum minoris*

Rn-A – Ols porzeczkowy *Ribeso nigri-Alnetum*

F-A - Łęg jesionowo-olszowy *Fraxino-Alnetum*

Lp-F – kwaśna buczyna niżowa Luzulo pilosae-Fagetum

Go-F - żyzna buczyna niżowa Galio odorati-Fagetum

Zgodnie z obowiązującymi Zasadami Hodowli Lasu, typ drzewostanu wskazany jest jako cel perspektywiczny (długookresowy) polegający na określeniu drzewostanu w wieku jego dojrzałości do odnowienia. Ponadto wskazany dokument nadaje określonemu typowi drzewostanu charakter dynamiczny, zmienny w czasie, z uwzględnieniem cech biologicznych i wymagań ekologicznych poszczególnych gatunków drzew. W związku z tym, zakładając

odnowienia w oparciu o przypisany do wydzielenia typ drzewostanu należy mieć na uwadze powyższe zapisy. W odniesieniu do typów drzewostanu np. Gb-Lp-Db dopuszczalne jest odnawianie powierzchni bez sztucznego wprowadzania grabu, który w przypadku braku uzyskania odnowienia naturalnego powinien być wprowadzony w II klasie wieku, w ramach zakładania drugiego piętra drzewostanu.

W elaboracie umieszczony zostanie zapis: „W uzasadnionych przypadkach na wniosek leśniczego, nadleśniczy jest upoważniony do zmiany TD przypisanego do pododdziału, na inny w ramach tego samego TSL".

Zestawienie powierzchni przewidzianej do zabiegów hodowlanych

Wskazanie	Powierzchnia [ha]
1	*2*
Odnowienia halizn, płazowin, zrębów	106,44
Odnowienie zrębów projektowanych	309,33
Odnowienia przy rębniach złożonych	928,83
Zalesienia gruntów nieleśnych	-
Podsadzenia produkcyjne	21,82
Dolesienia luk i przerzedzeń	16,56
Poprawki i uzupełnienia w uprawach i młodnikach istniejących	0,41
Poprawki i uzupełnienia na gruntach projekt. do odnowienia i zalesienia w wys. 5% ich powierzchni.	68,06
Wprowadzanie podszytów	-
Pielęgnowanie gleby w uprawach istniejących	595,49
Pielęgnowanie gleby w uprawach projektowanych	866,71
Pielęgnowanie upraw istniejących (CW)	1 065,39
Pielęgnowanie upraw projektowanych (CW)	433,36
Pielęgnowanie młodników (CP)	2 222,50
Pielęgnowanie młodników (CP-P)	-
Nawożenie	-
Lokalna regulacja stosunków wodnych	-
Specjalne zabiegi agrotechniczne	1 567,87

Do planu urządzenia lasu przyjęto powierzchnie:

- - odnowień zrębów projektowanych jako 80% i odnowień przy rębniach złożonych jako 80 % powierzchni wynikającej z sumy powierzchni wskazań gospodarczych wg Tabeli XVII,
- - pielęgnowania gleby PIEL w uprawach projektowanych na 70% sumy powierzchni odnowień projektowanych zrębów oraz odnowień po rębniach złożonych,

- - wielkość pielęgnowania upraw CW projektowanych na poziomie 35% sumy powierzchni odnowień projektowanych zrębów oraz odnowień po rębniach złożonych.

6. Ochrona przeciwpożarowa

Zgodnie z „Instrukcją ochrony przeciwpożarowej lasu" z 2020 r. oraz Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 22 marca 2006 r. Dz.U. 2022 poz. 1065. Nadleśnictwo Mrągowo zaliczone zostało do III kategorii zagrożenia pożarowego (6 pkt.).

7. Analiza stanu zasobów drzewnych na koniec planowanego okresu gospodarczego z perspektywą 20 i 30 lat oraz określenie pożądanego kierunku rozwoju zasobów drzewnych.

Po zrealizowaniu zaprojektowanego etatu użytkowania, zasoby drzewne na koniec planowanego okresu gospodarczego wzrosną do poziomu 5 429 358 m^3. Średnia zasobność drzewostanów ukształtuje się na poziomie 288 m^3/ha co stanowi wzrost o 24 m^3/ha w stosunku do zasobności na dzień 1.01.2027 r.

W perspektywie kolejnych okresów gospodarczych za 20 i 30 lat przy użytkowaniu zasobów na zbliżonym poziomie do założonego w latach 2017-2036, w nadleśnictwie prognozowany jest dalszy wzrost zasobów do 6 387 700 m^3 w 2047 roku, a następnie do poziomu 6 506 500 m^3 w roku 2057 oraz co za tym idzie wzrost zasobności do 339 m^3/ha i 345 m^3/ha. Równolegle nastąpi wzrost przeciętnego wieku drzewostanów do 67 lat w roku 2057. Prawdopodobnie nastąpi również stabilny, choć niewielki, wzrost powierzchni lasów. Struktura gatunkowa ulegać będzie powolnym zmianom w kierunku zwiększania udziału gatunków liściastych.

8. Informacja w sprawie sporządzenia prognozy oddziaływania na środowisko ustaleń projektu planu urządzenia lasu dla nadleśnictwa

Zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko dla projektu planu urządzenia lasu został uzgodniony z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Olsztynie (pismo WOPN.611.20.2024.KP z dnia 21 maja 2024 r.)

W Prognozie przeprowadzono analizę wpływu PUL na różne elementy środowiska m. in różnorodność biologiczną, ludzi, wodę, powierzchnię ziemi, klimat i zabytki i dobra kultury

materialnej. W celu usprawnienia procesu oceny oraz nadania odpowiedniej rangi (ważności) elementy środowiska przyrodniczego zostały pogrupowane w następujące obszary:

- siedliska z Załącznika I DS na obszarach Natura 2000,
- rośliny z Załącznika I i IV DS na obszarach Natura 2000,
- zwierzęta z Załącznika I IV i V DS na obszarach Natura 2000,
- ptaki z Załącznika I DP na obszarach Natura 2000,

oraz

- rośliny objęte ochroną gatunkową na obszarach i poza obszarami Natura 2000,
- zwierzęta objęte ochroną gatunkową na obszarach i poza obszarami Natura 2000,
- gatunki objęte ochroną strefową na obszarach i poza obszarami Natura 2000.

W żadnym z rozpatrywanych obszarów nie stwierdzono negatywnego oddziaływania PUL na środowisko w okresie realizacji planu.

Nie zaplanowano zabiegów mogących naruszyć integralność obszarów Natura 2000.

Realizacja zaprojektowanych czynności gospodarczych nie wpłynie negatywnie na występujące ekosystemy, nie zaburzy też spójności czynników strukturalnych i funkcjonalnych warunkujących zrównoważone trwanie populacji gatunków i siedlisk przyrodniczych.

Wykonana zostanie mapa sytuacyjno-przeglądowa prognozy oddziaływania na środowisko w skali 1:50 000.

9. Program ochrony przyrody

Program ochrony przyrody dla Nadleśnictwa Mrągowo na okres od 1.01.2027 r. do 31.12.2036 r., ze względu na objętość opracowania, sporządzono jako oddzielny tom, do którego załączona zostanie mapa sytuacyjno-przeglądowa walorów przyrodniczo-kulturowych.

Program zawiera:

- inwentaryzację i charakterystykę składników przyrody oraz walorów przyrodniczych i kulturowych nadleśnictwa, z uwzględnieniem istniejących form ochrony przyrody;

- identyfikację istniejących i potencjalnych zagrożeń dla lasów oraz pozostałych elementów środowiska przyrodniczego, wraz ze wskazaniem sposobów ich eliminowania lub minimalizowania;
- wskazania dotyczące prowadzenia gospodarki leśnej w sposób ograniczający jej niekorzystny wpływ na środowisko, uwzględniający potrzebę zachowania różnorodności biologicznej oraz społeczne funkcje lasów;
- zalecenia dotyczące działań służących ochronie i zachowaniu wartości przyrodniczych nadleśnictwa oraz doskonaleniu stosowanych metod ochrony przyrody.

Zawarte w programie dane i wskazania stanowią podstawę do oceny zmian zachodzących w środowisku przyrodniczym oraz analizy wpływu gospodarki leśnej na stan przyrody w kolejnych dziesięcioleciach.

Program ochrony przyrody opracowano w oparciu o IUL wprowadzoną zarządzeniem nr 116 DGLP z 14 grudnia 2023 r.

10. Opinia Zespołu Lokalnej Współpracy do ustaleń projektu planu

Zespół Lokalnej Współpracy powołany Decyzją Dyrektora Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Olsztynie nr 3/2025 z dnia 16 stycznia 2025 roku zaopiniował projekt PUL dla Nadleśnictwa Mrągowo na lata 2027-2036.

Mrągowo, dnia 20.10.2026 r.

Opinia Zespołu Lokalnej Współpracy
przy Nadleśnictwie Mrągowo
dotycząca projektu Planu Urządzenia Lasu na lata 2027-2036
dla Nadleśnictwa Mrągowo
przedstawionego na spotkaniu ZLW w dniu 13 października 2026 r. oraz na naradzie projektu planu (NPP) w dniu 20 października 2026 r.

Zespół Lokalnej Współpracy (ZLW) przy Nadleśnictwie Mrągowo po zapoznaniu się z przedstawionymi założeniami oraz po przeprowadzeniu konsultacji zgodnie z Zarządzeniem DGLP nr 58 z 5 lipca 2022 roku zobowiązany jest przedstawić opinię na temat Planu Urządzenia Lasu (PUL) na lata 2027-2036 dla Nadleśnictwa Mrągowo.

Na podstawie przekazanych materiałów dotyczących projektu planu urządzania lasu, przedstawionych wskaźników dotyczących gospodarki leśnej, ochrony przyrody, zagospodarowania turystycznego oraz dyskusji podczas spotkań w dniu 13.10.2026 r. oraz w dniu 20.10.2026 r. Zespół Lokalnej Współpracy **pozytywnie ocenia** przedstawiony projekt Planu Urządzania Lasu dla Nadleśnictwa Mrągowo na lata 2027-2036.

W szczególności zespół pozytywnie opiniuje:

- zaproponowany projekt lasów o zwiększonej funkcji społecznej (gospodarstwo lasów oddziaływania społecznego – OS), w tym lokalizację, powierzchnię oraz plany niezbędnych działań gospodarczych i ochronnych zmierzających do ich bezpiecznego udostępniania społeczeństwu,

- założenia do planu urządzania lasu przewidują uwzględnienie potrzeb społecznych, w tym w szczególności infrastruktury turystycznej,

- założenia do planu w zakresie użytkowania rębnego i przedrębnego są zgodne z zasadami zrównoważonej gospodarki leśnej,

- założenia do planu uwzględniają potrzeby ochrony gatunków chronionych oraz siedlisk priorytetowych.

Ponadto Zespół Lokalnej Współpracy wnioskuje o:

- utrzymanie w odpowiednim stanie technicznym i zachowanie istniejących obiektów związanych z zagospodarowaniem turystycznym, w tym w szczególności istniejących ścieżek edukacyjnych, miejsc wypoczynku (wiaty, miejsca na ognisko, miejsca postojowe), a także szlaków turystycznych wyznaczonych na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa przez inne podmioty we współpracy z Nadleśnictwem,

- zadbanie o bezpieczeństwo oraz w miarę możliwości stałą dostępność ścieżki „Las Sorkwicki" na półwyspie jeziora Lampackiego,

- poprawę zagospodarowania szlaku turystycznego „Szestno" we fragmencie przebiegającym przez kompleks leśny „Czarny Las" poprzez urządzenie miejsc odpoczynku dla turystów oraz ograniczenie nielegalnego wykorzystania szlaku przez quadowców,

- urządzenie punktu edukacyjnego w pobliżu ścieżki „Źródełko miłości" we fragmencie lasu będącego w trakcie przebudowy po gradacji kornika,

- zakładanie oraz utrzymanie stref ekotonowych przy głównych drogach publicznych na etapie odnowienia lasu m.in. przy drodze wojewódzkiej nr 600 na odcinku Grabowo – Rybno, drodze krajowej nr 59 na odcinku Mrągowo – Piecki.

Podsumowując, projekt PUL dla Nadleśnictwa Mrągowo na okres 2027-2036 uwzględnia zasady i standardy zarządzania lasami o szczególnym znaczeniu dla społeczeństwa, uwzględnia potrzeby rekreacyjne, jednocześnie realizując ochronę przyrody oraz zachowując bioróżnorodność.

W imieniu Zespołu Lokalnej Współpracy przy Nadleśnictwie Mrągowo:

1. Jolanta Gryś
2. Marta Wielgat
3. Angelika Szydlik
4. Mariola Plichta
5. Brata Woźniak
6. Wojciech Trawiński
7. Hubert Sadowikow
8. [illegible]
9. [illegible]
10. [illegible]

Część A protokołu sporządził:

Tomasz Surwiłło
Elektronicznie podpisany przez Tomasz Surwiłło
Data: 2026.11.09 08:41:34 +01'00'

Wydział Urządzania Lasu i Geomatyki RDLP w Olsztynie

Część B protokołu sporządził:

Wojciech Radziszewski
Cyfrowo podpisane przez Wojciech Radziszewski
DN: DC=pl, DC=buligl, DC=intranet, OU=Olsztyn, OU=Users, CN=Wojciech Radziszewski, E=Wojciech.Radziszewski@olsztyn.buligl.pl
Data: 2026.11.09 08:33:15 +01'00'

Kierownik Pracowni Urządzeniowej

Zaakceptował

Tomasz Jarczyk
Elektronicznie podpisany przez Tomasz Jarczyk
Data: 2026.11.09 08:45:03 +01'00'

Naczelnik Wydziału Urządzania Lasu i Geomatyki RDLP w Olsztynie

Zatwierdził

Wojciech Matuszak
Elektronicznie podpisany przez Wojciech Matuszak
Data: 2026.11.09 09:31:30 +01'00'

Dyrektor Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Olsztynie

Załącznik:

Sprawozdanie nadleśniczego Nadleśnictwa Mrągowo z wykonania gospodarki leśnej za okres obowiązywania dotychczasowego planu urządzenia l

Nadleśnictwo Mrągowo

Referat Nadleśniczego na Naradę Projektu Planu

Plan Urządzenia Lasu

na okres: od 01.01.2027 r. do 31.12.2036 r.

Analiza gospodarki leśnej

za lata 2017 – 2026

Spis treści

1. Wstęp. 29
2. Stan Posiadania. 30
3. Analiza realizacji użytkowania głównego w latach 2017-2026. 34
3.1.Użytkowanie główne. 34
3.1.1. Użytkowanie rębne. 36
3.1.2. Użytkowanie przedrębne. 38
3.1.3. Pozyskanie na gruntach wyłączonych z zarządu Lasów Państwowych. 39
3.2. Hodowla lasu. 39
3.2.1. Odnowienia i zalesienia. 39
3.2.2. Poprawki i uzupełnienia. 40
3.2.3. Pielęgnowanie lasu. 40
3.2.4. Melioracje agrotechniczne. 40
3.2.5. Odnowienia naturalne w Nadleśnictwie Mrągowo. 43
3.3. Nasiennictwo i selekcja. 44
3.4. Szkółkarstwo. 45
3.5. Ocena wpływu wykonanych zabiegów gospodarczych na stan lasu. 46
3.5.1. Ocena upraw i młodników do 10 lat, na powierzchniach otwartych. 49
3.5.2. Ocena odnowień podokapowych oraz upraw i młodników po rębniach złożonych. 51
3.6. Ochrona lasu. 53
3.6.1. Uszkodzenia natury abiotycznej i biotycznej 2017 – 2026. 53
3.6.2. Pozyskanie posuszu, wywrotów oraz złomów. 55
3.6.3. Szkody od zwierzyny w latach 2017 - 2026. 56
3.6.4. Szkody powodowane przez szkodliwe owady. 58
3.6.5. Koszty poniesione na zbieranie i wywóz śmieci. 59
3.7. Ochrona przeciwpożarowa. 59
3.8. Lasy nadzorowane. 61
3.9. Użytkowanie uboczne. 62
3.9.1. Gospodarka łowiecka w Nadleśnictwie Mrągowo. 63
3.10. Gospodarka łąkowo-rolna. 67
4. Ocena zadań wynikających z Programu Ochrony Przyrody. 67
4.1. Formy ochrony przyrody na terenie Nadleśnictwa Mrągowo oraz działania. 67
4.2. Działania i praktyki w zakresie ochrony przyrody. 80
5. Działalność edukacyjna. 82
6. Urządzenia wodno-melioracyjne. 85
7. Inwestycje i remonty. 86
7.1. Inwestycje kubaturowe. 86
7.2. Inwestycje drogowe. 87
7.3. Inwestycje w pozostałe obiekty infrastruktury. 88
7.4. Wyposażenie techniczne i środki transportu. 89
7.5. Zasoby lokalowe nadleśnictwa. 89
8. Podsumowanie i wnioski. 90

1. Wstęp.

Nadleśnictwo Mrągowo jest jednostką organizacyjną Lasów Państwowych, położoną w województwie warmińsko-mazurskim, obejmującą tereny powiatów kętrzyńskiego, mrągowskiego i olsztyńskiego. Administracyjnie nadleśnictwo działa na obszarze ośmiu gmin: Kętrzyn, Reszel w powiecie kętrzyńskim, Miasto Mrągowo, Mrągowo, Piecki, Sorkwity w powiecie mrągowskim oraz Biskupiec, Kolno w powiecie olsztyńskim.

Według regionalizacji przyrodniczo-leśnej Polski 2010 obszar Nadleśnictwa Mrągowo znajduje się w: (II) Krainie Mazursko-Podlaskiej, w mezoregionach: (II.2) Pojezierza Mrągowskiego (część północna i centralna), (II.3) Wielkich Jezior Mazurskich (część wschodnia), (II.4) Puszcz Mazurskich (część południowa).

Gospodarkę leśną w Nadleśnictwie Mrągowo w latach 2017 – 2026 prowadzono na podstawie planu urządzenia lasu zatwierdzonego przez Ministra Środowiska dnia 03.10.2017 r. (znak sprawy DL-I-611-73.2017), Decyzji nr 137 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 17.12.2024 r. (znak: ZU.6005.29.2024) w sprawie zwiększenia rozmiaru szacunkowego pozyskania w drzewostanach przewidzianych do użytkowania przedrębnego oraz Decyzji nr 143 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 19.09.2025r. (znak: ZU.6005.37.2025) w sprawie zwiększenia rozmiaru szacunkowego pozyskania w drzewostanach przewidzianych do użytkowania przedrębnego.

Analiza gospodarki leśnej za okres od 1 stycznia 2017 roku do 31 grudnia 2026 roku została przeprowadzona na podstawie realizacji obowiązującego planu urządzenia lasu, zgodnie z wytycznymi Instrukcji Urządzania Lasu (§ 96 pkt 3), będącej załącznikiem do Zarządzenia nr 116 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 14 grudnia 2023 roku. Dane wykorzystane do opracowania analizy pochodzą z Systemu Informatycznego Lasów Państwowych (SILP) oraz zostały udostępnione przez Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej w Olsztynie – wykonawcę planów urządzenia lasu.

Na dzień sporządzenia niniejszego referatu Nadleśnictwo Mrągowo posiada strukturę administracyjną podzieloną na trzy obręby leśne i zachowuje ten podział w nadchodzącej VI rewizji PUL 2027-2036:

- Obręb Mrągowo – leśnictwa Kromnice, Borowo, Ganty, Borówko,
- Obręb Sadłowo I – leśnictwa Reszel, Wola, Bredynki, Dębowo,
- Obręb Gązwa – leśnictwa Święta Lipka, Boże, Grzybowo, Złoty Potok, Surmówka, Szkółka leśna.

W skład nadleśnictwa wchodzi 12 leśnictw mieszanych (nadzór nad lasami prywatnymi), 1 leśnictwo rewirowe (Święta Lipka) oraz 1 leśnictwo szkółkarskie. W trakcie minionego dziesięciolecia zlikwidowano Leśnictwo Sarż w obrębie Gązwa oraz dokonano zmian zasięgów

administracyjnych 5 leśnictw w obrębie Gązwa w celu likwidacji leśnictw o obsadzie jednoosobowej.

2. Stan Posiadania.

Powierzchnia ogólna Nadleśnictwa Mrągowo wg stanu na 30.06.2026 roku wynosi 20 042,9031 ha. Dla wszystkich nieruchomości prowadzone są księgi wieczyste. Nadleśnictwo nie posiada gruntów we współwłasności.

Powierzchnię ogólną Nadleśnictwa Mrągowo wg stanu na 30.06.2026 r. zestawiono w tabeli nr 1.

Tabela 1. Powierzchnia ogólna Nadleśnictwa Mrągowo wg gmin.

Powiat	Gmina	Powierzchnia [ha]
kętrzyński	Kętrzyn	23,3131
	Reszel	1 954,8905
RAZEM POWIAT KĘTRZYŃSKI		**1 978,2036**
mrągowski	Miasto Mrągowo	40,9679
	Mrągowo	4 544,0159
	Piecki	2 812,4213
	Sorkwity	5 400,6006
RAZEM POWIAT MRĄGOWSKI		**12 798,0057**
olsztyński	Biskupiec	2 514,2181
	Kolno	2 752,4757
RAZEM POWIAT OLSZTYŃSKI		**5 266,6938**
RAZEM NADLEŚNICTWO MRĄGOWO		**20 042,9031**

Zmiany w stanie posiadania w Nadleśnictwie Mrągowo w okresie 2017-2026 (**do 30.06.2026 r.**).

Zmiany w latach 2017-2026 wynikają z następujących przyczyn:

a) ubyło 32,4595 ha gruntów z tytułu:

- sprzedaży z art. 40a ustawy o lasach - 0,7978 ha
- sprzedaży z art. 38 ust. 1 pkt 3 ustawy o lasach - 0,0333 ha
- przekazanie na podst. decyzji o zezwoleniu na realizację inw. drogowej - 31,6284 ha

b) przybyło 102,3118 ha gruntów z tytułu:

- zakupu gruntów leśnych z art. 37 ustawy o lasach - 44,6714 ha
- zakupu gruntów leśnych z art. 37a ustawy o lasach - 48,1495 ha
- zamiany gruntów z art. 38e ustawy o lasach - 5,3027 ha
- przejęcia gruntów od starostw, KOWR - art. 4 ustawy o lasach - 3,9208 ha
- regulacji powierzchni działek, aktualizacji EGiB - 0,2674 ha.

Tabela 2. Zmiany w stanie posiadania wg kategorii gruntów.

Lp.	**Rodzaje użytków gruntowych**	**01.01.2017 r. Ha**	**30.06.2026 r. ha**	**Różnica ha**
1	Lasy (Ls)	19 276,4882	19 355,4604	78,9722
2	Grunty zadrzewione i zakrzewione (Lz)	0,5543	0,5543	0
3	Użytki rolne	542,5159	545,1699	2,6540
4	Grunty pod wodami płynącymi i stojącymi (Wp, Ws)	9,0000	9,1690	0,1690
5	Użytki ekologiczne (E-Ls, E-N, E-Ws, E-Ł)	0	0	0
6	Tereny różne (Tr)	4,4295	4,4295	0
7	Grunty zabudowane i zurbanizowane (B, Ba, Bi, Bp, Bz, Dr, Ti)	0,7461	0,1932	-0,5529
8	Nieużytki (N)	139,3168	127,9268	-11,3900
	Razem	**19 973,0508**	**20 042,9031**	**69,8523**

W poprzednim planie urządzenia lasu nie sporządzono protokołu rozbieżności w stanie posiadania z powodu kompleksowych prac geodezyjnych, przeprowadzonych w 2016 roku, obejmujących zarówno prace kameralne, jak i prace terenowe, mające na celu nie tylko weryfikację, ale i precyzyjne skorygowanie granic oraz oznaczeń poszczególnych kategorii gruntów. Efekty podjętych kroków, zrealizowanych w roku 2016 i początku 2017 (ostateczne wprowadzenie zmian

w powiatowych ośrodkach dokumentacji geodezyjnej), pozwoliły na wyeliminowanie istotnych rozbieżności pomiędzy stanem na gruncie a obowiązującą ewidencją gruntów (wykrytych w trakcie prac terenowych).

W okresie minionego 10-lecia na bieżąco aktualizowano dane w powszechnym rejestrze gruntów w celu zapewnienia jego zgodności z sytuacją na gruncie.

W trakcie bieżących prac urządzeniowych sporządzono protokół rozbieżności w użytkowaniu dla 28 działek geodezyjnych (łączna powierzchnia rozbieżności około 20 ha), który będzie podstawą do zlecenia prac geodezyjnych. Powyższe zmiany będą polegały na zmianie użytków nieleśnych na grunty leśne (Ls).

W latach 2017-2026 głównymi przyczynami zmian powierzchni zarządzanych gruntów było nabywanie gruntów z art. 37 i 37a ustawy o lasach, zamiany gruntów na podstawie art. 38e ustawy o lasach, utrata gruntów na skutek specustaw drogowych, sprzedaż zbędnych lokali na podstawie art. 40a oraz 38 ustawy o lasach.

W stosunku do stanu na 01.01.2017 roku powierzchnia Nadleśnictwa Mrągowo zwiększyła się o 69,8523 ha (wg stanu na dzień 30.06.2026 roku).

Grunty nabyte po 30.06.2026 roku nie będą objęte opracowywanym PUL na lata 2027-2036.

Zmiany przedstawiono w tabeli nr 3.

Tabela 3. Bilans gruntów przejętych i przekazanych przez Nadleśnictwo Mrągowo (**do 30.06.2026 r**.).

Rok	**Sprzedaż art. 40a ustawy o lasach**	**Przejęcie art. 38c ustawy o lasach**	**Zamiana art. 38e ustawy o lasach**	**Sprzedaż z art. 38 ustawy o lasach**	**Zakup gruntu art. 37 ustawy o lasach**	**Zakup gruntu art. 37a ustawy o lasach**	**Przejęcie z art. 4 ustawy o lasach**	**Przekazanie gruntów na podstawie specustawy drogowej**	**Regulacja powierzchni działek – aktualizacja ewidencji gruntów**	**Przeniesienie prawa własności na podstawie wyroku sądu**	**Zwrot - decyzja Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 01.09.1971 r. przy piśmie Z-1-1024/13/71**	**Przejęcie gruntów z innej jednostki PGL LP**	**Zasiedzenie**	**Suma**
	Powierzchnia (ha)													
2017	-0,0871			-0,0333	1,7900	0,3100								1,9796
2018	-0,1875				1,5330	0,5800			-0,0039					1,9216
2019			0,1837		1,1197				0,0426					1,3460
2020					7,2300				-0,0008					7,2292
2021	-0,1977		3,1871						0,6002					3,5896
2022					19,7387	3,3910								23,1297
2023	-0,3255		1,9319			3,8800		-31,0322	-0,1048					-25,6506
2024									-0,2950					-0,2950
2025					13,2600	39,0836			0,0288					52,3724
2026						0,9049	3,9208	-0,5962	0,0003					4,2298
Suma	**- 0,7978**	**0**	**5,3027**	**- 0,0333**	**44,6714**	**48,1495**	**3,9208**	**- 31,6284**	**0,2674**	**0**	**0**	**0**	**0**	**69,8523**

3. Analiza realizacji użytkowania głównego w latach 2017-2026.

W tej części dokonano porównania zaplanowanych zadań gospodarczych w użytkowaniu głównym określonych w Planie Urządzenia Lasu na lata 2017-2026 z ich prognozowaną realizacją wykonania do końca bieżącego roku.

3.1.Użytkowanie główne.

Rozmiar użytkowania głównego przewidziany w kończącym się Planie Urządzenia Lasu (PUL) dla nadleśnictwa Mrągowo wynosił pierwotnie 1 000 000 m³, w tym etat cięć w użytkowaniu rębnym 503 855 m³ oraz orientacyjna miąższość w użytkowaniu przedrębnym 496 145 m³.

W związku z pogarszającym się stanem sanitarnym drzewostanów, w szczególności świerkowych, Nadleśnictwo Mrągowo wystąpiło z wnioskami o zwiększenie rozmiaru szacunkowego pozyskania w drzewostanach przewidzianych do użytkowania przedrębnego kolejno w roku 2024 oraz 2025. Decyzją nr 137 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 17.12.2024 r. (znak: ZU.6005.29.2024) zwiększono rozmiar szacunkowego pozyskania w drzewostanach przewidzianych do użytkowania przedrębnego do 568 145 m³ oraz Decyzją nr 143 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 19.09.2025 r. (znak: ZU.6005.37.2025) zwiększono rozmiar szacunkowego pozyskania w drzewostanach przewidzianych do użytkowania przedrębnego do 618 000 m³.

Uwzględniając decyzje zwiększające rozmiar szacunkowego pozyskania w drzewostanach przewidzianych do użytkowania przedrębnego łączna przewidziana masa drewna do pozyskania to nie więcej niż **1 121 855 m³**.

Do dnia 01.10.2026 roku w Nadleśnictwie Mrągowo pozyskano 400 229,63 m³ drewna w ramach użytkowania rębnego. Stanowi to 79,43% planowanej masy na cały PUL. Jeśli nadleśnictwo zrealizuje prognozę pozyskania przewidzianą do końca roku 2026, wykonanie pozyskania użytków rębnych wyniesie **410 665,40 m³**, czyli **81,50%**.

Do dnia 01.10.2026 roku w ramach użytkowania przedrębnego pozyskano 592 989,39 m³, co stanowi 95,95% zaplanowanej masy na cały okres obowiązywania PUL. Prognoza do końca 2026 roku przewiduje pozyskanie 70 235,00 m³, czyli wykonanie na poziomie **617 650,03 m³**, co stanowi **99,94%** planu.

Uwzględniając plan na rok 2026 oraz prognozując jego realizację, łączna masa drewna pozyskana w Nadleśnictwie Mrągowo wyniesie **1 028 315,43 m³**, czyli **91,66%** przewidzianej na całe dziesięciolecie (zaawansowanie do dnia 01.10.2026 – 88,53%).

Tabela 4. Zestawienie pozyskanego drewna za ubiegły okres według kategorii cięć i porównanie z etatem.

Rok kalendarzowy	Użytki										
	rębne				przedrębne						ogółem
	ha	m3	przygodne m3	razem m3	czyszczenia		trzebieże		przygodne	razem	
					ha	m3	ha	m3	m3	m3	m3
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
wykonanie za ubiegły okres wg lat											
2017	236,46	45 379,71	1 975,14	47 354,85	1,29	7,20	1 332,75	42 542,49	11 301,75	53 851,44	101 206,29
2018	208,26	40 299,96	2 561,78	42 861,74	19,85	213,97	1 186,47	44 501,82	12 921,90	57 637,69	100 499,43
2019	204,41	38 902,50	1 637,56	40 540,06	24,80	293,32	1 169,20	46 844,20	12 318,68	59 456,20	99 996,26
2020	170,94	35 854,72	1 543,54	37 398,26	76,19	908,11	1 168,71	50 247,97	9 068,81	60 224,89	97 623,15
2021	208,32	41 687,55	1 443,74	43 131,29	9,50	323,97	1 026,51	46 454,88	9 994,75	56 773,60	99 904,89
2022	167,56	33 063,86	3 112,96	36 176,82	3,83	132,42	797,63	37 127,34	28 584,84	65 844,60	102 021,42
2023	178,36	35 059,76	2 046,19	37 105,95	4,28	301,31	965,74	45 382,93	18 941,22	64 625,46	101 731,41
2024	148,52	32 342,98	2 739,00	35 081,98	5,72	207,46	902,76	38 103,90	26 596,44	64 907,80	99 989,78
2025	273,76	42 599,58	1 552,87	44 152,45	8,69	373,99	1 227,78	43 432,26	20 287,10	64 093,35	108 245,80
prognoza 2026	264,40	44 294,00	2 568,00	46 862,00	0,00	0,00	1 632,46	46 294,00	23 941,00	70 235,00	117 097,00
01.01.2026 r.-01.10.2026 r.	211,12	35 368,12	1 058,11	36 426,23	0,00	0,00	1 231,40	34 920,50	10 653,86	45 574,36	82 000,59
% 01.01.2026 r.-01.10.2026 r.	79,85	79,85	41,20	77,73	X	X	75,43	75,43	44,50	64,89	70,03
Razem prognoza	**2 060,99**	**389 484,62**	**21 180,78**	**410 665,40**	**154,15**	**2 761,75**	**11 410,01**	**440 931,79**	**173 956,49**	**617 650,03**	**1 028 315,43**
Etat	2 054,92	503 855,00	X	503 855,00	232,70	X	11 386,67	X	X	496 145,00	1 000 000,00
% wykonania etatu wg prognozy	**100,30**	**77,30**	**X**	**81,50**	**66,24**	**X**	**100,20**	**X**	**X**	**124,49**	**102,83**
Etat zwiększony	2 054,92	503 855,00	X	503 855,00	232,70	X	11 386,67	X	X	618 000,00	1 121 855,00
% zaawansowania do 01.10.2026	97,70	75,53	X	79,43	66,24	X	96,68	X	X	95,95	88,53
% wykonania etatu zwiększonego wg prognozy	**100,30**	**77,30**	**X**	**81,50**	**66,24**	**X**	**100,20**	**X**	**X**	**99,94**	**91,66**

3.1.1. Użytkowanie rębne.

Rozmiar powierzchniowy użytkowania rębnego nadleśnictwo zakłada wykonać w **100,30%** (do 01.10.2026 r. 97,70%). Takie wykonanie realizacji etatu powierzchniowego wynika przede wszystkim z konieczności uruchomienia 38 pozycji rębni sanitarnych w drzewostanach uszkodzonych przez czynniki abiotyczne i szkodniki owadzie.

Na wykonanie rozmiaru powierzchniowego i miąższościowego etatu cięć w użytkowaniu rębnym miało wpływ w szczególności:

- powołanie nowych całorocznych stref wokół gniazd ptaków wymagających takiej ochrony w wydzieleniach przewidzianych do użytkowania rębnego w PUL 2017-2026 – nie wykonano rębni w tych lokalizacjach,

- odstąpienie od wykonywania rębni w drzewostanach zakwalifikowanych do wyłączenia z gospodarki leśnej (m. in. „starolasy"),

- wykonanie niezbędnych rębni sanitarnych na powierzchniach o zmniejszonej zasobności, nie ujętych w PUL (najczęściej młodsze, przerzedzone drzewostany świerkowe),

- modyfikacja rębni wynikająca z zarządzenia nr 87 DGLP z dnia 12 lipca 2024 r.,

- zachowywanie stref ekotonowych i buforowych występujących pomiędzy lasem a innymi ekosystemami, w tym również od linii brzegowej cieków i zbiorników wodnych,

- uwzględnienie potrzeb hodowlanych młodego pokolenia lasu poprzez wstrzymanie lub modyfikację rębni (modyfikacje wiązały się ze zmniejszoną intensywnością cięć).

Wykaz powierzchni cięć rębnych nieplanowanych do wykonania w obowiązującym PUL, wykonywanych z przyczyn sanitarnych a realizowanych w latach 2017-2026, przedstawiono w tabeli nr 5.

Tabela 5. Wykaz powierzchni sanitarnych cięć rębnych nieobjętych PUL realizowanych w latach 2017-2026.

Lp.	Adres leśny	Rok planu	Grupa czynności	Powierzchnia (ha)	Masa (m^3)	Uwagi
1.	07-14-2-06-38-b-01	2022	ICS	1,28	238,22	
2.	07-14-2-09-118-r-01	2022	ICS	1,40	80,93	
3.	07-14-2-09-119-i-01	2022	ICS	1,20	69,83	
4.	07-14-1-05-295-d-00	2024	ICS	0,51	52,71	
5.	07-14-1-05-295-j-00	2024	ICS	0,51	98,99	
6.	07-14-3-10-31-j-01	2024	ICS	1,49	388,85	
7.	07-14-3-12-153-g-00	2024	ICS	0,70	91,67	
8.	07-14-3-14-227-f-01	2024	ICS	0,96	228,98	

Lp.	Adres leśny	Rok planu	Grupa czynności	Powierzchnia (ha)	Masa (m³)	Uwagi
9.	07-14-1-01-3-b-00	2025	IVDS	6,64	306,85	Powierzchnia manipulacyjna w części była ujęta w planie cięć rębnych PUL
10.	07-14-1-02-155-c-01	2025	ICS	1,67	142,84	
11.	07-14-1-05-169-m-00	2025	ICS	0,68	73,51	
12.	07-14-1-05-221-k-00	2025	ICS	0,46	93,32	
13.	07-14-2-07-185-a-00	2025	ICS	0,46	122,54	
14.	07-14-2-08-151-h-00	2025	IVDS	6,60	147,73	
15.	07-14-2-08-154-i-00	2025	IVDS	3,42	97,89	
16.	07-14-2-08-178-j-00	2025	IVDS	4,43	133,13	
17.	07-14-2-08-205-a-00	2025	IVDS	3,32	43,98	
18.	07-14-2-08-221-g-00	2025	IVDS	1,73	86,82	
19.	07-14-3-10-32-a-00	2025	IVDS	5,88	152,15	
20.	07-14-3-10-37-b-00	2025	IVDS	3,15	147,96	
21.	07-14-3-10-51-a-00	2025	IVDS	14,54	218,15	
22.	07-14-3-11-96-j-01	2025	ICS	0,67	195,11	
23.	07-14-3-13-221-g-01	2025	ICS	1,01	151,33	
24.	07-14-3-13-232-a-00	2025	IVDS	3,94	47,06	
25.	07-14-3-13-239-a-01	2025	ICS	0,51	110,52	
26.	07-14-3-13-258-h-00	2025	IVDS	3,49	146,34	
27.	07-14-3-14-205-b-01	2025	ICS	0,61	204,84	
28.	07-14-3-14-205-c-01	2025	ICS	0,49	147,04	
29.	07-14-3-14-206-a-00	2025	IVDS	1,97	43,34	
30.	07-14-3-14-207-h-00	2025	IVDS	0,81	35,39	
31.	07-14-3-14-226-b-00	2025	IVDS	2,46	88,10	
32.	07-14-3-14-228-b-01	2025	ICS	0,80	99,67	
33.	07-14-3-14-290-g-00	2025	IVDS	1,60	327,52	
34.	07-14-3-14-298-c-00	2025	IVDS	3,95	170,09	
35.	07-14-3-14-290-d-99	2025	IVDS	7,14	358,06	Powierzchnia manipulacyjna w części była ujęta w planie cięć rębnych PUL
36.	07-14-1-05-293-f-00	2026	IVDS	2,35	115,07	Powierzchnia w trakcie prac i pomiarów
37.	07-14-2-07-166-i-00	2026	IVDS	3,19	119,55	Powierzchnia w trakcie prac i pomiarów

Lp.	Adres leśny	Rok planu	Grupa czynności	Powierzchnia (ha)	Masa (m³)	Uwagi
38.	07-14-3-13-166-j-02	2026	ICS	0,82	147,03	Powierzchnia w trakcie prac i pomiarów
Razem				**96,84**	**5 523,11**	

3.1.2. Użytkowanie przedrębne.

Etat w użytkowaniu przedrębnym zgodnie z prognozą do końca 2026 roku zostanie zrealizowany w **99,94%** masowo oraz w **99,52%** powierzchniowo (uwzględniając trzebieże oraz czyszczenia późne z pozyskaniem). Odpowiednio do dnia 01.10.2026 r. zaawansowanie wykonania w rozmiarze miąższościowym wyniosło 95,95% oraz powierzchniowym 96,07%.

Wybierając drzewostany do zabiegów pielęgnacyjnych w pierwszej kolejności kierowano się stanem drzewostanów na gruncie, potrzebami hodowlanymi oraz pilnością zabiegu. Niewykonane powierzchnie trzebieżowe dotyczą głównie drzewostanów starszych klas wieku, w których zabieg, zarówno z punktu widzenia hodowlanego jak i sanitarnego nie jest pilny oraz drzewostanów niedostępnych ze względów przyrodniczych (drzewostany zalane na skutek działalności bobra europejskiego, ustanowienie przez RDOŚ nowych całorocznych stref ochrony ptaków). Część powierzchni zaplanowanych we wskazówkach do zabiegu czyszczeń późnych z pozyskaniem, zakwalifikowano w wykonaniu zgodnie z fazą rozwojową drzewostanu, jako trzebieże wczesne. W związku z powyższym zakładany bilans wykonania powierzchniowego trzebieży przekroczy 100% a wykonanie powierzchniowe czyszczeń późnych z pozyskaniem przekroczy 66%.

Zaplanowana w planie urządzenia lasu intensywność użytkowania przedrębnego w wysokości 42,70 m3/ha okazała się niewystarczająca. Według prognozy na koniec 2026 roku intensywność w użytkowaniu przedrębnym nie przekroczy 53,50 m3/ha.

Konsekwencją zwiększonego pozyskania w użytkowaniu przedrębnym przygodnym w latach 2022-2025, było wystąpienie przez Nadleśnictwo Mrągowo z wnioskami do Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych o aneksy do PUL kolejno w roku 2024 oraz 2025. Zwiększenie dopuszczonego rozmiaru szacunkowego pozyskania w drzewostanach przewidzianych do użytkowania przedrębnego o 121 855 m3, pozwoliło na zrealizowanie etatu powierzchniowego w pełniejszym wymiarze, jednocześnie uwzględniając potrzeby hodowlane drzewostanów.

Użytkowanie przedrębne przygodne według prognozy wyniesie około 173 956 m³ i będzie stanowić 28,16% ogólnej masy w użytkowaniu przedrębnym.

3.1.3. Pozyskanie na gruntach wyłączonych z zarządu Lasów Państwowych.

W latach 2017-2026 użytkowano również drzewostany na gruntach wyłączonych z zarządu LP. W cięciach tych pozyskano do 30.06.2026 roku łącznie 4 867,54 m3 grubizny na łącznej powierzchni 30,92 ha, która nie została zaliczona do rozmiaru miąższościowego użytków głównych.

Pod koniec 2026 roku Nadleśnictwo Mrągowo będzie pozyskiwało dodatkowo grubiznę w ilości około 212 m3 na gruntach wyłączonych z zarządu o powierzchni 0,40 ha.

Rozmiar prac na gruntach wyłączonych z zarządu Lasów Państwowych przedstawia tabela nr 6, zestawiono w niej pozyskanie drewna, które nie zostało zaliczone do wykonania etatu cięć.

Tabela 6. Rozmiar prac na gruntach wyłączonych z zarządu Lasów Państwowych.

Rok	**Powierzchnia (ha)**	**Ilość pozyskanej grubizny (m^3)**
2021	30,92	4 691,26
2022	kontynuacja z 2021	176,28
2026 (plan)	0,40	212,00
Razem	**31,32**	**5 079,54**

Cała wykazana powierzchnia 31,32 ha stanowi grunty objęte decyzjami zezwalającymi na realizację inwestycji drogowych, wydanymi na podstawie specustawy drogowej.

3.2. Hodowla lasu.

3.2.1. Odnowienia i zalesienia.

1. Na powierzchniach otwartych.

Odnowienia halizn, płazowin oraz zrębów na powierzchniach otwartych zrealizowano na poziomie 105%.

Zalesienia gruntów nie były planowane w PUL 2017-2026. Wykonano zalesienia na gruntach zakupionych w trakcie obowiązywania PUL na łącznej powierzchni 16,22 ha.

2. Odnowienia pod osłoną.

Odnowienia przy rębniach złożonych zostaną zrealizowane w 97% (do 01.10.2026 r. wykonanie wynosi ponad 96%). Niepełne wykonanie wynika z rezygnacji z wykonywania cięć rębnych w drzewostanach zakwalifikowanych do wyłączenia z gospodarki leśnej.

Dolesienia luk i przerzedzeń zostanie zrealizowane w 317% w stosunku do wskazówek ujętych w PUL (do 01.10.2026 r. wykonanie wynosi ponad 310%). Zwiększone wykonanie wynika przede wszystkim z konieczności odnowień luk powstałych w wyniku działania huraganowych wiatrów,

czynników biotycznych oraz odnowień luk na granicach z działkami obcej własności po ustaleniu granic.

3.2.2. Poprawki i uzupełnienia.

Poprawki i uzupełnienia wykonano na poziomie 50% zaplanowanych w PUL. Niepełna realizacja wskazówek wynika z realnych potrzeb w tym zakresie.

3.2.3. Pielęgnowanie lasu.

Projektowana do wykonania w PUL powierzchnia pielęgnowania lasu wynosi 15 219,31 ha. Nadleśnictwo Mrągowo prognozuje wykonanie powierzchniowego pielęgnowania lasu na **16 241,79 ha,** co stanowi **106,72%** wielkości planowanej (do 01.10.2026 r. wykonanie wyniosło 15 805,54 ha, co stanowi 103,85%).

1. Pielęgnowanie gleby.
   Realizacja pielęgnowania gleby podczas całego PUL wyniosła **68,97%** (upraw istniejących na dzień sporządzenia planu oraz upraw projektowanych). Niepełne wykonanie wynika przede wszystkim ze zmniejszonych potrzeb hodowlanych oraz tempa realizacji cięć rębnych i odnowień.

2. Pielęgnowanie upraw (CW).
   Etat powierzchniowy czyszczeń wczesnych zostanie zrealizowany na **82,52%** (upraw istniejących na dzień sporządzenia planu oraz upraw projektowanych). Do 01.10.2026 r. wykonanie wyniosło 82,19% rozmiaru powierzchniowego. Niepełne wykonanie zostało spowodowane zmianą rodzaju zabiegu, tj. poprzez zakwalifikowanie części powierzchni do wykonania czyszczeń późnych (zwiększone tempo wzrostu upraw w szczególności grodzonych). Na części powierzchni nie było potrzeby hodowlanej wykonania zabiegu.

3. Pielęgnowanie młodników (CP).
   Wykonanie pielęgnowania młodników prognozuje się na poziomie **112,98%** powierzchni planowanych w PUL (do 01.10.2026 r. wykonanie wynosi 111,40% rozmiaru powierzchniowego). Zwiększona realizacja wynikała przede wszystkim z potrzeb hodowlanych oraz ze zmian w kwalifikacji rodzaju zabiegu z CW na CP.

3.2.4. Melioracje agrotechniczne.

Plan melioracji agrotechnicznych zostanie zrealizowany na poziomie **93,29%** (do 01.10.2026 r. wykonanie wynosi 89,69%). Niepełna realizacja wynika głównie z braku faktycznego zapotrzebowania na zabieg na danej powierzchni lub jej fragmentach oraz wynika z nie wykonania części cięć rębnych

w drzewostanach objętych wyłączeniem z gospodarki leśnej na cele ochrony przyrody (w tym terenów niedostępnych, w szczególności podtopionych fragmentów danej powierzchni zrębowej).

Tabelaryczną realizację zadań związanych z hodowlą lasu przedstawiono w tabeli 7.

Tabela 7. Realizacja zadań z hodowli lasu.

Rok kalendarzowy	Odnowienia i zalesienia					Poprawki i uzupełnienia	Wprowadzanie podszytów	Pielęgnowanie			Melioracje	
	otwarte		pod osłoną									
	halizny, płazowiny, zręby	grunty nieleśne	przy rębniach złożonych	podsadzenia	dolesienia luk			gleby	upraw (CW)	młodników (CP)	agrotechniczne	wodne
	Powierzchnia zredukowana - ha											
1	2	3	5	6	7	9	10	11	12	13	16	17
Wykonanie za ubiegły okres wg lat												
2017	27,97		60,83		0,20	8,46		231,95	158,11	137,53	103,65	
2018	29,68		73,77		1,79	4,15		166,23	168,04	246,33	149,43	
2019	40,53		98,02	3,16	6,80	11,07		126,87	114,45	213,80	148,35	
2020	85,20		72,89		5,79	6,20		141,13	152,36	235,82	121,69	
2021	51,49		71,75	0,46	1,61	1,80		108,77	81,44	239,11	114,09	
2022	14,37		125,32		2,07	9,94		110,15	107,14	194,21	113,26	
2023	54,61	4,59	96,71		1,54	4,45		115,80	148,62	244,12	145,58	
2024	25,61	3,03	90,48		1,52	7,95		100,23	132,07	219,96	98,74	
2025	27,89	8,60	78,81	0,20	2,53	5,07		83,87	97,11	252,22	129,03	
prognoza 2026	27,67		78,20	0,55	3,39	4,18		90,58	63,71	185,90	179,34	
wykonanie do 01.10.2026 r.	27,67		72,43	0,55	2,85	4,18		90,58	58,83	155,59	129,03	
Razem prognozowane wykonanie	**385,02**	**16,22**	**846,78**	**4,37**	**27,24**	**63,27**	**0,00**	**1 275,58**	**1 223,05**	**2 169,00**	**1 303,16**	**0**
Orientacyjne zadania PUL 2017-2026	**365,05**	**0,00**	**874,54**	**1,50**	**8,60**	**126,08**	**0,00**	**1 849,52**	**1 482,14**	**1 919,86**	**1 396,85**	**0**
/%/ wykonania do 01.10.2026 r.	105,47	X	96,17	291,33	310,47	50,18	X	68,97	82,19	111,40	89,69	X
Prognozowany /%/ wykonania za okres 2017-2026	**105,47**	**X**	**96,83**	**291,33**	**316,74**	**50,18**	**X**	**68,97**	**82,52**	**112,98**	**93,29**	**X**

3.2.5. Odnowienia naturalne w Nadleśnictwie Mrągowo.

W analizowanym okresie uznano odnowienia naturalne na powierzchni 139,74 ha (stan na dzień 01.10.2026 r.). Były to głównie odnowienia pod okapem drzewostanu (Bk) oraz odnowienia inicjowane na powierzchniach otwartych (So, Brz). Powyższe dane w dużej mierze obejmują te uprawy, na których odnowienie naturalne zostało zaewidencjonowane na rębniach złożonych.

W bieżącym dziesięcioleciu odsetek odnowień naturalnych wzrósł w stosunku do poprzedniego PUL i wyniósł około 11% (w PUL za okres 2007-2016 odnowienia naturalne stanowiły zaledwie 3,5%).

Tabela 8. Odnowienia naturalne w poszczególnych latach oraz w leśnictwach.

Leśnictwo	**Rok kalendarzowy**										**Razem leśnictwo**
	2017	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**	**do 30.09. 2026**	
	Powierzchnia - ha										
Kromnice	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	**x**
Borowo	x	x	x	x	x	x	x	x	x	3,11	**3,11**
Ganty	x	1,08	x	1,53	x	x	4,32	x	0,63	0,29	**7,85**
Borówko	x	x	3,34	x	x	6,05	x	x	x	x	**9,39**
Reszel	0,74	3,11	x	x	1,88	3,01	x	4,64	12,46	3,23	**29,07**
Wola	x	x	x	0,77	x	0,38	0,47	0,35	5,65	x	**7,62**
Bredynki	x	1,63	x	7,22	4,31	x	x	0,1	5,50	1,88	**20,64**
Dębowo	x	x	x	6,00	x	24,59	x	13,63	3,00	x	**47,22**
Św. Lipka	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	**x**
Boże	x	x	x	x	x	x	x	x	0,42	x	**0,42**
Grzybowo	x	x	x	0,15	x	x	x	1,00	x	x	**1,15**
Złoty Potok	x	x	0,83	0,65	x	1,34	3,57	x	x	x	**6,39**
Surmówka	x	x	x	1,48	x	x	4,96	0,44	x	x	**6,88**
Ogółem Nadleśnictwo	**0,74**	**5,82**	**4,17**	**17,80**	**6,19**	**35,37**	**13,32**	**20,16**	**27,66**	**8,51**	**139,74**

3.3. Nasiennictwo i selekcja.

Nadleśnictwo Mrągowo zostało wpisane do Krajowego Rejestru Dostawców Leśnego Materiału Rozmnożeniowego pod numerem RD/0233/04.

W Nadleśnictwie znajduje się wyłączony drzewostan nasienny dębu szypułkowego o łącznej powierzchni 16,36 ha zlokalizowane w Leśnictwie Bredynki w wydzieleniach 194 a, d, g, j.

Tabela 9. Gatunki drzew wpisane do Krajowego Rejestru Materiału Podstawowego, stan na 01.10.2026 r.

Lp.	**Gatunek**	**Regiony pochodzenia**	**Drzewa Mateczne**	**Drzewostan wyselekcjonowany (WDN)**		**Drzewostan ze zidentyfikowanego źródła (GDN)**		**Źródła Nasion**
			[szt.]	**[ha]**	**[szt.]**	**[ha]**	**[szt.]**	**[szt.]**
1	Sosna pospolita	So20, So21				105,32	15	
2	Świerk pospolity	Św20				31,52	6	
3	Modrzew europejski	Md20				7,61	1	
4	Brzoza brodawkowata	Brz20	12			17,15	3	
5	Buk zwyczajny	Bk20				28,15	3	
6	Dąb szypułkowy	Dbs20	6	16,36	1	110,82	13	
7	Dąb bezszypułkowy	Dbb20				9,12	1	
8	Olcha czarna	Ol20				5,17	2	
9	Lipa drobnolistna	PL20				14,53	3	
10	Jesion wyniosły	PL20						2
11	Klon jawor	PL20						1
12	Grab pospolity	PL20						1
13	Czereśnia ptasia	PL20						1
RAZEM			**18**	**16,36**	**1**	**329,39**	**47**	**5**

Powyższa powierzchnia drzewostanów ze zidentyfikowanego źródła (GDN) zmaleje po roku 2026 na skutek prowadzonego użytkowania rębnego na powierzchni **45,41 ha**. W celu uzupełnienia bazy nasiennej, Nadleśnictwo Mrągowo planuje dokonać przeglądu drzewostanów gospodarczych w celu wytypowania i wnioskowania o uznanie nowych GDN (w trakcie trwania PUL na lata 2027-2036).

Uprawy pochodne zajmują powierzchnię manipulacyjną 257,91 ha (pow. zredukowana uwzględniająca drzewostany w KO - 245,71 ha). Część upraw pochodnych dębu szypułkowego stanowi zakładany sukcesywnie blok upraw pochodnych dla WDN-u w Leśnictwie Bredynki co przedstawia poniższa tabela 10.

Tabela 10. Projektowany blok upraw pochodnych zlokalizowany w Leśnictwie Bredynki.

PUL 2017-2026		**PUL 2027-2036**		**Założona uprawa pochodna [Tak/Nie/KO]**
Adres leśny	**Pow. [ha]**	**Adres leśny**	**Pow. [ha]**	
07-14-2-08-171 -c -00	4,94	07-14-2-08-171 -c -00	4,93	Tak
07-14-2-08-171 -j -01	3,53	07-14-2-08-171 -m -00	3,54	Nie
07-14-2-08-171 -j -99	4,48	07-14-2-08-171 -j -00	4,57	Nie
07-14-2-08-171 -k -01	0,98	07-14-2-08-171 -l -00	0,99	Nie
07-14-2-08-171 -k -99	1,77	07-14-2-08-171 -k -00	1,76	Nie
07-14-2-08-171 -l -00	1,43	07-14-2-08-171 -n -00	1,36	Nie
07-14-2-08-172 -i -00	7,55	07-14-2-08-172 -i -00	7,46	Tak
07-14-2-08-172 -j -00	6,91	07-14-2-08-172 -j -00	6,94	Tak
07-14-2-08-173 -f -00	3,83	07-14-2-08-173 -f -00	3,82	KO
07-14-2-08-192 -d -00	1,15	07-14-2-08-192 -d -00	1,13	Tak
07-14-2-08-193 -a -01	3,59	07-14-2-08-193 -a -00	3,56	Tak
07-14-2-08-193 -a -02	3,94	07-14-2-08-193 -b -00	3,90	KO
07-14-2-08-193 -a -98	0,50	07-14-2-08-193 -f -00	0,51	Tak
07-14-2-08-193 -b -01	2,77	07-14-2-08-193 -c -00	2,76	KO
07-14-2-08-193 -b -99	2,86	07-14-2-08-193 -g -00	2,98	KO
07-14-2-08-193 -f -00	3,25	07-14-2-08-193 -j -00	3,28	Nie
07-14-2-08-193 -g -00	4,64	07-14-2-08-193 -k -00	4,60	Tak
07-14-2-08-216 -b -00	4,03	07-14-2-08-216 -b -00	4,50	KO
07-14-2-08-217 -a -00	8,56	07-14-2-08-217 -a -00	8,57	Nie
Projektowany BUP razem, w tym:	**70,71**		**71,16**	
założone uprawy pochodne	29,28		29,13	
w trakcie zakładania (KO)	17,43		17,96	

3.4. Szkółkarstwo.

Produkcja materiału sadzeniowego w Nadleśnictwie Mrągowo prowadzona jest w Leśnictwie Szkółka Leśna, zlokalizowanym w miejscowości Święta Lipka w odległości 23 km od siedziby Nadleśnictwa Mrągowo, adres leśny leśnictwa 07-14-3-16 (obręb leśny Gązwa, oddz.: 12A-a,12A-b, 13A-a, 20A-a). Obiekt powstał w 1978 roku jako Szkółka Zespolona. Obecnie szkółka zajmuje powierzchnię całkowitą 7,00 ha (wg nowego PUL - 7,01 ha), w tym powierzchnia produkcyjna szkółki 5,60 ha (szkółka polowa 5,585 ha, szkółka tunel 0,015 ha). Szkółka wyposażona jest w ujęcie wody ze stałą deszczownią, zaplecze magazynowe, chłodnię, budynek

socjalny stanowiący siedzibę leśnictwa. Szkółka na wyposażeniu ma sprzęt szkółkarski udostępniany odpłatnie dla wykonawców prac w drodze umowy.

Średniorocznie produkuje się w niej ok. 750 tys. sadzonek jedno i wieloletnich z odkrytym systemem korzeniowym. Głównymi gatunkami hodowanymi w szkółce są: dąb, sosna i buk, w mniejszym zakresie produkuje się świerk, lipę i jawor oraz gatunki biocenotyczne, takie jak: śliwa, róża, jabłoń i jarząb. Sadzonki te wykorzystywane są na potrzeby odnowień i zalesień gruntów nadleśnictwa oraz innych jednostek Lasów Państwowych.

Sadzonki hodowane w szkółce przeznaczone są głównie na potrzeby Nadleśnictwa Mrągowo. Jednakże zdarza się, że część z nich trafia do sąsiednich nadleśnictw.

3.5. Ocena wpływu wykonanych zabiegów gospodarczych na stan lasu.

W trakcie analizowanego dziesięciolecia w Nadleśnictwie Mrągowo powierzchnia gruntów leśnych wzrosła o 88,77 ha. W tym samym czasie zasoby drzewne ogółem nieznacznie wzrosły o 0,12% (nabycie gruntów zalesionych). Niewielki wzrost zasobów drzewnych połączony ze wzrostem powierzchni leśnej nie wpłynął na przeciętną zasobność drzewostanów. Zasobność na powierzchni leśnej zalesionej utrzymano na poziomie 274 m^3/ha, zasobność na powierzchni leśnej zalesionej oraz nie zalesionej nieznacznie spadła z 265 m^3/ha na 264 m^3/ha.

W wyniku przebudowy drzewostanów w analizowanym dziesięcioleciu wzrósł udział gatunków liściastych w stosunku do iglastych o 2% (z 44% do 46% liściastych wg gatunków panujących). Szczególnie widać to w przypadku powolnego, ale jednak zwiększania udziału dębu szypułkowego, buka, olszy czarnej.

Analizując zmiany rzeczywistego udziału powierzchniowego gatunków w drzewostanach widać podobny trend zwiększenia reprezentacji gatunków liściastych w stosunku do iglastych (niespełna 2%). W tym porównaniu wg powierzchni rzeczywistej gatunki iglaste stanowią obecnie 53% a liściaste 47% oraz według miąższości rzeczywistej iglaste 64%, liściaste 36%. Największy wzrost dotyczy dębu szypułkowego, olszy czarnej, lipy, buka, dębu bezszypułkowego.

Obserwowany jest stały trend zmniejszania powierzchni drzewostanów sosnowych, świerkowych oraz brzozowych w ujęciu powierzchniowym, miąższościowym oraz wg gatunków panujących i rzeczywistych.

Tabela 11.1. Porównanie wielkości zasobów drzewnych dla gatunków głównych na powierzchni leśnej zalesionej wg gatunków panujących.

Stan na / źródło >	**01.01.2017 wg. BULiGL**		**01.01.2027 wg. BULiGL**	
Gatunek panujący	**pow. w ha**	**zasobność w m³/ha**	**pow. w ha**	**zasobność w m³/ha**
	zapas w m3		**zapas w m3**	
SO	7464,54	311	7316,00	316
	2321161		2311426	
MD	61,85	297	77,55	335
	18355		25989	
ŚW	2839,68	294	2679,56	297
	833462		795210	
BK	921,86	212	1033,52	200
	195284		206784	
DB.S	2991,74	189	3569,08	187
	565932		668595	
DB.B	9,10	482	64,89	77
	4385		4991	
DB.C	8,85	385	8,07	386
	3405		3116	
KL	9,86	186	9,83	230
	1835		2265	
JW	37,98	236	62,30	221
	8982		13795	
WZ	0,76	79	0,00	X
	60		0	
JS	22,47	183	4,69	274
	4109		1285	
GB	89,26	286	53,84	313
	25520		16831	
BRZ	2632,93	280	2164,32	286
	738433		619634	
BRZ.O	0,00	X	36,99	203
	0		7515	
OL	993,76	239	1064,14	269
	237413		286775	
OL.S	3,56	205	2,11	171
	730		360	
OS	7,48	242	6,88	269
	1808		1853	
LP	21,38	324	26,08	286
	6926		7446	
OGÓŁEM	**18117,06**	**274**	**18179,85**	**274**
	4967800		**4973870**	

Tabela 11.2. Porównanie wielkości zasobów drzewnych dla gatunków głównych na powierzchni leśnej zalesionej i nie zalesionej wg gatunków panujących.

Stan na / źródło >	**01.01.2017 wg. BULiGL**		**01.01.2027 wg. BULiGL**	
Gatunek panujący	**pow. w ha** **zapas w m3**	**zasobność w m³/ha**	**pow. w ha** **zapas w m3**	**zasobność w m³/ha**
SO	7570,33 2323981	307	7426,96 2314226	312
MD	61,85 18355	297	77,55 25989	335
ŚW	2956,83 836698	283	2746,13 796559	290
BK	927,85 195367	211	1033,52 206784	200
DB.S	3047,85 567620	186	3647,80 670771	184
DB.B	9,10 4385	482	64,89 4991	77
DB.C	8,85 3405	385	8,07 3116	386
KL	9,86 1835	186	9,83 2265	230
JW	37,98 8982	236	62,30 13795	221
WZ	0,76 60	79	0,00 0	X
JS	22,47 4109	183	4,69 1285	274
GB	89,26 25520	286	53,84 16831	313
BRZ	2633,32 738463	280	2191,23 620188	283
BRZ.O	0,00 0	X	36,99 7515	203
OL	1359,12 243256	179	1454,64 293217	202
OL.S	3,56 730	205	2,11 360	171
OS	7,48 1808	242	6,88 1853	269
LP	21,38 6926	324	29,19 7505	257
OGÓŁEM	**18767,85** **4981500**	**265**	**18856,62** **4987250**	**264**

Tabela 11.3. Porównanie powierzchni oraz wielkości zasobów drzewnych wg gatunków rzeczywistych na powierzchni leśnej zalesionej.

Gatunek drzewa	stan na 01.01.2017		stan na 01.01.2027		stan na 01.01.2017		stan na 01.01.2027	
	pow. w ha	%	pow. w ha	%	zapas w m3	%	zapas w m3	%
SO	6371,84	35,17	6157,77	33,87	2079340	42,34	2051430	42,00
SO.WE	1,07	0,01	0,75	0,00	335	0,01	275	0,01
MD	271,41	1,50	290,29	1,60	59030	1,20	71225	1,46
ŚW	3197,94	17,65	3114,11	17,13	1014280	20,65	1006360	20,60
DG	0,88	0,00	1,21	0,01	50	0,00	245	0,01
BK	847,84	4,68	911,45	5,01	176105	3,59	173295	3,55
DB.S	2930,74	16,18	3264,73	17,96	433750	8,83	485925	9,95
DB.B	12,49	0,07	68,02	0,37	2425	0,05	2735	0,06
DB.C	14,1	0,08	12,82	0,07	4255	0,09	3750	0,08
KL	18,84	0,10	24,8	0,14	6420	0,13	6310	0,13
JW	73,62	0,41	116,72	0,64	13810	0,28	20025	0,41
WZ	2,6	0,01	4,23	0,02	350	0,01	355	0,01
JS	38,7	0,21	18,36	0,10	8390	0,17	4280	0,09
GB	276,72	1,53	304,27	1,67	69255	1,41	64405	1,32
BRZ	2671,44	14,75	2346,03	12,90	687230	13,99	587635	12,03
BRZ.O	0	0,00	30,8	0,17	0	0,00	5225	0,11
OL	1185,16	6,54	1256,25	6,91	300235	6,11	345305	7,07
OL.S	7,91	0,04	6,07	0,03	1490	0,03	1290	0,03
AK	0,63	0,00	0,63	0,00	45	0,00	80	0,00
TP	1,16	0,01	0	0,00	480	0,01	0	0,00
OS	74,74	0,41	63,98	0,35	24825	0,51	23835	0,49
WB	1,57	0,01	0,89	0,00	350	0,01	270	0,01
LP	115,66	0,64	184,97	1,02	28435	0,58	30515	0,62
CZR.P	0	0,00	0,21	0,00	0	0,00	0	0,00
KL.P	0	0,00	0,49	0,00	0	0,00	0	0,00
Ogółem	**18117,06**	**100,00**	**18179,85**	**100,00**	**4910885**	**100,00**	**4884770**	**100,00**

3.5.1. Ocena upraw i młodników do 10 lat, na powierzchniach otwartych.

Ocena upraw i młodników do 10 lat przeprowadzona na powierzchniach otwartych przedstawiona została w tabeli 12, wykonanej przez BULiGL w Olsztynie według stanu na dzień 01.01.2027 roku.

Zainwentaryzowano 371,18 ha upraw i młodników. Skład zgodny ze składem pożądanym posiada 316,55 ha (85%), częściowo zgodny 54,63 ha (15%). Nie stwierdzono upraw i młodników o składzie niezgodnym ze składem pożądanym oraz upraw przepadłych. Ogólny stan zgodności upraw i młodników ze składem pożądanym należy uznać za bardzo dobry i dobry.

Tabela 12. Ocena upraw i młodników do 10 lat na powierzchniach otwartych.

Typ siedliskowy lasu	Leśnie siedlisko przyrodnicze (LSP)	Skład gatunkowy upraw i młodników do 10 lat									Uprawy przepadłe	Razem
		zgodny ze składem pożądanym			częściowo zgodny ze składem pożądanym			niezgodny ze składem pożądanym				
		przy zadrzewianiu										
		1,0-0,9	0,8-0,7	0,6 - 0,5	1,0-0,9	0,8-0,7	0,6 - 0,5	1,0-0,9	0,8-0,7	0,6 - 0,5	0,4 i mniej	
		powierzchnia - ha										
1	*2*	*3*	*4*	*5*	*6*	*7*	*8*	*9*	*10*	*11*	*12*	*13*
BŚW		53,28	3,14		0,53							56,95
	3150	3,28										3,28
BMŚW		52,51	3,34		3,27							59,12
	3150	8,05										8,05
	9170	3,11										3,11
BMB			2,92									2,92
LMŚW		37,09	1,46		11,75							50,30
	9170	10,46										10,46
LMB			1,96			2,08						4,04
LŚW		101,92	0,69		27,44	4,87						134,92
LW		3,99			2,29							6,28
OL		15,72	5,86		0,60							22,18
OLJ		4,55	3,22		1,80							9,57
Ogółem		**293,96**	**22,59**		**47,68**	**6,95**						**371,18**

3.5.2. Ocena odnowień podokapowych oraz upraw i młodników po rębniach złożonych.

Ocena odnowień podokapowych oraz upraw i młodników po rębniach złożonych przedstawiona została w tabeli 13, wykonanej przez BULiGL w Olsztynie według stanu na dzień 01.01.2027 roku.

Łącznie zainwentaryzowano 2 811,64 ha upraw i młodników po rębniach złożonych. Z tego 714,82 ha w klasie odnowienia, 110,30 ha w klasie do odnowienia oraz 1 986,52 ha po zakończonych rębniach złożonych.

Ogólny stan odnowień podokapowych oraz upraw i młodników po rębniach złożonych należy uznać za dobry i bardzo dobry.

Na jakość upraw i młodników coraz większy wpływ ma presja ze strony zwierzyny płowej, szczególnie łosi. Podejmowane działania – zabezpieczanie mechaniczne i chemiczne ograniczają szkody, jednak nie są w stanie w całości wyeliminować problemu. W ostatnich latach Nadleśnictwo Mrągowo odstąpiło od zabezpieczania upraw i młodników na terenie obrębu Mrągowo oraz sukcesywnie rozgradza młodniki w ramach projektu badawczego realizowanego w LKP Lasy Mazurskie.

Ponadto na kondycję upraw i młodników rosnący wpływ mają obserwowane w ostatnich latach susze oraz bezśnieżne zimy połączone z późnymi przymrozkami.

Tabela 13. Ocena odnowień podokapowych oraz upraw i młodników po rębniach złożonych.

Wyszczególnienie	**Typ siedl. lasu (TSL)**	**Leśne siedlisko przyrodnicze (LSP)**	**Gatunek panujący młodego pokolenia**	**Powierzchnia manipulacyjna w ha**	**Przeciętny % pokrycia**	**Przeciętna jakość hodowlana**
1	*2*	*3*	*4*	*5*	*6*	*7*
KO	BMŚW		DB.S	40,78	30,0	1 1
	BMŚW	9170	DB.S	15,38	30,0	1 1
	BMŚW		DB.B	1,50	30,0	1 1
	LMŚW	9170	DB.B	3,20	30,0	1 2
	LMŚW		DB.S	127,42	31,8	1 1
	LMŚW	91D0	DB.S	4,22	35,7	1 1
	LMŚW	3150	DB.S	3,37	30,0	1 1
	LMŚW		BK	1,88	80,0	2 2
	LMŚW	9170	DB.S	49,94	34,1	1 2
	LMŚW		DB.B	26,18	31,7	1 2
	LMW		ŚW	1,88	30,0	1 2
	LMW		DB.S	2,16	40,0	1 1
	LŚW		LP	1,31	40,0	1 2
	LŚW		DB.S	351,16	39,7	1 1

Wyszczególnienie	Typ siedl. lasu (TSL)	Leśne siedlisko przyrodnicze (LSP)	Gatunek panujący młodego pokolenia	Powierzchnia manipulacyjna w ha	Przeciętny % pokrycia	Przeciętna jakość hodowlana
1	*2*	*3*	*4*	*5*	*6*	*7*
	LŚW	9170	DB.S	30,81	37,9	1 2
	LŚW		JW	10,36	48,5	1 1
	LŚW		BK	38,72	57,5	1 2
	LŚW	9170	BK	0,77	80,0	1 3
	LŚW		DB.B	2,16	40,0	1 1
	LW		OL	1,08	30,0	2 2
	LW		BK	0,54	60,0	1 2
Razem				714,82	37,9	1 2
KDO	BMŚW			1,89		
	LMŚW	9170	DB.S	9,80	15,7	1 2
	LMŚW	9170	LP	0,41	20,0	1 1
	LMŚW			31,94		
	LŚW		DB.S	0,91	40,0	1 2
	LŚW		KL.P	3,86	20,0	1 2
	LŚW			48,04		
	LŚW		GB	2,95	20,0	1 2
	LŚW		BK	4,15	30,0	1 2
	OL			6,35		
Razem				110,30	4,2	1 2
Uprawy i młodniki po rębniach złożonych	BŚW		SO	3,57	90,0	2 2
	BMŚW	9170	SO	17,50	93,9	1 1
	BMŚW		SO	81,94	95,0	1 1
	BMŚW	91D0	SO	1,29	100,0	1 2
	BMŚW		DB.S	19,57	30,0	2 2
	BMŚW		DB.B	18,11	30,0	1 2
	LMŚW		SO	193,98	98,0	1 1
	LMŚW	9170	SO	58,88	96,8	1 1
	LMŚW	91D0	SO	1,52	100,0	1 1
	LMŚW	9170	ŚW	5,03	100,0	1 1
	LMŚW		ŚW	18,95	96,4	1 2
	LMŚW		BK	7,73	96,5	1 2
	LMŚW	9170	DB.S	19,73	61,1	1 2
	LMŚW		DB.S	60,16	60,9	1 2
	LMŚW	91D0	DB.S	4,41	62,4	1 2
	LMŚW		DB.B	29,33	49,7	1 2
	LMB		ŚW	1,03	97,0	1 2
	LMB		BRZ.O	4,14	95,6	1 2
	LŚW	9170	ŚW	23,64	100,0	1 1
	LŚW		ŚW	314,68	94,2	1 2
	LŚW		BK	352,05	90,8	1 2
	LŚW	9170	DB.S	32,77	74,5	1 2

Wyszczególnienie	Typ siedl. lasu (TSL)	Leśne siedlisko przyrodnicze (LSP)	Gatunek panujący młodego pokolenia	Powierzchnia manipulacyjna w ha	Przeciętny % pokrycia	Przeciętna jakość hodowlana
1	*2*	*3*	*4*	*5*	*6*	*7*
	LŚW	3140	DB.S	2,52	30,0	1 2
	LŚW		DB.S	685,67	84,6	1 2
	LŚW	91D0	DB.S	5,80	100,0	1 1
	LŚW		DB.B	2,68	30,0	1 2
	LW		ŚW	2,86	90,0	1 2
	LW		DB.S	10,38	73,2	1 2
	LW		OL	3,67	69,2	2 2
	OLJ		OL	2,93	85,0	1 2
Razem				1 986,52	87,0	1 2
Ogółem				**2 811,64**	**73,4**	**1 2**

3.6. Ochrona lasu.

3.6.1. Uszkodzenia natury abiotycznej i biotycznej 2017 – 2026.

Analizując zamieszczoną poniżej tabelę 14 widać, że największe szkody abiotyczne spowodowane były przez porywiste i huraganowe wiatry.

Podtopienia są drugim czynnikiem powodującym uszkodzenia w drzewostanach. W przypadku Nadleśnictwa Mrągowo główną przyczyną podtopień jest działalność bobrów - budowa tam na ciekach wodnych oraz uszkadzanie dawnych systemów melioracyjnych (tamowanie odpływu wody z rowów, zapychanie drenów i przepustów). Skala uszkodzeń drzewostanów jest gospodarczo znośna. Pozytywny wpływ związany z retencjonowaniem wody, szczególnie w okresach suszy, niweluje powstałe uciążliwości.

Natomiast zmrożenia powodowane były przede wszystkim przymrozkami późnymi.

Susza nie była wykazywana jako główna przyczyna szkód. Należy jednak zauważyć, że w latach 2022-2024 wystąpiła ekstremalna susza w okresach wegetacyjnych połączona z niekorzystnym klimatycznym bilansem wodnym, co skutkowało zmniejszeniem odporności drzewostanów na szkodniki biotyczne oraz gradacje korników.

Tabela 14. Wykaz szkód spowodowanych przez czynniki abiotyczne w latach 2017-2026.

Rok	Szkody w ha					
	Susza	**Wiatr**	**Zmrożenia**	**Podtopienia[1)]**	**Okiść**	**RAZEM**
2017	0,00	0,00	2,00	20,19	0,00	22,19
2018	0,00	0,00	0,02	17,83	0,00	17,85
2019	0,00	0,00	0,00	2,70	0,00	2,70
2020	0,00	0,00	0,00	4,50	0,00	4,50
2021	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2022	0,00	3,78	0,00	0,00	0,00	3,78
2023	0,00	0,00	0,03	0,00	0,00	0,03
2024	0,02	65,83	0,13	0,00	1,4	67,38
2025	0,00	0,00	0,17	0,00	0,00	0,17
2026	0,00	0,00	0,00	1,8	0,00	1,80
SUMA	**0,02**	**69,61**	**2,35**	**47,02**	**1,4**	**120,40**

1) czynniki abiotyczne i biotyczne (działalność bóbr europejski)

3.6.2. Pozyskanie posuszu, wywrotów oraz złomów.

Pozyskanie posuszu, wywrotów oraz złomów stanowiło 20% ogólnego pozyskania drewna w analizowanym okresie. Kumulacja pozyskania wywrotów i złomów nastąpiła w latach 2022-2025. Pozyskanie posuszu, wywrotów i złomów spadło w ostatnim roku obowiązującego PUL do poziomów sprzed kulminacji (polepszył się bilans wodny, załamała się gradacja korników świerkowych).

Tabela 15. Pozyskane posuszu, wywrotów i złomów w latach 2017-2026.

Rok realizacji PUL	**Pozyskanie grubizny m3**	**Posusz m³**	**Wywroty i złomy m3**	**Razem posusz, wywroty i złomy m3**	**% posuszu, wywrotów i złomów do masy grubizny**	**Posusz, wywroty i złomy świerkowe m3**	**% udział świerka w posuszu wywrotach i złomach**
2017	101 206,29	3 087,99	10 791,77	13 879,76	14	5 946,32	43
2018	100 499,43	4 020,61	12 407,20	16 427,81	16	7 544,69	46
2019	99 996,26	4 700,10	10 343,50	15 043,60	15	8 108,38	54
2020	97 623,15	4 124,98	7 150,61	11 275,59	12	5 612,33	50
2021	99 904,89	2 203,94	9 602,14	11 806,08	12	5 385,97	46
2022	102 021,42	1 152,35	32 429,50	33 581,85	33	16 682,92	50
2023	101 731,41	11 807,29	10 840,81	22 648,10	22	17 081,99	75
2024	99 989,78	22 173,68	10 174,31	32 347,99	32	25 241,28	78
2025	108 245,80	22 897,16	5 790,56	28 687,72	27	24 699,33	86
Szacunkowo 2026	117 097,00	11 500,00	6 500,00	18 000,00	15	12 000,00	67
RAZEM	**1 028 315,43**	**87 668,10**	**116 030,40**	**203 698,50**	**20**	**128 303,21**	**63**

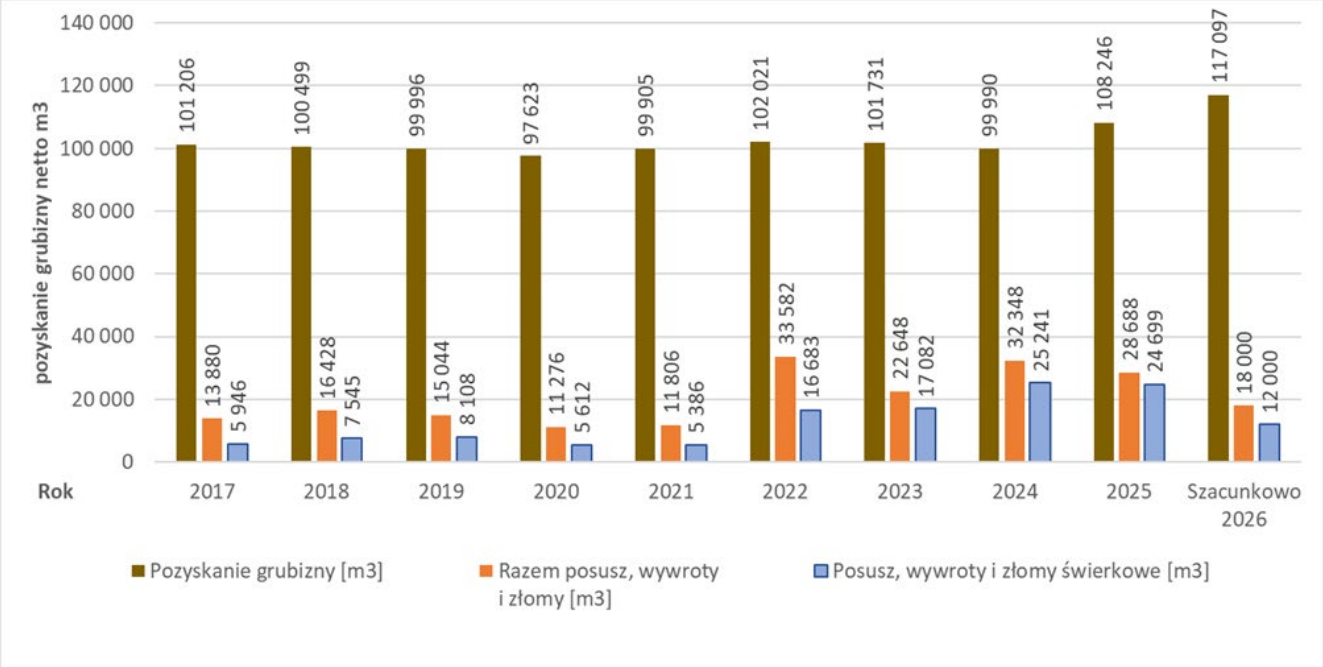

Konsekwencją zwiększonego pozyskania drewna w cięciach sanitarnych w drzewostanach przedrębnych było wnioskowanie o zgodę na zwiększenie szacunkowego etatu grubizny do pozyskania w użytkach przedrębnych, w celu prawidłowej realizacji zadań przewidzianych w PUL oraz poprawy stanu sanitarnego lasu.

3.6.3. Szkody od zwierzyny w latach 2017 - 2026.

Tabela 16. Szkody od zwierzyny w latach 2016-2025.

Rok	**Uprawy w ha**			
	Stopień uszkodzeń w %			**Razem**
	21-40		**>40**	
2017	73,07		1,5	74,57
2018	39,88		2,5	42,38
2019	31,37		3,8	35,17
2020	44,62		0,6	45,22
2021	68,49		2,82	71,31
2022	68,45		2,36	70,81
2023	83,22		7,74	90,96
Razem	**409,10**		**21,32**	**430,42**
*****	**11-30**	**31-60**	**>60**	**Razem**
2024	21,38	74,37	17,22	112,97
2025	25,02	32,93	2,99	60,94
2026	26,41	30,22	16,93	73,56
Razem	**72,81**	**137,52**	**37,14**	**247,47**

*****Nowa Instrukcja Ochrony Lasu z 2023 r. (zmiana przedziałów szkód).

Łączny areał szkód od zwierzyny wyniósł 677,89 ha. W celu zminimalizowania rozmiaru szkód od zwierzyny Nadleśnictwo Mrągowo stosuje różnego rodzaju formy zabezpieczeń, zarówno metody mechaniczne (m. in. grodzenia), jak i chemiczne (repelenty). W celu wzbogacenia bazy żerowej zwierzyny płowej, a tym samym zmniejszenia presji na uprawy w nadleśnictwie wykładane są drzewa zgryzowe pozyskiwane w trakcie cięć pielęgnacyjnych. Ze względu na szkody wyrządzane przez zwierzynę, w całym dziesięcioleciu, wykonano poprawki na powierzchni zredukowanej wynoszącej 63,27 ha. Rozmiar powierzchniowy poszczególnych sposobów ochrony lasu przed zwierzyną przedstawia tabela 17.

Tabela 17. Stosowane sposoby ograniczania szkód od zwierzyny w latach 2017-2026.

Rok	Zabezpieczanie chemiczne [ha]	Powierzchnia zabezpieczona drzewami zgryzowymi [ha]	Zabezpieczanie mechaniczne – grodzenia [ha]
2017	229,37	4 410,00	76,86
2018	133,67	4 550,00	112,09
2019	147,29	4 750,00	75,71
2020	213,34	4 470,00	50,31
2021	222,73	3 600,00	27,72
2022	113,24	3 660,00	39,70
2023	154,52	2 590,00	32,49
2024	146,57	2 880,00	30,20
2025	74,76	5 050,00	19,16
2026	73,50	2 400,00	13,82
Razem	**1 508,99**	**38 360,00**	**478,06**

Wyniki inwentaryzacji szkód od zwierzyny przeprowadzonej w bieżącym roku zostały przedstawione w tabeli nr 18.

Tabela nr 18. Wyniki inwentaryzacji szkód od zwierzyny w 2026 roku.

Leśnictwo	Stadium rozwojowe drzewostanu	Powierzchnia wydzielenia [ha]	Główny sprawca uszkodzeń
Kromnice	UPR	34,59	JELEŃ
Borowo	UPR	28,71	SARNA
	UPR	20,01	ŁOŚ
Ganty	MŁOD	15,49	ŁOŚ
	UPR	18,07	JELEŃ
Borówko	MŁOD	17,03	ŁOŚ
	UPR	3,69	DZIK
	UPR	1,39	JELEŃ
	UPR	3,00	SARNA
	UPR	92,56	ŁOŚ
Reszel	UPR	12,37	JELEŃ
Bredynki	DSTAN	8,53	BÓBR
	MŁOD	1,88	JELEŃ
	MŁOD	13,70	ŁOŚ
	UPR	0,96	BÓBR
	UPR	4,10	DZIK
	UPR	14,35	JELEŃ
Dębowo	MŁOD	7,34	ŁOŚ

Leśnictwo	Stadium rozwojowe drzewostanu	Powierzchnia wydzielenia [ha]	Główny sprawca uszkodzeń
	UPR	16,86	SARNA
Święta Lipka	MŁOD	5,89	ŁOŚ
	UPR	11,56	SARNA
Grzybowo	MŁOD	12,46	BÓBR
	MŁOD	14,25	ŁOŚ
	UPR	3,96	JELEŃ
	UPR	1,73	SARNA
	UPR	9,66	ŁOŚ
Złoty Potok	MŁOD	0,76	ŁOŚ
	UPR	4,88	JELEŃ
	UPR	7,94	SARNA
	UPR	5,77	ŁOŚ
Surmówka	MŁOD	8,10	JELEŃ
	UPR	3,70	DZIK
Razem		**405,29**	

Na części Nadleśnictwa Mrągowo (obręb leśny Mrągowo) od jesieni 2021 roku jest prowadzony przez IBL temat badawczy pn. „Określenie wpływu grodzeń przed zwierzyną na zachowania pokarmowe jeleniowatych i ich presję na ekosystem leśny" na terenie LKP Lasy Mazurskie. Program polega na rezygnacji ze stosowania zabezpieczeń mechanicznych i chemicznych przed zwierzyną w części dotyczącej Nadleśnictwa Mrągowo. Ponadto sukcesywnie rozgradzane są młodniki ogrodzone we wcześniejszych latach.

3.6.4. Szkody powodowane przez szkodliwe owady.

1. Owady liściożerne

Drzewostany Nadleśnictwa Mrągowo narażone są na zagrożenie ze strony szkodników pierwotnych, w szczególności przez miernikowce (drzewostany liściaste) oraz przez brudnicę mniszkę (drzewostany iglaste) – notowano gradacje w poprzednich rewizjach PUL. W minionym okresie nie stwierdzono zagrożenia ze strony brudnicy mniszki i innych szkodników pierwotnych.

Występowanie szeliniaka i powodowanych przez niego szkód zostało ograniczone przez przelegiwanie zrębów. W minionym okresie nie stwierdzano istotnych szkód powodowanych przez szeliniaka.

2. Szkodniki wtórne

Stałym zagrożeniem dla osłabionych niedoborem wody drzewostanów świerkowych w całym nadleśnictwie jest występowanie kornika drukarza oraz towarzyszących mu często korników drobnych (rytownik pospolity, czterooczak świerkowiec). Ograniczanie populacji kornika drukarza i korników towarzyszących prowadzono głównie przez wyznaczanie i usuwanie drzew trocinkowych

oraz wykładanie pułapek klasycznych i feromonowych. Zasiedlone gałęzie niszczono poprzez palenie i zrębkowanie. Utrudnienia w ograniczaniu rozwoju kornikόw świerka występują w strefach ochrony ptaków i rezerwatach, gdzie wymagana jest zgoda RDOŚ.

3.6.5. Koszty poniesione na zbieranie i wywóz śmieci.

Tabela 19. Koszty poniesione na zbieranie i wywóz śmieci w latach 2017-2026.

Rok	**Koszty zbierania i wywozu śmieci**
2017	35 299,17
2018	40 279,51
2019	33 237,36
2020	32 067,53
2021	33 155,17
2022	39 539,13
2023	66 187,18
2024	81 204,91
2025	67 914,45
2026 plan	60 000,00
RAZEM	**488 884,41**

3.7. Ochrona przeciwpożarowa.

Lasy Nadleśnictwa Mrągowo zostały zakwalifikowane do III kategorii zagrożenia pożarowego. Największe natężenie występowania pożarów przypada na wczesną wiosnę – głównie z powodu wypalania traw – oraz okres letni, kiedy wysokim temperaturom powietrza towarzyszy niska wilgotność ściółki. Istotny udział w ogólnej liczbie pożarów stanowiły również pożary torfu, mające charakter podpowierzchniowy. W analizowanym okresie odnotowano aż 7 takich pożarów. Ze względu na specyfikę pożarów torfowiskowych, które mogą rozwijać się pod powierzchnią i być trudne do wykrycia oraz ugaszenia, stanowiły one istotny element zagrożenia pożarowego na terenie nadleśnictwa.

Zgodnie z zarządzeniem nr 3 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 19 stycznia 2021 roku w sprawie wprowadzenia nowego podziału obszarów leśnych Polski na strefy prognostyczne, teren nadleśnictwa został przypisany do strefy prognostycznej nr 1_A. Stopień zagrożenia pożarowego określany jest codziennie na podstawie pomiarów z punktu prognostycznego zlokalizowanego w Nadleśnictwie Spychowo.

Obszar nadleśnictwa znajduje się w zasięgu operacyjnym działania:

- Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Mrągowie,
- Komendy Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej w Olsztynie,
- Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Kętrzynie.

Tereny leśne są corocznie kontrolowane przez PSP pod kątem zabezpieczenia przeciwpożarowego. W oparciu o ustawę z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej (z późniejszymi zmianami) oraz „Instrukcję ochrony przeciwpożarowej lasów", w nadleśnictwie opracowany został dokument pt. „Sposób postępowania na wypadek powstania pożaru lasu". Dokument ten jest co roku aktualizowany i uzgadniany z właściwym komendantem PSP.

Przez tereny leśne nadleśnictwa przebiegają istotne szlaki komunikacyjne, takie jak drogi krajowe, wojewódzkie oraz linia kolejowa Biskupiec- Korsze oraz linia kolejowa Biskupiec-Mrągowo-Mikołajki, co dodatkowo podnosi poziom zagrożenia pożarowego. Problem stanowi również bliskie sąsiedztwo wsi oraz łąk i pastwisk, które bywają wiosną wypalane przez mieszkańców. Największe zagrożenie pożarowe wiąże się jednak z nieprzestrzeganiem przepisów przeciwpożarowych przez osoby przebywające w lesie.

W latach 2017–2026 odnotowano 15 pożarów o łącznej powierzchni 1,69 ha, co daje średnią powierzchnię pożaru na poziomie 0,11 ha.

Tabela 20. Zestawienie pożarów w latach 2017-2026.

Rok	Liczba (szt.) pożarów	Powierzchnia pożaru (ha)	Przyczyna
2017	-	-	-
2018	-	-	-
2019	2	0,01	nieznana
		0,01	używanie ognia
2020	-	-	-
2021	-	-	-
2022	6	0,13	zaniedbanie
		0,35	podpalenie
		0,18	energia elektryczna
		0,03	nieznana
		0,05	używanie ognia
		0,01	rekreacja
2023	3	0,01	inne używanie ognia
		0,01	używanie ognia
		0,05	inne używanie ognia
2024	3	0,01	nieznana
		0,01	inne używanie ognia
		0,01	podpalenie
2025	1	0,82	nieznana
2026	-	-	-
Razem	**15**	**1,69**	-
Średnia wielkość pożaru (2017-2026)		**0,11**	-

System ochrony przeciwpożarowej w Nadleśnictwie Mrągowo opiera się na:

- obserwacji terenów leśnych z wykorzystaniem dostrzegalni przeciwpożarowej w leśnictwie Borowo, wyposażonej w kamerę dalekiego zasięgu,
- lotniczym patrolowaniu lasów,
- dyżurach pełnomocników ds. ochrony przeciwpożarowej,
- patrolach naziemnych.

W okresie zagrożenia pożarowego (od marca do października) działa rejonowy punkt alarmowo-dyspozycyjny w Nadleśnictwie Mrągowo, który obejmuje swoim zasięgiem dwa nadleśnictwa: Mrągowo i Strzałowo.

Kolejnymi elementami systemu zabezpieczenia przeciwpożarowego jest baza sprzętu przeciwpożarowego w Nadleśnictwie Mrągowo oraz 14 punktów czerpania wody, umożliwiających zaopatrzenie samochodów gaśniczych. Na terenie nadleśnictwa funkcjonuje również rozbudowana sieć dojazdów pożarowych o łącznej długości blisko 110 km.

Bardzo istotnym elementem systemu ochrony przeciwpożarowej lasów jest stała współpraca z Ochotniczymi Strażami Pożarnymi**.** Jednostki OSP działające na terenie nadleśnictwa są liczne, dobrze wyposażone oraz skutecznie zorganizowane**,** co znacząco zwiększa efektywność działań ratowniczych i prewencyjnych.

3.8. Lasy nadzorowane.

Nadleśnictwo Mrągowo sprawuje nadzór nad gospodarką leśną w lasach niestanowiących własności Skarbu Państwa, zgodnie z porozumieniami zawartymi ze Starostami Mrągowskim i Olsztyńskim. Starosta Kętrzyński samodzielnie sprawuje nadzór nad lasami niestanowiącymi własności Skarbu Państwa w zasięgu administracyjnym Nadleśnictwa Mrągowo z terenu gminy Reszel i Kętrzyn (głównie w zasięgu leśnictw Święta Lipka, Grzybowo, Reszel, Wola).

Zadania wynikające z tych porozumień realizują właściwi terytorialnie leśniczowie, w ramach swoich obowiązków służbowych (z wyjątkiem Leśnictwa Święta Lipka położonego w całości na terenie powiatu kętrzyńskiego).

W 2026 roku Nadleśnictwo Mrągowo sprawowało nadzór nad lasami niepaństwowymi o powierzchni 1 821,6940 ha. Większość tych gruntów objęta jest dokumentacją urządzeniową w postaci zatwierdzonych uproszczonych planów urządzenia lasu lub posiadała inwentaryzację stanu lasu.

Tabela 21. Powierzchnia lasów nadzorowanych według stanu na 01.10.2026 roku.

Lp.	Powiat	Powierzchnia przekazana w nadzór /ha/	Liczba obrębów ewidencyjnych
1.	mrągowski	1 511,9250	58
2.	olsztyński	309,7690	14
Razem:		**1 821,6940**	**72**

Tabela 22. Powierzchnia lasów nadzorowanych według leśnictw oraz gmin- stan na 01.10.2026 r.

Leśnictwo		Gmina	Powierzchnia /ha/
Numer	Nazwa		
01	Kromnice	Mrągowo, Piecki	253,2536
02	Borowo	Mrągowo, Sorkwity	218,3753
04	Ganty	Piecki	80,103
05	Borówko	Piecki, Sorkwity	110,97
06	Reszel	Kolno	159,3847
07	Wola	Sorkwity	103,7610
08	Bredynki	Biskupiec	38,1589
09	Dębowo	Biskupiec, Kolno	97,6747
11	Boże	Mrągowo	315,1487
12	Grzybowo	Mrągowo, Sorkwity	146,9874
13	Złoty Potok	Miasto Mrągowo, Mrągowo	129,7916
14	Surmówka	Sorkwity, Biskupiec	168,0851

3.9. Użytkowanie uboczne.

W ramach ubocznego użytkowania lasu, nadleśnictwo uzyskiwało przychody z tytułu dzierżawy obwodów łowieckich oraz sprzedaży choinek. Ich udział w przychodach nadleśnictwa jest znikomy. Zbiór nasion z drzewostanów nasiennych prowadzony był na poziomie zaspakajającym głównie własne potrzeby.

Nadleśnictwo Mrągowo nie prowadzi pozyskania żywicy, karpiny, nie wydobywało kruszyw mineralnych ani torfu. Nadleśnictwo w minionym dziesięcioleciu nie udostępniało lasów do przemysłowego zbioru roślin runa leśnego, kory garbarskiej, stroiszu, cetyny.

3.9.1. Gospodarka łowiecka w Nadleśnictwie Mrągowo.

Nadleśnictwo Mrągowo znajduje się w zasięgu administracyjnym Łowieckiego Rejonu Hodowlanego nr 2 „Wipsun", w skład którego wchodzą również Nadleśnictwo Wipsowo i w części Nadleśnictwo Olsztyn. Koordynatorem rejonu jest Nadleśniczy Nadleśnictwa Wipsowo.

Nadleśnictwo Mrągowo nie prowadzi gospodarki łowieckiej w OHZ. Gospodarka łowiecka na terenie Nadleśnictwa Mrągowo prowadzona jest w oparciu o Wieloletni Łowiecki Plan Hodowlany, który został opracowany na okres od 1 kwietnia 2023 roku do 31 marca 2033 roku. Dokument ten wyznacza cele hodowli zwierzyny, kierunki zagospodarowania środowiska oraz zasady współpracy z kołami łowieckimi działającymi na terenie nadleśnictwa.

Na terenie Nadleśnictwa Mrągowo znajduje się dwanaście obwodów łowieckich, dzierżawionych przez dziewięć kół łowieckich. Są to obwody zarówno leśne, jak i polne, o zróżnicowanej powierzchni i kategorii. Poniżej przedstawiamy zestawienie danych w tabeli 23.

Tabela 23. Charakterystyka obwodów łowieckich dzierżawionych przez koła łowieckie.

Dzierżawca	**Nr obwodów**	**Pow. łączna [ha]**	**Typ obwodu**
Koło Łowieckie „ODYNIEC" w Mrągowie	133, 170, 172	17 772,57	polny
Akademickie Koło Łowieckie „DARZ BÓR"	135, 136, 137	16 343,18	polno-leśny
Koło Łowieckie „ŁOŚ" w Mrągowie	169, 206	11 171,79	polny
Koło Łowieckie „CZAJKA" w Biskupcu	138, 207	9 599,83	polny
Koło Łowieckie „ROSOMAK" w Biskupcu	174	8 800,19	polny
Koło Łowieckie „WIEWIÓRKA" Korsze	102	8 715,23	polny
Koło Łowieckie „KORMORAN" Olsztyn	233	7 925,16	leśny
Wojskowe Koło Łowieckie „SOKÓŁ" Mrągowo	205	7 638,80	polny
Koło Łowieckie „ŻURAW" Ruciane-Nida	232	7 557,44	polny
Koło Łowieckie „SZARAK" Kętrzyn	134	6 991,76	polny
Koło Łowieckie „RYŚ" Dźwierzuty	235	6 817,47	polny
Wojskowe Koło Łowieckie „JELEŃ" w Giżycku w Warszawie	132	6 817,34	polny
Koło Łowieckie „Leśnik" w Starych Jabłonkach	171	5 254,24	leśny
Koło Łowieckie „PONOWA" Biskupiec	173	3 552,26	leśny
Koło Łowieckie „OHAR" w Warszawie	103	b.d.	b.d.

Roczne Plany Łowieckie dla każdego z obwodów zatwierdzane są przez nadleśniczego i stanowią podstawę realizacji zadań w danym roku gospodarczym. Choć działania prowadzone

są w oparciu o Wieloletni Łowiecki Plan Hodowlany, to jednak sytuacja przyrodnicza, sanitarna i gospodarcza podlega corocznej analizie. Roczny Plan Łowiecki pozwala elastycznie dostosować pozyskanie zwierzyny, działania hodowlane oraz środki ograniczające szkody łowieckie do aktualnych warunków w danym obwodzie. Uwzględnia on rzeczywisty stan populacji, lokalne potrzeby i bieżące zagrożenia, takie jak np. Afrykański Pomór Świń. Tym samym łączy założenia długofalowe z praktyczną realizacją celów w danym sezonie łowieckim.

Podstawowym zadaniem w zakresie hodowli zwierzyny jest zapewnienie jej odpowiednich warunków bytowania i bazy pokarmowej. W Nadleśnictwie Mrągowo realizujemy te cele poprzez:

- zagospodarowanie łąk śródleśnych,
- zakładanie poletek zgryzowych i remiz śródleśnych,
- sadzenie drzew i krzewów owocodajnych wzdłuż dróg i linii oddziałowych,
- wykładanie drzew zgryzowych w okresach niedoboru naturalnego żeru.

Stan głównych gatunków zwierzyny grubej na dzień 10 marca 2026 roku przedstawia tabela 24.

Tabela 24. Stan głównych gatunków zwierzyny.

Gatunek / nr obwodu	**132**	**133**	**134**	**135**	**136**	**169**	**170**	**171**	**173**	**205**	**206**	**233**	**Razem**	**Planowane docelowe liczebności na 2033 r.**
[szt.]														
Łoś	56	16	46	11	21	38	24	30	18	21	31	95	**407**	**65**
Jeleń	55	12	44	10	124	20	31	65	58	54	50	138	**661**	**580**
Daniel	0	0	3	0	0	0	0	0	7	0	0	0	**10**	**17**
Sarna	240	125	140	124	252	120	140	116	78	185	145	160	**1825**	**2080**
Dzik	12	15	12	14	36	6	24	20	20	18	5	25	**207**	**73**

Na podstawie porównania stanu faktycznego ze stanem docelowym określonym w WŁPH, należy zwrócić uwagę na zbyt wysoką liczebność jelenia wymagającą stopniowej redukcji. W przypadku sarny obserwujemy lekkie niedobory względem planu, co wskazuje na potrzebę ograniczenia pozyskania tego gatunku w kolejnych sezonach.

Populacja dzika została skutecznie zredukowana do poziomu zgodnego z zaleceniami w związku z ASF tj. do jednego osobnika na 1000 ha powierzchni obwodu. Osiągnięcie tego poziomu było możliwe dzięki intensyfikacji odstrzałów prowadzonych przez dzierżawców obwodów łowieckich.

Na terenie nadleśnictwa występuje również zwierzyna drobna, jednak jej populacje – w szczególności zająca i kuropatwy – utrzymują się na bardzo niskim poziomie. Główną przyczyną tego stanu jest wysoka presja ze strony drapieżników, która w znacznym stopniu ogranicza skuteczność działań podejmowanych przez koła łowieckie w zakresie ochrony i odbudowy tych gatunków. W związku z tym, obecnie ogranicza się pozyskanie tychże gatunków. Jednocześnie, w trosce o poprawę sytuacji zwierzyny drobnej, koła łowieckie podejmują działania na rzecz odbudowy populacji kuropatwy oraz populacji zająca. W ramach realizowanych projektów odbudowy w sezonie 2025/2026 wypuszczono 80 sztuk kuropatwy w obwodzie 173, którego dzierżawcą jest koło łowieckie „PONOWA" w Biskupcu.

Stan infrastruktury łowieckiej w Nadleśnictwie oceniany jest jako optymalny. W nadchodzących latach zakładamy jego utrzymanie w należytym stanie technicznym, bez konieczności rozbudowy. Dzierżawcy obwodów łowieckich na bieżąco uzgadniają z Nadleśnictwem Mrągowo lokalizację urządzeń łowieckich. Lokalizacja infrastruktury technicznej (tj. stałe ambony myśliwskie, paśniki) jest nanoszona na leśną mapę numeryczną LMN.

Działania podejmowane w celu ograniczania szkód łowieckich, zarówno w uprawach leśnych, jak i rolnych, obejmują m.in.: rozwój i pielęgnację poletek łowieckich, zagospodarowanie łąk śródleśnych, zakładanie remiz, wprowadzanie zadrzewień z gatunków owocodajnych, remonty/konserwacja dróg leśnych, a także właściwy dobór gatunków drzew i krzewów w nowych uprawach. Prace te mają na celu nie tylko ograniczenie szkód, ale również poprawę naturalnej bazy żerowej i zwiększenie atrakcyjności siedlisk dla zwierzyny.

Tab. 25 Wykaz poletek łowieckich wg stanu na 10 marca 2026 r.

Lp.	Adres leśny	Dzierżawca obwodu – nazwa	Obwód łowiecki nr	Powierzchnia użytkowa	Rodzaj powierzchni
1.	07-14-3-11-68-f-00	Wojskowe Koło Łowieckie JELEŃ w Giżycku	132	0,18	Ls, POL ŁOW, topinambur
2.	07-14-3-11-67-g-00	Wojskowe Koło Łowieckie JELEŃ w Giżycku	132	0,38	Ls, POL ŁOW, topinambur
3.	07-14-3-11-64-o-00 (cz.)	Wojskowe Koło Łowieckie JELEŃ w Giżycku	132	0,14	Ls, POL ŁOW, topinambur
4.	07-14-3-11-68-c-00	Wojskowe Koło Łowieckie JELEŃ w Giżycku	132	0,27	Ls, POL ŁOW, topinambur

Lp.	Adres leśny	Dzierżawca obwodu – nazwa	Obwód łowiecki nr	Powierzchnia użytkowa	Rodzaj powierzchni
5.	07-14-1-2-107-n-00	Koło Łowieckie ŁOŚ w Mrągowie	206	0,23	Ls, POL ŁOW, topinambur
6.	07-14-1-2-108-h-00	Koło Łowieckie ŁOŚ w Mrągowie	206	0,12	Ls, POL ŁOW, topinambur
7.	07-14-1-2-132-k-00	Koło Łowieckie ŁOŚ w Mrągowie	206	0,33	Ls, POL ŁOW, topinambur
8.	07-14-1-2-130-b-00 (cz.)	Koło Łowieckie ŁOŚ w Mrągowie	206	0,08	Ls, POL ŁOW, topinambur
9.	07-14-1-2-130-b-00	Koło Łowieckie ŁOŚ w Mrągowie	206	0,97	Ls, POL ŁOW, topinambur
10.	07-14-3-14-290-h-00 (cz.)	Koło Łowieckie ODYNIEC w Mrągowie	172	0,18	Ls, POL ŁOW, topinambur
11.	07-14-1-01-47-h-00	Wojskowe Koło Łowieckie SOKÓŁ w Mrągowie	205	0,14	Ls, POL ŁOW, drzewa owocowe
12.	07-14-1-01-33-j-00 (cz.)	Wojskowe Koło Łowieckie SOKÓŁ w Mrągowie	205	0,06	Ls, POL ŁOW, topinambur
13.	07-14-1-01-49-d-00	Wojskowe Koło Łowieckie SOKÓŁ w Mrągowie	205	0,56	Ls, POL ŁOW, topinambur
14.	07-14-1-04-261-h-00 (cz.)	Koło Łowieckie KORMORAN Olsztyn	233	0,11	Ls, POL ŁOW, topinambur
15.	07-14-1-04-262-f-00	Koło Łowieckie KORMORAN Olsztyn	233	0,57	Ls, POL ŁOW, topinambur
16.	07-14-1-05-163-k-00	Koło Łowieckie KORMORAN Olsztyn	233	1,30	Ls, POL ŁOW, topinambur
17.	07-14-3-10-6-d-00	Koło Łowieckie WIEWIÓRKA Korsze	102	0,74	Ls, POL ŁOW, topinambur
18.	07-14-2-06-63-g-00	Akademickie Koło Łowieckie DARZ BÓR	136	0,27	Ls, POL ŁOW, topinambur
19.	07-14-2-06-52-c-00	Akademickie Koło Łowieckie DARZ BÓR	136	0,26	Ls, POL ŁOW, topinambur
20.	07-14-2-09-116-h-00	Koło Łowieckie CZAJKA Biskupiec	138	0,24	Ls, POL ŁOW, topinambur

Gospodarka łowiecka w Nadleśnictwie Mrągowo prowadzona jest w sposób zrównoważony i odpowiedzialny, w oparciu o aktualne dane przyrodnicze oraz obowiązujące dokumenty planistyczne. Współpraca z kołami łowieckimi, dbałość o środowisko i konsekwentna realizacja założeń wieloletniego oraz rocznych planów łowieckich (RPŁ) są kluczowymi elementami zapewniającymi trwałość zasobów zwierzyny i bezpieczeństwo środowisk leśnych.

3.10. Gospodarka łąkowo-rolna.

Nadleśnictwo Mrągowo, według stanu na dzień 30 czerwca 2026 r., ma w zarządzie łącznie 545,1699 ha gruntów rolnych. Spośród nich 499,5429 ha jest oddane w użytkowanie zależne dla innych podmiotów na podstawie zawartych umów.

4. Ocena zadań wynikających z Programu Ochrony Przyrody.

4.1. Formy ochrony przyrody na terenie Nadleśnictwa Mrągowo oraz działania.

Rezerwaty przyrody.

Na terenie administracyjnym Nadleśnictwa Mrągowo znajdują się 4 rezerwaty przyrody. Ich łączna powierzchnia wynosi 291,90 ha w tym na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Mrągowo 291,14 ha.

Rezerwat torfowiskowy "Gązwa" został utworzony dnia 4 lutego 1958 r. Zarządzeniem nr 105 Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnictwa w celu zachowania i ochrony kompleksu torfowisk śródleśnych przejściowych i wysokich. Na podstawie Zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie z dnia 9 czerwca 2020 r. powierzchnia rezerwatu uległa zmianie na 204,37 ha. Plan ochrony zatwierdzony rozporządzeniem Wojewody Warmińsko-Mazurskiego nr 45 z dnia 8 listopada 2006 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie ustanowienia planów ochrony dla rezerwatów przyrody (Dz. Urz. woj. warm.-maz. nr 190 z dn. 8 grudnia 2006 r.) przestał obowiązywać 10 października 2021 r. W latach 2017-2026 r. nie były prowadzone działania ochronne.

Rezerwat faunistyczny "Piłaki" został utworzony na podstawie Zarządzenia Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 9 października 1991 r. (MP nr 38 z dnia 21 listopada 1991 r., poz. 273) w celu zachowania i zabezpieczenia noclegowisk żurawi w okresie wędrówki wiosennej i jesiennej, miejsc żerowania i gniazdowania licznych ptaków oraz stanowisk gatunków roślin rzadkich i podlegających ochronie. Na podstawie Zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie z dnia 18 maja 2021 r. zmieniono powierzchnię rezerwatu na 53,06 ha, z czego 52,30 ha znajduje się na terenie zarządzanym przez PGL LP. Plan ochrony zatwierdzony rozporządzeniem Wojewody Warmińsko-Mazurskiego nr 45 z dnia 8 listopada 2006 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie ustanowienia planów ochrony dla rezerwatów przyrody (Dz. Urz. woj. warm.-maz. nr 190 z dn. 8 grudnia 2006 r.) przestał obowiązywać 10 października 2021 r. W latach 2017-2026 r. nie były prowadzone działania ochronne.

Rezerwat leśny "Dębowo" został utworzony na podstawie Zarządzenia Ministra Leśnictwa nr 1682 z dnia 20 listopada 1954 r. w celu zachowania i ochrony lasu bukowego o cechach

zespołu naturalnego, będącego jednocześnie najdalej wysuniętym na wschód naturalnym stanowiskiem tego gatunku. Na podstawie Zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie z dnia 19 kwietnia 2019 r. zmieniono powierzchnię rezerwatu na 25,83 ha. Plan ochrony zatwierdzony rozporządzeniem Wojewody Warmińsko-Mazurskiego nr 45 z dnia 8 listopada 2006 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie ustanowienia planów ochrony dla rezerwatów przyrody (Dz. Urz. woj. warm.-maz. nr 190 z dn. 8 grudnia 2006 r.) przestał obowiązywać 10 października 2021 r. W latach 2017-2026 r. nie były prowadzone działania ochronne.

Rezerwat leśny "Bukowy" powołany został na podstawie Zarządzenia Ministra Leśnictwa z dnia 18 grudnia 1954 r. (MP nr 123 z dn. 31 grudnia 1954 r., poz. 1781). Rezerwat utworzono w celu zachowania i ochrony drzewostanu bukowego występującego na wschodnim krańcu swego naturalnego zasięgu. Na podstawie Zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie z dnia 7 maja 2019 r. zmieniono powierzchnię rezerwatu na 8,64 ha. Plan ochrony zatwierdzony rozporządzeniem Wojewody Warmińsko-Mazurskiego nr 45 z dnia 8 listopada 2006 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie ustanowienia planów ochrony dla rezerwatów przyrody (Dz. Urz. województwa warm-maz. nr 190 z dn. 8 grudnia 2006 r.) przestał obowiązywać 10 października 2021 r. W latach 2017-2026 r. nie były prowadzone działania ochronne.

Obszary Chronionego Krajobrazu.

Nadleśnictwo Mrągowo jest położone w zasięgu pięciu obszarów chronionego krajobrazu, lecz tylko trzy z nich obejmują grunty będące w zarządzie nadleśnictwa.

Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Rzeki Guber - w zasięgu Nadleśnictwa Mrągowo obejmuje powierzchnię 926 ha, w tym 0 ha gruntów w zarządzie nadleśnictwa.

Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Symsarny - w zasięgu Nadleśnictwa Mrągowo obejmuje powierzchnię 3 227 ha, w tym 1 745,88 ha gruntów w zarządzie nadleśnictwa.

Obszar Chronionego Krajobrazu Jezior Legińsko-Mrągowskich - w zasięgu Nadleśnictwa Mrągowo obejmuje powierzchnię 19 870 ha, w tym 6 090,10 ha gruntów w zarządzie nadleśnictwa.

Obszar Chronionego Krajobrazu Krainy Wielkich Jezior Mazurskich - w zasięgu Nadleśnictwa Mrągowo obejmuje powierzchnię 163 ha, w tym 0 ha gruntów w zarządzie nadleśnictwa.

Obszar Chronionego Krajobrazu Otuliny Mazurskiego Parku Krajobrazowego–Zachód – w zasięgu Nadleśnictwa Mrągowo obejmuje powierzchnię 2 059 ha, w tym 1 165,84 ha gruntów w zarządzie nadleśnictwa.

Obszary Natura 2000.

Na terenie Nadleśnictwa Mrągowo znajdują się trzy obszary Natura 2000: dwa objęte Dyrektywą Siedliskową oraz jeden objęty Dyrektywą Ptasią, które obejmują około 25% powierzchni terytorialnej Nadleśnictwa Mrągowo.

Dyrektywa siedliskowa:

1. Obszar N2000 SOO Ostoja Piska PLH280048, który obejmuje 4 347,75 ha gruntów będących w zarządzie nadleśnictwa. Celem ochrony jest zachowanie najcenniejszych fragmentów kompleksu leśnego "Puszczy Piskiej" z cechami naturalnymi i o największym bogactwie gatunkowym, bezcennych pod względem przyrodniczym zlewni i dorzeczy rzek: Krutyni i częściowo Pisy oraz ochrona gatunków wymienionych w Załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG, a także gatunków chronionych prawem krajowym. Obszar posiada obowiązujący Plan Zadań Ochronnych wprowadzony zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie z dn. 16 kwietnia 2020 r., zmieniony zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie z dnia 8 września 2020 r. zmieniającym zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Piska PLH 280048.

   Typy siedlisk przyrodniczych zidentyfikowane na obszarze Natura 2000 "Ostoja Piska":

   - 3140 - Twardowodne oligo- i mezotroficzne zbiorniki z podwodnymi łąkami ramienic (Charetea spp.),
   - 3150 - Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z Nympheion, Potamion,
   - 3160 - Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne,
   - 6410 - Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (Molinion),
   - 6510 - Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (Arrhenatherion elatioris),
   - 7110 - Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe),
   - 7140 - Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z Scheuchzerio-Caricatea),
   - 7210 - Torfowiska nakredowe (Cladietum marisci, Caricetum buxbaumii, Schoenetum nigricantis),
   - 9170 - Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (Galio-Carpinetum, Tilio-Carpinetum),
   - 91D0 Bory i lasy bagienne (Vaccinio uliginosi-Betuletum pubescentis, Vaccinio uliginosi-Pinetum, Pino mugo-Sphagnetum, Sphagno girgensohnii-Piceetum) i brzozowo-sosnowe bagienne lasy borealne,
   - 91E0 - Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (Salicetum albofragilis, Populetum albae, Alnenion glutinosoincanae) i olsy źródliskowe,
   - 91F0 - Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe,
   - 91T0 - Bory chrobotkowe.

Nadleśnictwo Mrągowo prowadziło następujące działania ochronne na powyższym obszarze Natura 2000 „Ostoja Piska":

- regulacja dostępu światła na stanowisku sasanki otwartej *Pulsatilla patens* podczas wykonywania trzebieży wczesnej,
- usunięcie drzew na potencjalnych lęgowiskach żółwia błotnego w leśnictwie Ganty,
- utrzymanie otwartego charakteru siedlisk poprzez usuwanie krzewów oraz nalotu i podrostu drzew,
- odstąpienie od wykonywania rębni zupełnych w strefie 30 m od brzegów jezior oraz 50 m od torfowisk będących przedmiotami ochrony obszaru N2000,
- wprowadzenie w odnowieniach gatunków zgodnych z naturalnym zasięgiem i charakterystycznych dla siedliska przyrodniczego, do których nie zaliczają się m.in.: dąb czerwony, robinia akacjowa, jawor i buk,
- systematyczne usuwanie w ramach zabiegów gospodarczych wynikających z planu urządzania lasu wszystkich gatunków rosnących poza ich naturalnym zasięgiem i łatwo odnawiających się spontanicznie, w tym dębu czerwonego, robinii akacjowej, czeremchy późnej, świdośliwy kłosowej i śnieguliczki białej; nie usuwa się buka i jawora, które stanowią dopuszczone wyjątki,
- ograniczenie użytkowania rębnego wszystkich trzech gatunków wiązów oraz jesionu wyniosłego tylko do drzew wykazujących oznaki chorób,
- odstąpienie wszędzie tam, gdzie to możliwe, od stosowania pługów dwuodkładnicowych na korzyść metod, które przynajmniej na 60% powierzchni gleby pozostawiają nienaruszony profil glebowy,
- pozostawienie do naturalnego rozpadu wszystkich drzew o pierśnicy przekraczającej następujące orientacyjne wymiary, o ile nie zagrażają one bezpieczeństwu ludzi i mienia: dąb -100 cm, lipa, jesion, klon – 80 cm, grab, olsza czarna- 60 cm,
- podczas użytkowania rębnego pozostawienie kęp o powierzchni co najmniej 5% wydzielenia,
- pozostawienie w drzewostanach ponad 40-letnich możliwie dużych ilości martwych drzew, złomów i wywrotów oraz wszystkich drzew dziuplastych, o ile nie zagrażają bezpieczeństwu ludzi i mienia,
- stosowanie w odnowieniach na siedliskach grądowych lub potencjalnie grądowych gatunków zgodnych z typem siedliska, w tym:
  - wprowadzanie głównych gatunków grądowych (dąb, grab, lipa, klon zwyczajny) w łącznym udziale odpowiednim do siedliska,

- zapewnienie udziału gatunków wczesnosukcesyjnych w łącznym udziale zależnym od siedliska,
- zapewnienie udziału gatunków domieszkowych,
- ograniczenie udziału sosny i olszy w zależności od siedliska,
- w przypadku mikrosiedlisk skład gatunkowy dostosowujemy do jego warunków;

- prowadzenie czyszczeń i trzebieży sukcesywnie zbliżając skład gatunkowy drzewostanu do zgodnego z typem siedliska przyrodniczego,
- pozostawienie borów bagiennych na siedliskach Bb bez użytkowania oraz ograniczenie użytkowania rębnego pozostałych borów i lasów bagiennych do niezbędnego minimum z pozyskaniem do 10%, a w wyjątkowych sytuacjach do 20% zapasu drewna w okresie objętym planem,
- przeciwdziałanie obniżaniu się poziomu wód gruntowych wywołanych działalnością człowieka na użytkach zielonych i w lasach poprzez odstąpienie od realizacji melioracji odwadniających te tereny.

2. Obszar N2000 SOO Gązwa PLH280011, który obejmuje 337,35 ha gruntów będących w zarządzie nadleśnictwa. Obszar obejmuje ekosystemy torfowiskowe i bagienne z położonymi wśród nich kilkunastoma mineralnymi wyspami. Najważniejszą częścią torfowiska jest rezerwat przyrody "Gązwa". Obszar posiada obowiązujący Plan Zadań Ochronnych wprowadzony zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie z dn. 30 maja 2023 r.

   Typy siedlisk przyrodniczych zidentyfikowane na obszarze N2000 "Gązwa":
   - 7110 - Torfowisko wysokie z roślinnością torfotwórczą - pokrycie 85,80 ha,
   - 7120 - Torfowisko wysokie zdegradowane zdolne do naturalnej i stymulowanej regeneracji - pokrycie 9,60 ha,
   - 9170 - Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny - pokrycie 0,46 ha,
   - 91D0-2 - Sosnowy bór bagienny - pokrycie 168,31 ha.

   Nadleśnictwo Mrągowo prowadziło działania ochronne na terenie obszaru Natura 2000 Gązwa zapisane w PZO poprzez przeciwdziałanie niekorzystnym zmianom stosunków wodnych – nadmiernemu uwilgotnieniu lub zalaniu (kierunek tych zmian był niezgodny z celem ochrony siedlisk przyrodniczych). Działanie polegało na rozbieraniu tam bobrowych, po uzyskaniu zgody RDOŚ, na terenach sąsiadujących z obszarem Natura 2000 - teren leśnictwa Złoty Potok.

Dyrektywa Ptasia.

1. Obszar N2000 OSO Puszcza Piska PLB280008 obejmuje 6907,97 ha co stanowi prawie cały obręb Mrągowo. Występują tu 34 gatunki ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej oraz 12 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi Zwierząt. Do najważniejszych przedmiotów ochrony wymienianych w POP należą m.in. bąk, bocian czarny, trzmielojad, kania czarna, bielik, błotniak stawowy, orlik krzykliwy, rybołów, kropiatka, derkacz, żuraw, włochatka, lelek, zimorodek i dzięcioł czarny.

   W ramach projektowanych działań dla Puszczy Piskiej przewidziano m.in. właściwe zarządzanie ruchem turystycznym, ochronę miejsc ważnych dla ptaków, koszenie wybranych płatów roślinności, powstrzymanie zalesiania trwałych użytków zielonych, prowadzenie koszenia w sposób umożliwiający ucieczkę ptakom, zachowanie stref ekotonowych, pozostawianie drzew dziuplastych i biogrup oraz dostosowanie terminów prac gospodarczych.

Zespoły Przyrodniczo-Krajobrazowe.

W zasięgu Nadleśnictwa występują dwa zespoły przyrodniczo-krajobrazowe powołane dla ochrony walorów przyrodniczych i krajobrazowych, ochrony atrakcyjności szlaku kajakowego oraz ochrony terenów przed zabudową:

- „Jeziora Sorkwickie" – powierzchnia całkowita 4 460 ha,
  w zasięgu nadleśnictwa 4 131 ha, w tym na gruntach w zarządzie nadleśnictwa 1 509,12 ha,
- „Rzeka Babant i Jezioro Białe" – powierzchnia całkowita 12 458 ha,
  w zasięgu nadleśnictwa 5 940 ha, w tym na gruntach w zarządzie nadleśnictwa 2 910,17 ha.

Pomniki przyrody.

Według stanu na 01.10.2026 r. na gruntach Nadleśnictwa Mrągowo wykazano 14 pomników przyrody: 5 pojedynczych drzew, 4 grupy drzew oraz 5 głazów narzutowych:

- pojedynczy modrzew europejski w leśnictwie Surmówka;
- cztery pojedyncze dęby szypułkowe w leśnictwach Dębowo (1 szt.), Reszel (2 szt.), Surmówka (1 szt.);
- grupa trzech cisów pospolitych w leśnictwie Surmówka;
- grupa czterech modrzewi europejskich w leśnictwie Surmówka;
- grupa sześciu dębów szypułkowych w leśnictwie Reszel;
- grupa dziesięciu dębów szypułkowych w leśnictwie Święta Lipka;
- pięć pojedynczych głazów narzutowych w leśnictwie Boże (1 szt.), Surmówka (2 szt.), Grzybowo (2 szt.);

Zmiany w upływającym PUL 2017-2026:

- na podstawie uchwały Nr XXXVII/234/2021 Rady Miejskiej w Reszlu z dnia 25.02.2021 r. w sprawie pomników przyrody wprowadzono następujące zmiany: status pomnika przyrody stracił dąb szypułkowy rosnący w Leśnictwie Święta Lipka (oddział 9) oraz grupę ośmiu dębów szypułkowych zmieniono na grupę dziesięciu dębów szypułkowych w Leśnictwie Święta Lipka (oddział 26),

- grupę pięciu modrzewi zmieniono na grupę czterech modrzewi (wycięto jednego niebezpiecznego modrzewia po zdjęciu statusu drzewa pomnikowego, Leśnictwo Surmówka, oddział 311),

- zakupiono grunt z dwoma pomnikami przyrody: głaz narzutowy (Leśnictwo Surmówka, oddział 292),

- nabyto na drodze zamiany grunt z pomnikiem przyrody- pojedynczy dąb szypułkowy (Leśnictwo Surmówka, oddział 305).

Ochrona gatunkowa oraz ostoje gatunków.

Na terenie Nadleśnictwa Mrągowo występują liczne gatunki chronione roślin, zwierząt, porostów i mchów. Szczególne znaczenie mają stanowiska objęte ochroną strefową oraz stanowiska gatunków wymagających ochrony czynnej.

Wg stanu na 01.01.2017 roku na terenie Nadleśnictwa Mrągowo znajdowało się 13 stref ochrony ostoi, miejsc rozrodu i regularnego przebywania zwierząt gatunków chronionych, nazywanych dalej strefami:

- bielik – 8 stref,
- bocian czarny - 3 strefy,
- orlik krzykliwy - 1 strefa,
- puchacz - 1 strefa.

W okresie obowiązywania PUL w latach 2017-2026 na terenie nadleśnictwa powołano 39 nowych stref oraz zlikwidowano 7 stref, w tym 6 stref powstałych przed 2017 rokiem i jedną strefę powołaną w 2021 r.

Obecnie na terenie nadleśnictwa znajduje się 45 stref ochrony ptaków, w tym:

- bielik – 9 stref,
- bocian czarny – 4 strefy,
- orlik krzykliwy – 29 stref,
- kania czarna - 2 strefy,
- kania ruda - 1 strefa.

Strefy podlegają corocznemu monitoringowi na podstawie Zarządzenia nr 16 Nadleśniczego Nadleśnictwa Mrągowo z dnia 6 lutego 2024 roku w sprawie wytycznych do stosowania dobrych praktyk w zakresie gospodarki leśnej pod kątem ochrony różnorodności biologicznej na terenie Nadleśnictwa Mrągowo. Wszystkie działania realizowane w strefach ochrony ostoi miejsc rozrodu i regularnego przebywania ptaków w okresie ochronnym wykonywane były zgodnie z decyzjami wydanymi przez Regionalną Dyrekcję Ochrony Środowiska w Olsztynie.

Nadleśnictwo Mrągowo współpracuje z członkami Komitetu Ochrony Orłów w zakresie identyfikacji miejsc regularnego przebywania ptaków strefowych, ich monitoringu oraz ocenie konieczności powołania stref ochronnych lub ich likwidacji. Współpraca obejmuje także identyfikację potrzeb w zakresie montażu platform lęgowych, sztucznych gniazd, w szczególności dla rybołowa oraz bociana czarnego.

Według stanu na 01.10.2026 r. powierzchnia stref całorocznych obejmuje łącznie 240,35 ha, stref okresowych 1 260,21 ha, co daje łącznie 1 500,56 ha.

Tabela 26. Wykaz zlikwidowanych stref ochronnych ptaków w latach 2017 – 2026.

Lp.	Gatunek	Decyzja powołująca	Decyzja likwidująca /chronologicznie/	Leśnictwo
1.	Puchacz	OS.V-6132/145/92 z dnia 13.04.1992 r.	WOPN.6442.1.29.2019.AWL.6 z dnia 29.04.2020 r.	Borówko
2.	Bielik	OS.III.6132/256/97 z dnia 26.03.1997 r.	WOPN.6442.1.62.2020.MJ.3 z dnia 28.09.2020 r.	Złoty Potok
3.	Bocian czarny	WOPN-OOP.6442.1124.2013.MJ.2 z dnia 09.04.2013 r.	WOPN.6442.1.61.2020.MJ.3 z dnia 28.09.2020 r.	Borówko
4.	Orlik krzykliwy	OS.VI-7143/96/90 z dnia 13.08.1990 r.	WOPN.6442.1.5.2022.MJ.6 z dnia 23.09.2022 r.	Borówko
5.	Bocian czarny	WOPN-OOP.6442.1128.2013.MJ z dnia 09.04.2013 r.	WOPN.6442.1.4.2022.MJ.10 z dnia 06.06.2023 r.	Borowo
6.	Bielik	WOPN-OOP.6442.1122.2013.MJ z dnia 09.04.2013 r.	WOPN.6442.1.6.2025.MJ.2 z dnia 10.03 2025 r.	Borówko
7.	Bocian czarny	WOPN.6442.1.1.2021.MJ.32 z dnia 19.07.2021 r.	WOPN.6442.1.56.2025.MJ.5 z dnia 27.10.2025 r.	Dębowo

Tabela 27. Wykaz obowiązujących stref ochronnych ptaków wg stanu na 01.10.2026 r.

Lp.	Gatunek	Decyzja powołująca /chronologicznie/	Leśnictwo
1.	Bielik	OS.III.7143/47/87 z dnia 14.04.1987 r.	Złoty Potok
2.	Bielik	OS.III.6132/246/95 z dnia 14.12.1995 r.	Grzybowo
3.	Bielik	OŚR/OIII/6631D/502/00 z dnia 08.03.2001 r.	Wola
4.	Bielik	ŚR III.6631-0043-924/07 z dnia 10.09.2007 r.	Boże

Lp.	Gatunek	Decyzja powołująca /chronologicznie/	Leśnictwo
5.	Bocian czarny	WOPN-OOP.6442.1125.2013.MJ z dnia 09.04.2013 r.	Grzybowo
6.	Bielik	WOPN-OOP.6442.1126.2013.MJ z dnia 09.04.2013 r.	Święta Lipka
7.	Bielik	WOPN-OOP.6442.1127.2013.MJ z dnia 09.04.2013 r.	Dębowo
8.	Orlik krzykliwy	**WOPN.6442. 1.3.2019.MJ.13 z dnia 07.11.2019 r.**	Boże
9.	Orlik krzykliwy	**WOPN.6442. 1.43.2019.MJ.3 z dnia 20.12.2019 r.**	Surmówka
10.	Bocian czarny	**WOPN.6442.1.43.2019.MJ.4 z dnia 20.12.2019 r.**	Surmówka
11.	Orlik krzykliwy	**WOPN.6442.1.47.2020.MJ.3 z dnia 11.09.2020 r.**	Reszel
12.	Orlik krzykliwy	**WOPN.6442.1.47.2020.MJ.4 z dnia 11.09.2020 r.**	Reszel
13.	Bielik	**WOPN.6442.1.22.2021.MJ.2 z dnia 14.07.2021 r.**	Ganty
14.	Bielik	**WOPN.6442.1.1.2021.MJ.3 z dnia 14.07.2021 r.**	Bredynki
15.	Orlik krzykliwy	**WOPN.6442.1.1.2021.MJ.9 z dnia 19.07.2021 r.**	Grzybowo
16.	Orlik krzykliwy	**WOPN.6442.1.1.2021.MJ.10 z dnia 19.07.2021 r.**	Grzybowo
17.	Orlik krzykliwy	**WOPN.6442.1.1.2021.MJ.11 z dnia 19.07.2021 r.**	Złoty Potok
18.	Orlik krzykliwy	**WOPN.6442.1.1.2021.MJ.12 z dnia 19.07.2021 r.**	Złoty Potok
19.	Orlik krzykliwy	**WOPN.6442.1.1.2021.MJ.13 z dnia 19.07.2021 r.**	Kromnice
20.	Orlik krzykliwy	**WOPN.6442.1.1.2021.MJ.14 z dnia 19.07.2021 r.**	Borowo
21.	Kania czarna	**WOPN.6442.1.1.2021.MJ.15 z dnia 19.07.2021 r.**	Borowo
22.	Orlik krzykliwy	**WOPN.6442.1.1.2021.MJ.16 z dnia 19.07.2021 r.**	Borowo
23.	Kania czarna	**WOPN.6442.1.1.2021.MJ.17 z dnia 19.07.2021 r.**	Borowo
24.	Kania ruda	**WOPN.6442.1.1.2021.MJ.18 z dnia 19.07.2021 r.**	Borowo
25.	Orlik krzykliwy	**WOPN.6442.1.1.2021.MJ.19 z dnia 19.07.2021 r.**	Ganty
26.	Orlik krzykliwy	**WOPN.6442.1.1.2021.MJ.20 z dnia 19.07.2021 r.**	Reszel
27.	Orlik krzykliwy	**WOPN.6442.1.1.2021.MJ.21 z dnia 19.07.2021 r.**	Reszel
28.	Orlik krzykliwy	**WOPN.6442.1.1.2021.MJ.22 z dnia 19.07.2021 r.**	Wola
29.	Orlik krzykliwy	**WOPN.6442.1.1.2021.MJ.23 z dnia 19.07.2021 r.**	Wola
30.	Bocian czarny	**WOPN.6442.1.1.2021.MJ.24 z dnia 19.07.2021 r.**	Wola
31.	Orlik krzykliwy	**WOPN.6442.1.1.2021.MJ.26 z dnia 19.07.2021 r.**	Dębowo
32.	Orlik krzykliwy	**WOPN.6442.1.1.2021.MJ.27 z dnia 19.07.2021 r.**	Boże
33.	Bielik	**WOPN.6442.1.55.2021.MJ.12 z dnia 31.05.2023 r.**	Borówko
34.	Orlik krzykliwy	**WOPN.6442.1.55.2021.MJ.13 z dnia 31.05.2023 r.**	Boże
35.	Orlik krzykliwy	**WOPN.6442.1.55.2021.MJ.14 z dnia 31.05.2023 r.**	Boże
36.	Orlik krzykliwy	**WOPN.6442.1.55.2021.MJ.15 z dnia 31.05.2023 r.**	Surmówka
37.	Orlik krzykliwy	**WOPN.6442.1.55.2021.MJ.16 z dnia 31.05.2023 r.**	Surmówka
38.	Orlik krzykliwy	**WOPN.6442.1.55.2021.MJ.17 z dnia 31.05.2023 r.**	Grzybowo
39.	Orlik krzykliwy	**WOPN.6442.1.55.2021.MJ.18 z dnia 31.05.2023 r.**	Święta Lipka
40.	Orlik krzykliwy	**WOPN.6442.1.11.2024.MJ.2 z dnia 29.04.2024 r.**	Boże

Lp.	Gatunek	Decyzja powołująca /chronologicznie/	Leśnictwo
41.	Orlik krzykliwy	**WOPN.6442.1.2.2024.AWK.4 z dnia 24.02.2025 r.**	Boże
42.	Orlik krzykliwy	**WOPN.6442.1.5.2025.MJ.2 z dnia 10.03.2025 r.**	Bredynki
43.	Orlik krzykliwy	**WOPN.6442.1.6.2025.MJ.2 z dnia 10.03.2025 r.**	Borówko
44.	Bocian czarny	**WOPN.6442.1.4.2025.AWK.2 z dnia 17.03.2025 r.**	Borówko
45.	Orlik krzykliwy	**WOPN.6442.1.46.2026.AWK.2 z dnia 07.07.2026 r.**	Kromnice

*** decyzje wydane po 01.01.2017 r. wpisano pogrubioną czcionką.**

Na stanowiskach chronionych roślin, jeżeli w wydzieleniach zaprojektowano wskazania gospodarcze, POP przewiduje wyznaczanie biogrup. W odniesieniu do żółwia błotnego przewidziano działania dotyczące poprawy stosunków wodnych, utrzymania urządzeń wodnych oraz ograniczania zarastania potencjalnych miejsc lęgowych.

W okresie 2017-2026 stwierdzono występowanie na terenie Nadleśnictwa Mrągowo wielu roślin chronionych, m.in.:

- widlicz cyprysowy *Diphasiastrum tristachyum,* L. Borówko,
- sasanka otwarta *Pulsatilla patens,* L. Borowo,
- pomocnik baldaszkowy *Chimaphila umbellata,* obręb Mrągowo,
- podkolan zielonawy *Platanthera chlorantha,* obręb Sadłowo, obręb Gązwa,
- podkolan biały *Platanthera bifolia*, stwierdzenia w każdym obrębie leśnym,
- lilia złotogłów *Lilium martagon*, obręb Mrągowo, obręb Gązwa,
- bagnica torfowa *Scheuchzeria palustris*, L. Borówko, L. Ganty,
- rosiczka okrągłolistna *Drosera rotundifolia*, obręb Mrągowo, L. Złoty Potok,
- bażyna czarna *Empetrum nigrum*, L. Borówko, L. Złoty Potok,
- czosnek niedźwiedzi *Allium ursinum*, L. Reszel, L. Grzybowo,
- dzwonek szerokolistny *Campanula latifolia*, L. Grzybowo,
- kruszczyk siny *Epipactis purpurata*, L. Boże, L. Grzybowo,
- modrzewnica zwyczajna *Andromeda polifolia*, L. Borówko, L. Złoty Potok,
- zawilec wielkokwiatowy *Anemone sylvestris*, L. Borówko,
- zimoziół północny *Linnaea borealis*, L. Ganty,
- wawrzynek wilczełyko *Daphne mezereum*, stwierdzenia w każdym obrębie leśnym.

Użytki ekologiczne.

W zasięgu administracyjnym Nadleśnictwa Mrągowo znajduje się jeden użytek ekologiczny na gruntach należących do osób fizycznych o nazwie „Gajne" o powierzchni 65,25 ha.

Akt powołujący: Rozporządzenie Nr 20 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 29 marca 2002 r. w sprawie uznania za użytek ekologiczny (Dz. Urz. Woj. Warmińsko-Mazurskiego Nr 43 poz. 648 z 03.04.2002 r.). Powyższy użytek obejmuje tereny wodno–błotne, wzdłuż rzeki Piłąki i jest powiązany z terenami bagiennymi w zarządzie Nadleśnictwa Mrągowo do których przylega.

Leśny Kompleks Promocyjny „Lasy Mazurskie".

Obręb leśny Mrągowo wchodzi w skład Leśnego Kompleksu Promocyjnego „Lasy Mazurskie". LKP ustanowiono w celu promowania trwale zrównoważonej gospodarki leśnej, ochrony zasobów przyrody w lasach oraz edukacji leśnej. Do zadań LKP należą m.in. szczegółowe rozpoznanie warunków przyrodniczych, odtwarzanie naturalnych zespołów leśnych, aktywna ochrona przyrody i promocja różnorodności biologicznej oraz tworzenie ośrodków edukacji przyrodniczo-leśnej.

Inne obiekty chronione.

Zinwentaryzowane na terenie Nadleśnictwa Mrągowo obiekty dziedzictwa historycznego i kulturowego przedstawia Tabela 28.

Tabela 28. Inne obiekty chronione - wykaz miejsc dziedzictwa historycznego i kulturowego.

Lp.	Nazwa obiektu	Adres administracyjny [Gmina, obręb ew. działka]	Leśnictwo, oddział leśny	Status ochrony
1.	4 mogiły	Mrągowo, Krzywe, 3023	01-23-n	brak
2.	Mogiła koło osady	Mrągowo, Krzywe, 3024	01-24-a	brak
3.	Mogiła Joseph Heinrich	Mrągowo, Krzywe, 3034/6	01-34g	brak
4.	Mogiła "dróżnika"	Mrągowo, Krzywe, 3044/14	01-44-g	brak
5.	Cmentarna Góra	Piecki, Brejdyny, 3058	01-58-f	wojewódzka ewidencja zabytków
6.	Mogiła	Sorkwity, Jędrychowo, 3089/1	02-89A-a	brak
7.	Cmentarz	Sorkwity, Maradki, 3092	02-92-a	brak
8.	Mogiła	Sorkwity, Borowski Las, 3106/1	02-106-b	brak

Lp.	Nazwa obiektu	Adres administracyjny [Gmina, obręb ew. działka]	Leśnictwo, oddział leśny	Status ochrony
9.	Mogiła	Sorkwity, Borowski Las, 3110/1	02-110-d	brak
10.	Borowski las, st.3	Sorkwity, Borowski Las, 3110/1	02-110-d	wojewódzka ewidencja zabytków
11.	Mogiła	Sorkwity, Borowski Las, 3133	02-133-a	brak
12.	Cmentarz	Sorkwity, Borowski Las, 3134	02-134-b	brak
13.	Mogiła	Sorkwity, Grabowo, 3136/1	02-136-b	brak
14.	Mogiła	Piecki, Machary, 3239/2	04-239-c	brak
15.	5 mogił	Sorkwity, Kozłowo, 3253	04-253-g	brak
16.	Mogiła	Sorkwity, Kozłowo, 3184/1	05-184-h	brak
17.	Cmentarz pracowników majątku Gajno	Sorkwity, Kozłowo, 3191/2	05-191-j	wojewódzka ewidencja zabytków
18.	Cmentarzysko kurhanowe	Kolno, Samławki, 3030	06-30-j	wojewódzka ewidencja zabytków, rejestr zabytków
19.	Mogiła	Sorkwity, Zyndaki, 3184/3	07-184-g	brak
20.	Grodzisko wczesnośredniowieczne	Biskupiec, Stanclewo, 3192/1	08-192-c-01, 08-192-f-01	wojewódzka ewidencja zabytków, rejestr zabytków
21.	Cmentarz wojenny z 1945 r.	Biskupiec, Stanclewo, 3129/4	09-129A-f	wojewódzka ewidencja zabytków
22.	Mogiła niemieckiego żołnierza z I wojny światowej	Biskupiec, Stryjewo, 3209/1	09-209-i	brak
23.	kapliczka różańcowa XV, Ukoronowanie Maryi na królową nieba i ziemi	Reszel, Święta Lipka, 29/3	10-29-j	wojewódzka ewidencja zabytków, rejestr zabytków

Lp.	Nazwa obiektu	Adres administracyjny [Gmina, obręb ew. działka]	Leśnictwo, oddział leśny	Status ochrony
24.	kapliczka słupowa z figurą Matki Boskiej z Dzieciątkiem	Reszel, Święta Lipka, 29/3	10-29-j, 10-29-c	wojewódzka ewidencja zabytków, rejestr zabytków
25.	Krzyż przydrożny	Reszel, Święta Lipka, 3016	10-16-j	brak
26.	Krzyż przydrożny	Reszel, Święta Lipka, 3015/1	10-15-j	brak
27.	Aleja Trakt pielgrzymkowy	Reszel, Święta Lipka, 29/3	10-29-j	wojewódzka ewidencja zabytków, rejestr zabytków
28.	Cmentarz	Reszel, Święta Lipka, 3005/3	10-5-j	wojewódzka ewidencja zabytków
29.	Leginy, st. 33	Reszel, Leginy, 3055/1	10-55-m	wojewódzka ewidencja zabytków
30.	Cmentarz wsi Gązwa	Mrągowo, Gązwa, 3153/2	12-153-n-99	brak
31.	Mogiła	Mrągowo, Polska Wieś, 3229/1	13-229-i	brak
32.	Mogiła mieszkańca osady Zwierzyniec	Sorkwity, Stary Gieląd, 3299/2	14-299-i	brak
33.	Gródek średniowieczny	Sorkwity, Stary Gieląd, 3305/8	14-305-b, 14-305-d-01	wojewódzka ewidencja zabytków, rejestr zabytków
34.	Park przypałacowy, winnice, grobowiec właścicieli pałacu w Sorkwitach	Sorkwity, Sorkwity, 3311	14-311-a, b, c, d, ~a, ~b	wojewódzka ewidencja zabytków, rejestr zabytków
35.	Park dworski w Miłukach	Sorkwity, Sorkwity, 3311	14-311-h-01	wojewódzka ewidencja zabytków, rejestr zabytków
36.	Mogiła	Sorkwity, Nibork, 3321/1	14-321-a-99	brak
37.	Cmentarz przy wsi Stama	Sorkwity, Stama, 3181	13-181-h	wojewódzka ewidencja zabytków
38.	Cmentarzysko z okresu wczesnego średniowiecza z XI-XII wieku	Mrągowo, Nowe Bagienice, 3280/6	13-280-a-00, 13-280-b-02,	wojewódzka ewidencja zabytków

Lp.	Nazwa obiektu	Adres administracyjny [Gmina, obręb ew. działka]	Leśnictwo, oddział leśny	Status ochrony
			13-280-d-01, 13-280-d-99	

4.2. Działania i praktyki w zakresie ochrony przyrody.

- indywidualizowanie zasad postępowania gospodarczego ze szczególnym uwzględnieniem istniejących warunków przyrodniczo-siedliskowych,
- promowanie odnowienia naturalnego lasu, w odnowieniach sztucznych stosowanie zróżnicowanych składów gatunkowych upraw odpowiednio dostosowanych do siedliska i mikrosiedlisk,
- wprowadzanie składów gatunkowych zgodnych z siedliskowym typem lasu, gdzie przewidziane jest również miejsce na gatunki domieszkowe zwiększające bioróżnorodność,
- pozostawianie drzew dziuplastych, zamierających i martwych do ich naturalnego rozkładu, tworzenie warunków dogodnych dla ptaków oraz innych organizmów związanych z martwym drewnem,
- pozostawianie biogrup (kęp starodrzewu) do naturalnego rozkładu na powierzchniach zrębów zupełnych oraz powierzchniach po cięciu uprzątającym w rębniach złożonych,
- ochrona stanowisk rzadkich i zagrożonych gatunków roślin oraz zwierząt,
- kształtowanie stref ekotonowych pomiędzy ekosystemem leśnym, a innymi ekosystemami np. wzdłuż użytków rolnych, cieków wodnych, torfowisk,
- zaniechanie ingerencji w naturalne procesy zachodzące na torfowiskach przejściowych, wysokich, w naturalnych dystroficznych zbiornikach wodnych,
- popieranie i chronienie przed zanikaniem śródleśnych oczek wodnych, bagienek, torfowisk,
- ochrona i monitoring występowania populacji rzadkich i zagrożonych gatunków roślin i zwierząt,
- ochrona cennych siedlisk przyrodniczych.
- uczestnictwo w projekcie „Lasy dla mokradeł – ochrona siedlisk hydrogenicznych na obszarach cennych przyrodniczo",

- uczestnictwo w projekcie Ochrona rybołowa *Pandion haliaetus* na wybranych obszarach SPA Natura 2000 w Polsce" nr LIFE15 NAT/PL/000819 poprzez zamontowanie platform lęgowych oraz prowadzenie działań edukacyjnych w latach 2018-2021,
- w roku 2020 we współpracy z Komitetem Ochrony Orłów zbudowano gniazdo dla bocianów czarnych w leśnictwie Surmówka oraz naprawiono uszkodzone gniazdo bocianów czarnych w leśnictwie Grzybowo,
- stały monitoring oraz uzupełnianie bazy danych dotyczących poszczególnych form ochrony przyrody w formie kroniki POP,
- bieżąca inwentaryzacja cennych elementów środowiska w ramach ochrony gatunkowej (stanowiska chronionych roślin, zwierząt, grzybów, w tym zwierząt objętych ochroną strefową),
- wykonywanie zabiegów gospodarczych z uwzględnieniem ochrony stanowisk rzadkich gatunków roślin, zwierząt i grzybów poprzez pozostawianie kęp ekologicznych oraz fragmentów lasu w stanie nienaruszonym,
- wykonywanie zabiegów gospodarczych z uwzględnieniem ochrony stanowisk rzadkich gatunków roślin, zwierząt i grzybów poprzez pozostawianie kęp ekologicznych oraz fragmentów lasu w stanie nienaruszonym,
- prowadzenie doraźnych wizji terenowych przed rozpoczęciem prac gospodarczych pod względem wymagań ochrony przyrody, zgodnie z obowiązującymi przepisami, w tym Rozporządzeniem Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 27 marca 2023 r. w sprawie wymagań dobrej praktyki w zakresie gospodarki leśnej oraz zapisami zarządzenia nr 16 Nadleśniczego Nadleśnictwa Mrągowo z dnia 6 lutego 2024 r. w sprawie wytycznych do stosowania dobrych praktyk w zakresie gospodarki leśnej,
- uczestnictwo w programie ochrony i restytucji cisa pospolitego – w latach 2025-2026 posadzono 720 szt. cisa pospolitego na powierzchni 0,80 ha, program będzie kontynuowany w kolejnych latach,
- Certyfikacja Gospodarki Leśnej FSC, PEFC, w związku z certyfikatem FSC nadleśnictwo zobligowane było do wyznaczenia i konsultacji społecznych Lasów o Szczególnych Walorach Przyrodniczych (HCVF- High Conservation Value Forests), a od roku 2025 obszarów o szczególnych wartościach ochronnych – HCV (High Conservation Value),
- utrzymywanie powierzchni referencyjnych celem zachowania i obserwacji zachodzących naturalnych procesów ekologicznych, określonych Zarządzeniem nr 43 Nadleśniczego Nadleśnictwa Mrągowo z dnia 11 sierpnia 2025 r. w sprawie ustanowienia i funkcjonowania obszarów o szczególnych wartościach ochronnych - HCV (High

Conservation Value) oraz powierzchni referencyjnych na terenie Nadleśnictwa Mrągowo (w trakcie obowiązywania PUL 2017-2026 wzrósł obszar powierzchni referencyjnych z 623,58 ha do 1 152,15 ha (ok. 5,75% powierzchni zarządzanej przez Nadleśnictwo Mrągowo),

- inwentaryzacja, monitoring oraz zwalczanie inwazyjnych gatunków obcych (IGO)
  - w 2024 roku przeprowadzona został aktualizacja inwentaryzacji Inwazyjnych Gatunków Obcych (IGO) w odniesieniu do gatunków stwarzających zagrożenie dla Unii i dla Polski, (o których mowa w rozporządzeniu Rady Ministrów w sprawie inwazyjnych gatunków obcych (…) z dnia 9 grudnia 2022 r. (Dz.U. z 2022 r. poz. 2649); w wyniku inwentaryzacji stwierdzono występowanie poniższych gatunków roślin inwazyjnych: rdestowiec japoński *Reynoutria japonica* - obręb Mrągowo oddz. 89a, 89g, 99c, 99f, 221a, 221h, 252c, obręb Sadłowo oddz. 149j, 164a, 216n, obręb Gązwa oddz. 102g, 248m, 264a, 268s, 321d, barszcz Sosnowskiego *Heracleum sosnowskyi* - obręb Sadłowo oddz. 10h, 12c, 12d, 12h, 96b, 101g, 104c, 82b, 143b, 189g, 150a, 216n, obręb Gązwa oddz. 228d, 228h, 311a, 311b, 311f, 311g, 311h, 321d,
  - w okresie obowiązywania PUL 2017-2026 systematycznie ograniczano występowanie IGO w trakcie zabiegów gospodarczych,
  - od 2024 przystąpiono do czynnego zwalczania barszczu Sosnowskiego poprzez wielokrotne wykaszanie: rok 2024 w Leśnictwie Dębowo oddz. 12b, 12d, 96b – 0,84 ha; rok 2025 w Leśnictwie Dębowo oddz. 12b, 12d, 96b, 104c – 0,88 ha; rok 2026 w Leśnictwie Dębowo oddz. 12b, 12d, 12h, 96b, 104c, w Leśnictwie Surmówka oddz. 311b, 311f, 311i, 311k, 311l – 1,88 ha,
- współpraca z Regionalną Dyrekcją Ochrony Środowiska w Olsztynie,
- kształtowanie postaw ekologicznych wśród lokalnej społeczności poprzez prowadzenie edukacji leśnej i promocji wielofunkcyjnej gospodarki leśnej.

5. Działalność edukacyjna.

Nadleśnictwo Mrągowo realizuje zadania z zakresu edukacji leśnej, traktując je jako jedno z kluczowych narzędzi budowania świadomego i odpowiedzialnego społeczeństwa. Naszym celem jest kształtowanie postaw proekologicznych oraz zwiększanie wiedzy o lesie, jego funkcjach i znaczeniu wśród dzieci, młodzieży, dorosłych i seniorów.

Docieramy do szerokiego grona odbiorców – od przedszkolaków, przez uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych, studentów i osoby dorosłe, aż po słuchaczy Uniwersytetów Trzeciego Wieku. Program zajęć dostosowujemy do wieku, potrzeb i możliwości uczestników. Nasze

działania łączą naukę z aktywnością terenową oraz bezpośrednim doświadczaniem przyrody. Terenowe formy edukacji pozwalają nie tylko lepiej zrozumieć mechanizmy funkcjonowania przyrody, ale także budują emocjonalną więź z lasem i świadomość potrzeby jego ochrony.

Zajęcia terenowe z edukatorem leśnym oraz indywidualne zwiedzanie odbywają się na ścieżkach edukacyjnych i przyrodniczych położonych na terenie nadleśnictwa. Do najważniejszych z nich należą:

• Ścieżka dydaktyczno-ekologiczna „Park Sorkwicki".

Utworzona w 1997 roku na półwyspie Jeziora Lampackiego. Kompleks, zwany „Parkiem", kryje wspomnienia dawnych właścicieli pałacu w Sorkwitach. Do ciekawych obiektów znajdujących się na jego terenie należą terasy z ułożonych kamieni, na których w XIX wieku zlokalizowano winnicę, pozostałości grobowca właścicieli pałacu, punkt widokowy na jezioro Lampackie oraz pałac w Sorkwitach, pomniki przyrody: grupa czterech modrzewi europejskich oraz pojedyncze drzewo modrzew europejski.

• Ścieżka edukacyjna „Borowski Las".

Głównym celem ścieżki jest pokazanie, że w każdym lesie można odkryć coś ciekawego nawet w lesie założonym na gruncie porolnym. Ścieżka przybliża funkcjonowanie ekosystemu leśnego, porusza aspekty ekologii, sukcesji naturalnej, bogactwa przyrody, jednocześnie płynnie zapoznaje gości z prowadzoną gospodarką leśną, łowiecką, rolną. Na trasie znajduje się wiata edukacyjna „Zielona Klasa", a w niedalekim sąsiedztwie znajduje się izba edukacyjna.

• Ścieżka przyrodnicza „Jary Lampasza".

Położona nad urokliwym jeziorem Lampasz stanowiącym część szlaku kajakowego rzeki Krutyni, ukazuje bogactwo i różnorodność otaczającej nas przyrody. Ścieżka przebiega w części po stromym brzegu jeziora oraz schodzących do niego jarach.

• Ścieżka edukacyjno-widokowa „Źródełko Miłości".

Położona na końcu promenady nad jeziorem Czos. Piękna okolica oraz związana z nią legenda o „Źródełku Miłości" sprawiają, że jest to doskonałe miejsce na spacery – nie tylko dla zakochanych. Z myślą o miłośnikach przyrody umieszczono tu tablice informacyjne opisujące faunę i florę lasu oraz sąsiadującego z nim jeziora.

• Ścieżka dydaktyczna i ścieżka ćwiczeń na Szkółce Leśnej.

Szkółka Leśna Nadleśnictwa Mrągowo, zlokalizowana w Świętej Lipce, jest miejscem, w którym edukacja przyrodnicza łączy się z aktywnym wypoczynkiem. Do szkółki prowadzi ścieżka dydaktyczna o tematyce leśno-szkółkarskiej, przybliżająca odwiedzającym zagadnienia związane

z hodowlą lasu, produkcją sadzonek oraz funkcjonowaniem szkółki leśnej. Od ścieżki dydaktycznej odchodzi ścieżka ćwiczeń, wyposażona w drewniane urządzenia służące do aktywności fizycznej i zabawy. Jest to doskonałe miejsce dla dzieci, młodzieży, jak i dorosłych, pozwalające połączyć ruch na świeżym powietrzu z bezpośrednim kontaktem z przyrodą. To wyjątkowa przestrzeń, w której edukacja, rekreacja i przyroda tworzą spójną całość.

• Ścieżka „Na historycznej granicy Warmii i Mazur".

Zlokalizowana w Świętej Lipce, jest wyjątkowym szlakiem prowadzącym przez wielowiekową historię tego miejsca, w otoczeniu niepowtarzalnej przyrody Warmii i Mazur. To tutaj można przejść dawnym traktem pielgrzymkowym z Reszla do Świętej Lipki oraz spróbować odkryć, gdzie niegdyś przebiegała historyczna granica Warmii. Dla miłośników przyrody przygotowano tablice informacyjne poruszające m.in. tematykę granicy pola z lasem oraz podziału powierzchniowego lasu.

W Leśnictwie Borowo, podążając ścieżką przyrodniczą „Borowski Las", docieramy do wiaty edukacyjnej z miejscem ogniskowym. Idąc dalej, dochodzimy do izby edukacyjnej, w której znajdują się ekspozycje maszyn i narzędzi używanych dawniej w leśnictwie, a także budki lęgowe dla ptaków.

Ze względu na malowniczy charakter regionu „serca Mazur", urozmaiconą rzeźbę terenu oraz liczne jeziora, w zasięgu administracyjnym Nadleśnictwa Mrągowo znajduje się wiele szlaków turystycznych: rowerowych, pieszych, kajakowych, samochodowych a nawet narciarskich.

Na terenie Nadleśnictwa Mrągowo znajduje się również wiele miejsc ogniskowych, rozmieszczonych w różnych częściach jego zasięgu oraz liczne miejsca postojowe tzw. „grzyboparkingi". Są one szczególnie często odwiedzane w sezonie grzybowym. Większość z nich wyposażona jest w tablice informacyjne, które przybliżają odwiedzającym najważniejsze zasady dotyczące właściwego zachowania się w lesie.

Nadleśnictwo Mrągowo było jednym z pierwszych nadleśnictw uczestniczących w projekcie „Zanocuj w lesie". Obszar programu obejmuje fragmenty obszarów Leśnictwa Reszel, Wola i Bredynki. Jego powierzchnia wynosi około 1 431,00 ha. Jest to teren bardzo urozmaicony, oferujący możliwość bezpośredniego kontaktu z naturą i poznawania lasu w ramach odpowiedzialnej turystyki.

W codziennej pracy edukacyjnej przekazujemy wiedzę dotyczącą różnorodnej tematyki, dostosowanej do wieku i potrzeb uczestników. Poruszamy zagadnienia związane m.in. z gospodarką leśną, zrównoważonym rozwojem, pracą leśnika, gatunkami roślin i zwierząt oraz budową i funkcjonowaniem lasu. Podkreślamy znaczenie odpowiedzialnego postępowania człowieka wobec przyrody oraz wskazujemy konsekwencje niewłaściwej ingerencji w środowisko.

Każdego roku organizujemy liczne wydarzenia i inicjatywy edukacyjne, takie jak lekcje w terenie, akcje sadzenia drzew, biegi leśne, warsztaty przyrodnicze oraz spotkania z leśnikiem

w szkołach i przedszkolach. Uczestniczymy również w festynach, jarmarkach i innych inicjatywach lokalnych. Nasze działania realizujemy we współpracy z samorządami, szkołami oraz lokalnymi organizacjami.

Bierzemy udział w licznych ogólnopolskich akcjach edukacyjnych. W ramach inicjatyw takich jak „Co huczy w lesie" oraz „Las do góry nogami" opowiadamy o niezwykłych zwierzętach zamieszkujących nasze lasy, jednocześnie pokazując, w jaki sposób odpowiedzialna gospodarka leśna przyczynia się do zachowania ich siedlisk i różnorodności biologicznej.

Podczas akcji „sadziMY" oraz „Czysty Las" pokazujemy, że o las możemy dbać na wiele sposobów – zarówno poprzez sadzenie nowych drzew, jak i sprzątanie terenów leśnych. Edukujemy również w zakresie właściwego korzystania z lasu oraz odpowiedzialnego postępowania podczas wypoczynku na jego terenie.

Już drugi rok z rzędu organizujemy zawody drwali. W bieżącym roku mieliśmy zaszczyt organizować Mistrzostwa Polski Drwali. Powyższe wydarzenia były okazją do prezentacji umiejętności zawodowych drwali, ale również do promowania zrównoważonej gospodarki leśnej połączonej z ochroną przyrody. W ramach wydarzenia edukujemy uczestników w zakresie rozpoznawania gatunków chronionych, realizując przesłanie „Pracuj z pasją, chroń z sercem".

Jesteśmy również współorganizatorami Biegów na Orientację Puszczy Piskiej, które łączą aktywność fizyczną, rekreację i poznawanie walorów przyrodniczych regionu.

W tym roku przez okres wakacyjny organizowaliśmy spacery z leśnikiem podczas których uczestnicy mogli poznawać różnorodne zagadnienia związane z lasem, przyrodą i pracą leśnika. Spotkania cieszyły się dużym zainteresowaniem i zgromadziły liczne grono uczestników.

W kolejnych latach planujemy dalszy rozwój naszej oferty edukacyjnej – zarówno pod względem tematycznym, jak i infrastrukturalnym. Wierzymy, że poprzez bliski kontakt z przyrodą, rzetelną wiedzę i mądrą edukację możemy realnie wpływać na sposób myślenia i działania kolejnych pokoleń. Realizujemy naszą misję edukacyjną służącą ochronie przyrody, promowaniu odpowiedzialnego korzystania z lasów oraz staramy się budować świadome i odpowiedzialne społeczeństwo.

6. Urządzenia wodno-melioracyjne.

Na terenie Nadleśnictwa Mrągowo znajduje się 7 obiektów ewidencyjnych małej retencji zlokalizowanych na terenie gmin Mrągowo, Kolno, Reszel i Sorkwity. Obiekty służą zatrzymywaniu wody w środowisku leśnym i poprawie lokalnych warunków wodnych. Sześć obiektów wybudowano w 2014 r., a jeden w 2005 r. Szczegółowy wykaz obiektów przedstawia Tabela 29.

Poza powyższymi obiektami istnieją także obiekty wybudowane przed rokiem 2005 nie ujęte w ewidencji obiektów inwentarzowych w Leśnictwie Borowo, gmina Sorkwity (2 zastawki, bystrotok, oczko wodne) i Leśnictwo Ganty, gmina Piecki (13 zastawek, 3 oczka wodne).

Tabela 29. Obiekty małej retencji.

Lp.	Numer inw.	Nazwa obiektu	Leśnictwo	Rok budowy	Gmina	Liczba i rodzaj urządzeń
1.	224/1230	Mała retencja	Boże	2014	Mrągowo	2 mnichy, 4 progi
2.	224/1229	Mała retencja	Grzybowo	2014	Reszel	1 próg z groblą
3.	224/1228	Mała retencja	Surmówka	2014	Sorkwity	4 progi
4.	224/1227	Mała retencja	Reszel	2014	Kolno	4 progi z groblami
5.	224/1226	Mała retencja	Wola	2014	Kolno	3 progi z groblami
6.	226/1210	Mała retencja Rezerwat Gązwa	Złoty Potok	2014	Mrągowo	35 progów, 90 zastawek
7.	226/895	Torfowisko Krzywe - mała retencja	Kromnice	2005	Mrągowo	2 progi

7. Inwestycje i remonty.

Inwestycje realizowane w latach 2017–2026 miały na celu rozwój i poprawę stanu infrastruktury niezbędnej do prowadzenia gospodarki leśnej. Obejmowały przede wszystkim zwiększenie dostępności terenów leśnych, poprawę ochrony przeciwpożarowej i bezpieczeństwa, modernizację obiektów budowlanych oraz rozwój infrastruktury technicznej i wodno-sanitarnej. Ich realizacja przyczyniła się również do poprawy warunków pracy oraz zabezpieczenia i sprawnego użytkowania majątku Nadleśnictwa. Poniżej przedstawiono zakres rzeczowy i finansowy inwestycji, ich strukturę tematyczną oraz stan zasobów lokalowych na koniec 2026 roku.

7.1. Inwestycje kubaturowe.

Inwestycje kubaturowe dotyczyły budowy, przebudowy i modernizacji budynków oraz obiektów służących prowadzeniu gospodarki leśnej. Obejmowały między innymi budynki gospodarcze, bazę sprzętu przeciwpożarowego, wiaty, kancelarie leśnictw, adaptację pomieszczeń, wymianę dachów i źródeł ciepła oraz prace przy wejściach i odwodnieniu dachów. Łączna wartość inwestycji na dzień 30.09.2026 r. wyniosła 1 388 850,32 zł.

Tabela 30. Wykaz inwestycji kubaturowych.

Okres realizacji	Nr IN	Nazwa zadania	Wartość inwestycji
2017	IN2017/20	Wymiana pieca co Grzybowo 1	9 000,00 zł
2017	IN2017/21	Przebudowa kancelarii Leśnictwa Wola	35 498,70 zł
2017-2018	IN2017/22	Przebudowa wiaty przy Nadleśnictwie	62 202,26 zł

Okres realizacji	Nr IN	Nazwa zadania	Wartość inwestycji
2017	IN2017/26	Wymiana pieca co w Leśniczówce Boże	11 983,37 zł
2017	IN2017/29	Wymiana pieca co w Leśniczówce Borówko	12 497,14 zł
2018	IN2018/22	Adaptacja pomieszczeń na cele biurowe	50 248,01 zł
2019	IN2019/18	Przebudowa schodów w siedzibie Nadleśnictwa	67 124,00 zł
2020-2022	IN2020/07	Budowa budynku gospodarczego przy leśniczówce Leśnictwa Grzybowo	115 864,33 zł
2021	IN2020/10	Przebudowa werandy w budynku Grzybowo 1	64 863,46 zł
2024-2026	IN2024/1	Budowa podwójnej kancelarii - L. Ganty, L. Borówko	883 813,56 zł
2024	IN2024/11	Orynnowanie budynku gospodarczego	5 328,91 zł
2025	IN2025/8	Modernizacja budynku gospodarczego „Młyn”	63 967,19 zł
2026	IN2026/16	Rozbudowa klimatyzacji w siedzibie Nadleśnictwa	6 459,39 zł
Razem			**1 388 850,32 zł**

7.2. Inwestycje drogowe.

Inwestycje drogowe obejmowały budowę i przebudowę dróg leśnych oraz dojazdów pożarowych, a także przebudowę mostu i budowę przepustu jako elementów infrastruktury drogowej. Ich celem było zapewnienie dojazdu do kompleksów leśnych na potrzeby gospodarki leśnej, poprawa przejezdności oraz usprawnienie dostępu służb podczas działań przeciwpożarowych. Przebudowano i wybudowano co najmniej 8,705 km dróg leśnych i dojazdów pożarowych.

Tabela 31. Zrealizowane zadania drogowe.

Rok	Nr IN	Nazwa zadania	Wartość inwestycji
2017	IN2016/16	Budowa dojazdu p.poż. nr 55	732 021,81 zł
2017	IN2017/07	Budowa dojazdu p.poż. nr 17	20 021,26 zł
2017	IN2017/19	Budowa drogi nr 66 i 71, L. Boże	149 154,79 zł
2018	IN2017/02	Budowa dojazdu p.poż. nr 55	397 831,45 zł
2018	IN2017/07	Budowa dojazdu p.poż. nr 17	41,58 zł
2018	IN2018/14	Budowa dojazdu p.poż. nr 10, L. Grzybowo	5 588,55 zł
2018	IN2018/15	Budowa dojazdu p.poż. w oddz.181, L. Złoty Potok	1 524,15 zł
2019	IN2016/25	Przebudowa drogi 242/664 + dokumentacja, L. Reszel	374 755,77 zł
2019	IN2017/07	Budowa dojazdu p.poż. nr 17	6 857,68 zł
2019	IN2018/14	Budowa dojazdu p.poż. nr 10, L. Grzybowo	20 459,55 zł
2019	IN2018/15	Budowa dojazdu p.poż. w oddz.181, L. Złoty Potok	47,62 zł
2020	IN2017/07	Budowa dojazdu p.poż. nr 17	467 757,63 zł
2021	IN2017/07	Budowa dojazdu p.poż. nr 17	73 623,44 zł
2021	IN2018/14	Budowa dojazdu p.poż. nr 10, L. Grzybowo	397 758,76 zł
2021	IN2021/12	Dokumentacja projektowa, kosztorys i przebudowa mostu L. Ganty	20 537,00 zł
2022	IN2018/14	Budowa dojazdu p.poż. nr 10, L. Grzybowo	11 970,12 zł
2022	IN2020/21	Przebudowa mostu w L. Ganty	850 765,26 zł

Rok	Nr IN	Nazwa zadania	Wartość inwestycji
2023	IN2018/14	Budowa dojazdu p.poż. nr 10, L. Grzybowo	923 150,96 zł
2023	IN2020/21	Przebudowa mostu w L. Ganty	325 089,76 zł
2024	IN2018/15	Budowa dojazdu p.poż. w oddz.181, L. Złoty Potok	15 414,00 zł
2024	IN2024/6	Budowa przepustu L. Bredynki	26 289,11 zł
2025	IN2018/15	Budowa dojazdu p.poż. w oddz.181, L. Złoty Potok	297 189,42 zł
2026	IN2025/1	Budowa drogi leśnej - dojazdu pożarowego L. Surmówka – dokumentacja projektowa	22 454,07 zł
Razem			**5 140 303,74 zł**

Łączna wartość zrealizowanych inwestycji drogowych w analizowanym okresie wyniosła 5 140 303,74 zł. Celem tych zadań było zwiększenie dostępności terenów leśnych oraz poprawa logistyki i bezpieczeństwa.

7.3. Inwestycje w pozostałe obiekty infrastruktury.

Inwestycje na pozostałych obiektach obejmowały infrastrukturę wodną i sanitarną, punkty czerpania wody, studnie, zbiorniki na ścieki, ogrodzenia, odwodnienie placów, zagospodarowanie podwórza oraz ścieżkę dydaktyczną. Efekty rzeczowe mają różne jednostki, dlatego przedstawiono je oddzielnie dla każdego zadania. Łączna wartość inwestycji wyniosła 990 178,89 zł.

Tabela 32. Wykaz inwestycji – pozostałe obiekty infrastruktury.

Rok	Nr IN	Nazwa zadania	Wartość inwestycji
2017	IN2017/01	Ogrodzenie siedziby nadleśnictwa	70 967,93 zł
2017	IN2017/03	Plac przy siedzibie nadleśnictwa	46 075,75 zł
2018	IN2017/01	Ogrodzenie siedziby nadleśnictwa	9 175,32 zł
2018	IN2017/03	Plac przy siedzibie nadleśnictwa	241,63 zł
2018	IN2018/16	Budowa studni głębinowej	44 997,10 zł
2018	IN2018/17	Ogrodzenie leśniczówki L. Kromnice	5 704,10 zł
2018	IN2018/18	Ogrodzenie leśniczówki L. Sarż	28 449,62 zł
2018	IN2018/19	Ogrodzenie leśniczówki L. Złoty Potok	350,00 zł
2019	IN2019/17	Aranżacja podwórza przy nadleśnictwie	10 765,65 zł
2019	IN2019/21	Budowa studni głębinowej, Grzybowo 1	76 139,00 zł
2019	IN2019/22	Budowa studni głębinowej, leśniczówka. L. Wola	55 039,40 zł
2021	IN2020/19	Budowa punktu czerpania wody w L. Bredynki	83 744,40 zł
2021	IN2021/10	Wym. zbiornika na ścieki bud. mieszkalny Grzybowo 1	11 865,50 zł
2021	IN2021/11	Budowa placu punktu czerpania wody w L. Grzybowo	797,00 zł
2023	IN2021/11	Budowa placu punktu czerpania wody w L. Grzybowo	53 491,16 zł
2023	IN2023/05	Budowa ogrodzenia punktu czerpania wody L. Bredynki	307,50 zł
2023	IN2023/10	Ogrodzenie leśniczówki Złoty Potok	34 041,72 zł
2023	IN2023/11	Budowa zbiornika bezodpływowego na ścieki L. Borowo	22 139,68 zł
2023	IN2023/12	Budowa zbiornika bezodpływowego na ścieki L. Reszel	34 712,50 zł
2025 -2026	IN2024/8	Przebudowa punktu czerpania wody w L. Borówko	220 327,51 zł

Rok	Nr IN	Nazwa zadania	Wartość inwestycji
2025- 2026	IN2024/9	Budowa punktu czerpania wody w L. Wola	180 846,42 zł
Razem			**990 178,89 zł**

7.4. Wyposażenie techniczne i środki transportu.

W omawianym okresie zakupiono również sprzęt techniczny oraz pojazdy:

- ładowaczo-koparka na szkółkę leśną – 28,09 tys. zł,
- kultywator – 30,77 tys. zł,
- zapory drogowe – 2,16 tys. zł,
- wyorywacz WSA1500 (105) standard – 41,62 tys. zł,
- brona do odchwaszczania i spulchniania gleby – 32,99 tys. zł,
- samochód terenowy dla Straży Leśnej – 195,97 tys. zł,
- bezzałogowy statek powietrzny (BSP „dron") – 20,37 tys. zł,
- siewnik nasion grubych COMBI 5 rzędowy – 198,41 tys. zł,
- przystawka do wysiewu nawozów SRN – 48,76 tys. zł.

7.5. Zasoby lokalowe nadleśnictwa.

Nadleśnictwo dysponuje następującymi zasobami lokalowymi:

- 1 budynkiem biurowym, w którym znajduje się 7 wynajmowanych lokali mieszkalnych,
- 1 nadleśniczówką,
- 17 budynkami mieszkalnymi jednorodzinnymi, w których jest 9 kancelarii leśnictw,
- 2 leśniczówkami dwulokalowymi, w których znajdują się 2 kancelarie leśnictw,
- 1 budynkiem mieszkalnym z 2 lokalami,
- 1 podwójną kancelarią,
- 1 budynkiem administracyjno-gospodarczym, w którym znajduje się kancelaria szkółki leśnej,
- 4 budynkami zaliczonymi do inwestycji (3 z nich dzierżawione są dla kół łowieckich).

Łącznie w zasobach znajduje się 33 lokale mieszkalne, z czego:

- 11 lokali zajmują osoby uprawnione do bezpłatnych lokali służbowych,
- 18 lokali wynajmują osoby spoza grona uprawnionych do lokali służbowych,
- 4 lokale są dzierżawione.

W okresie minionych 10 lat zbyto:

- na podstawie art. 40a ustawy o lasach - 6 budynków z 7 lokalami mieszkalnymi,

- na podstawie art. 38e ustawy o lasach zbyto - 1 budynek mieszkalny w drodze zamiany z gminą,
- na podstawie art. 38 ustawy o lasach - 1 lokal mieszkalny w budynku dwulokalowym zbyto w drodze przetargu nieograniczonego.

8. Podsumowanie i wnioski.

Porównanie powierzchni leśnej i zasobów drzewnych w kolejnych planach urządzenia lasu i w prognozie zasobów drzewnych przedstawia poniższa Tabela 33.

Tabela 33. Porównanie wskaźników stanu zasobów drzewnych w kolejnych planach urządzenia lasu.

Lp.	Wskaźniki	Jedn.	Stan na 01.01.1987	Stan na 01.01.1997	Stan na 01.01.2007	Stan na 01.01.2017	Stan na 01.01.2027
			II rewizja	III rewizja	IV rewizja	V rewizja	VI rewizja
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Powierzchnia leśna zalesiona i nie zalesiona	ha	17 602	17 969	18 188	18 768	18 857
2.	Zasoby miąższości	m^3	3 290 000	3 765 000	4 629 000	4 981 500	4 987 250
3.	Przeciętna zasobność drzewostanów na 1 ha w klasach wieku						
	IIa	m^3	115	101	129	140	102
	IIb	m^3	199	193	229	216	198
	IIIa	m^3	231	260	269	298	277
	IIIb	m^3	261	281	349	333	327
	IVa	m^3	280	301	351	379	337
	IVb	m^3	295	323	349	394	416
	Va	m^3	281	341	395	396	403
	Vb	m^3	290	333	379	415	406
	VI	m^3	330	326	354	379	409
	VII i starsze	m^3	304	335	424	372	376
	KO	m^3	304	263	269	304	312
	KDO	m^3	206	150	267	323	312
	BP	m^3	-	-	-	-	-
4.	Przeciętna zasobność na 1 ha (pow. leśnej zalesionej i niezalesionej)	m^3	187	210	254	265	264
5.	Przeciętny wiek drzewostanów	lat	51	50	54	56	57
6.	Spodziewany bieżący roczny przyrost drzewostanów na 1 ha – tablicowy	m^3	b.d.	6,86	7,39	7,38	8,52
7.	Przeciętna miąższość użytków rębnych na 1 ha (za okres ubiegły)	m^3	3,03	1,86	2,36	3,14	2,72
8.	Przeciętna miąższość użytków przedrębnych na 1 ha (za okres ubiegły)	m^3	2,55	2,35	2,87	3,20	4,10
9.	Uzyskany w ubiegłym okresie bieżący użyteczny roczny przyrost drzewostanów na 1 ha	m^3	b.d.	6,88	10,09	8,51	6,85

Na podstawie przedstawionego powyżej sprawozdania z realizacji planu urządzenia lasu w latach 2017–2026, a także w odniesieniu do danych przekazanych przez wykonawcę planu, można sformułować następujące wnioski:

- w stosunku do roku 2017 powierzchnia leśna (zarówno zalesiona, jak i niezalesiona) zwiększyła się o 88,77 ha,
- zasoby miąższości ogółem wzrosły nieznacznie o 5 750 m³ brutto,
- przeciętna zasobność na 1 hektarze spadła symbolicznie o 1 m³ brutto,
    - średni wiek drzewostanów wynosi obecnie 57 lat.

Opracowali:

- pracownicy BULiGL w Olsztynie pod kierunkiem Wojciecha Radziszewskiego,
- pracownicy Nadleśnictwa Mrągowo pod kierunkiem zastępcy nadleśniczego Pawła Stypika: Aneta Bieńko, Magdalena Kaczmarek, Natalia Majka–Niedźwiedzka, Ewa Pietrzak, Gabriela Ulewicz, Agnieszka Żbikowska, Paweł Wiewiorra, Sławomir Chodkowski.

Podziękowania.

Dziękuję pracownikom Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Olsztynie oraz Biura Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej w Olsztynie za współpracę na każdym etapie prowadzonych prac urządzeniowych oraz za merytoryczne wsparcie przy opracowywaniu niniejszego sprawozdania.

Nadleśniczy Nadleśnictwa Mrągowo

Jarosław Błyskun

Elektronicznie podpisany przez Jarosław Błyskun
Data: 2026.11.09 08:23:23 +01'00'